

Samen lerend doen wat werkt

Jaarverslag 2016

Ieder kind in Nederland groeit veilig en gezond op en krijgt de ondersteuning die het nodig heeft. Dát is waar het Nederlands Jeugdinstituut voor gaat. We doen dat door kennis, advies en praktische hulpmiddelen aan te bieden op basis van de laatste inzichten.

> Colofon

© 2017, Nederlands Jeugdinstituut

Redactie Nederlands Jeugdinstituut, Yolanda van Empel

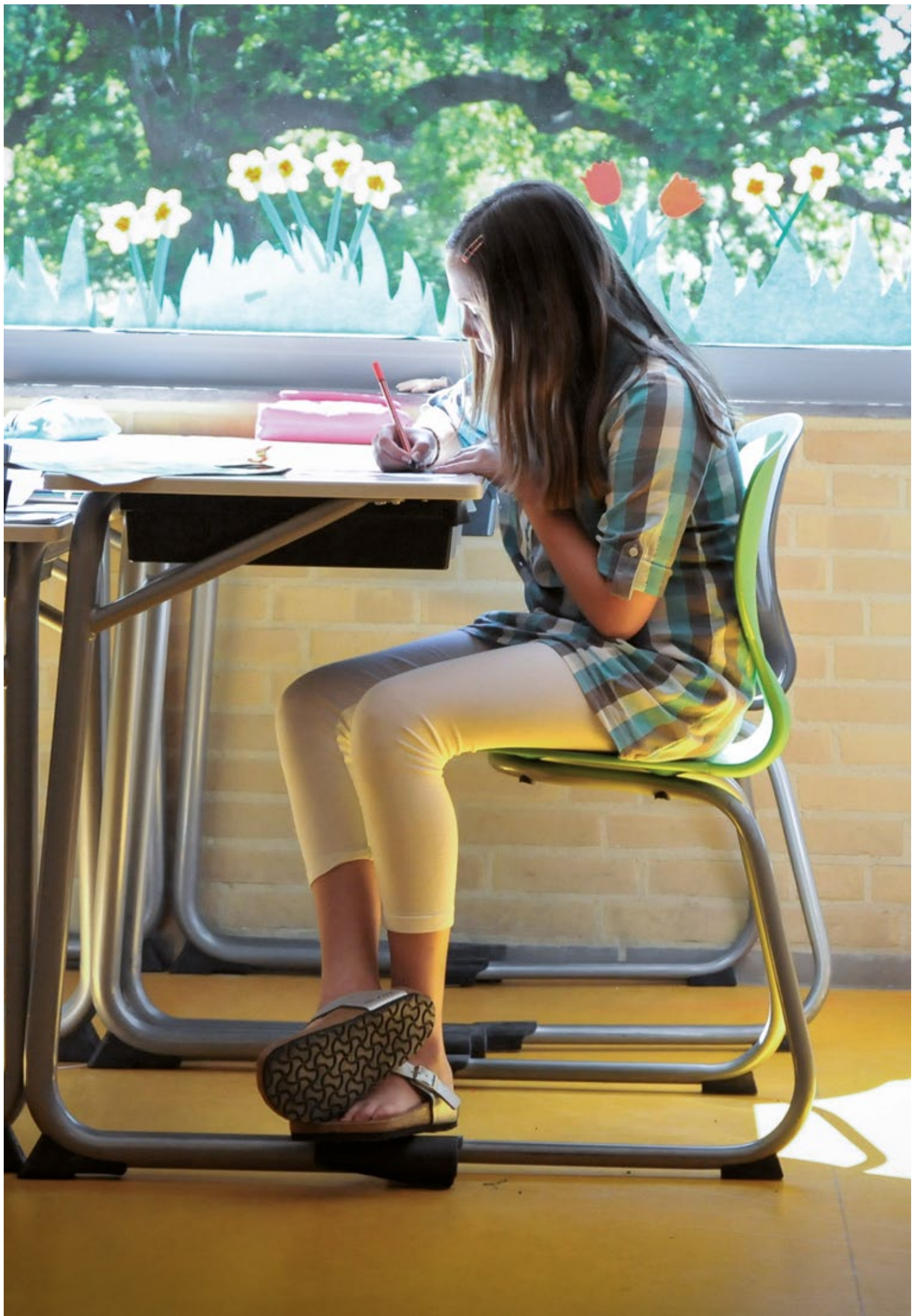
Fotografie Martine Hoving

Vormgeving Punt Grafisch Ontwerp, Utrecht

Het jaarverslag, de jaarrekening en het productenoverzicht van het Nederlands Jeugdinstituut worden ook gepubliceerd op www.nji.nl/jaarverslag.

Inhoud

Woord vooraf	7
1 Met kennis leren en verbeteren	9
Vermaatschappelijking	9
Collectief kennisbestand	10
Samen met de sector	11
2 Een sterke basis	13
Preventie	13
Inclusie	14
Participatie en eigen kracht	15
Kwaliteit kinderopvang	16
Samenwerken in de wijk	17
Opvoedsteun	18
3 Integrale jeugdhulp en (speciaal) onderwijs	21
Integrale jeugdhulp	21
Verbinding onderwijs-jeugdhulp	23
Landelijke werkagenda onderwijs-jeugd	23
Sturen op samenhang	24
4 Veilig opgroeien	27
Kindermishandeling en huiselijk geweld	27
De nieuwe jeugdbescherming	29
5 Effectiviteit en vakmanschap	31
Effectiviteit	31
Vakmanschap	33
6 Ondersteuning transformatie	37
Van jeugd naar volwassenheid	38

7 Monitoring en onderzoek	41
Het programma monitoring en onderzoek	41
8 Het kennisprogramma	45
Nieuw design www.nji.nl	45
Community www.kennisnetjeugd.nl	46
Klanttevredenheidsonderzoek	46
Lezingen	46
Bijzondere leerstoelen	46
Kennis in cijfers	47
9 Personeel en organisatie	49
Strategisch hr-beleid	49
Afas	49
Ontwikkelgesprekken	50
Verzuim	50
Werkvermogenscan	50
Personeel in feiten en cijfers	51
10 Financiën	55
Bijlagen	59
Financiers	60
Productenoverzicht	61

Woord vooraf

Samen lerend doen wat werkt

2016 was een jaar van 'doorbouwen' op de ingeslagen weg. Daarbij werken we – in nauwe samenwerking met stakeholders en partners – aan de kwaliteitsverbetering en transformatie van de jeugdsector. De transitie is een feit, de transformatie is in volle gang. Gemeenten zijn in 2016 ruim een jaar verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning voor de jeugd. Dat bracht en brengt veel uitdagingen met zich mee voor de jeugdsector.

Hoe kunnen we de zorg en ondersteuning voor de jeugd effectiever en minder versnipperd organiseren? En de druk op gespecialiseerde zorg en ondersteuning verminderen? Hoe kunnen we een positief pedagogisch klimaat in gezinnen, scholen, kinderopvang en wijken versterken? En écht passend onderwijs realiseren? En hoe houden we daarbij grip op de kosten, maar ook op kwaliteit? En hoe kunnen we professionals, bestuurders en beleidsmakers het beste toerusten voor deze uitdagingen? Zomaar een greep uit de vragen waarmee het Nederlands Jeugdinstituut zich in 2016 bezighield.

Lokaal zijn er veel initiatieven om de transformatie gestalte te geven. Nederland is een innovatief land en dat geldt ook voor de jeugdsector. Dat is goed nieuws, maar er wordt nog weinig collectief en systematisch geleerd. Veel kennis en ervaringen blijven zo onbenut. Ons streven is: komen tot steeds betere resultaten van de jeugdsector door samen te leren, kennis te maken en te delen. Het Nederlands Jeugdinstituut ontwikkelt zich dan ook tot een interactieve kennisnetwerkorganisatie met een 'harde' kenniskern, die bijdraagt aan een lerende jeugdsector.

De sector is met een gemiddeld rapportcijfer van 7,6 behoorlijk positief over onze dienstverlening, zo blijkt uit een recent klantonderzoek. Dat rapportcijfer varieert – naar de sector – tussen de 7,2 en 8,2. De voor ons relatief nieuwe stakeholder gemeenten waardeert ons met een 7,4. Voor ons is dat een stimulans om ons te blijven ontwikkelen en verbeteren. En vooral, om ons met passie te blijven inzetten voor onze missie: eraan bijdragen dat ieder kind gezond en veilig opgroeit en dat de sector steeds beter leert te doen wat daarvoor beter werkt. Hoe wij dat in 2016 hebben gedaan, kunt u lezen in dit jaarverslag.

Kees Bakker,
bestuursvoorzitter Nederlands Jeugdinstituut

1 Met kennis leren en verbeteren

Zorgen dat de Nederlandse jeugd opgroeit tot zelfredzame en participerende burgers, dat is de ambitie van het Nederlands Jeugdinstituut. Dit doen we door professionals in de jeugd- en opvoedingssector, hun organisaties en gemeenten te ondersteunen met kennis en advies. 2016 stond – net als voorgaande jaren – in het teken van de transformatie van de zorg voor de jeugd en het vernieuwen van onze kennisinfrastructuur.

Het Nederlands Jeugdinstituut heeft naam als een betrouwbaar, betrokken en gezaghebbend instituut. En dat willen we natuurlijk zo houden. Om onze maatschappelijke impact te vergroten, verbeteren wij continu de wisselwerking tussen kennis en praktijk- en beleidsontwikkeling. In 2016 werkten we aan drie inhoudelijke thema's: *Een sterke basis* (Hoofdstuk 2), *Integrale jeugdhulp en passend onderwijs* (Hoofdstuk 3) en *Veilig opgroeien* (Hoofdstuk 4). Daarnaast werkten we aan vraagstukken over effectiviteit en kwaliteit en over professionalisering (Hoofdstuk 5). Ten slotte ondersteunden we gemeenten en 'het veld' bij vraagstukken die samenhangen met de transformatie (Hoofdstuk 6) en met monitoring en onderzoek (Hoofdstuk 7).

Vermaatschappelijking

Gemeenten zijn in 2016 ruim een jaar verantwoordelijk voor de zorg voor de jeugd. Zij zoeken naar hun rol: hoe kunnen we de zorg voor de jeugd meer nabij, effectiever en minder versnipperd organiseren? Hoe kunnen we de pedagogische basis in gezin, school en wijk versterken? En hoe houden we daarbij grip op de kosten?

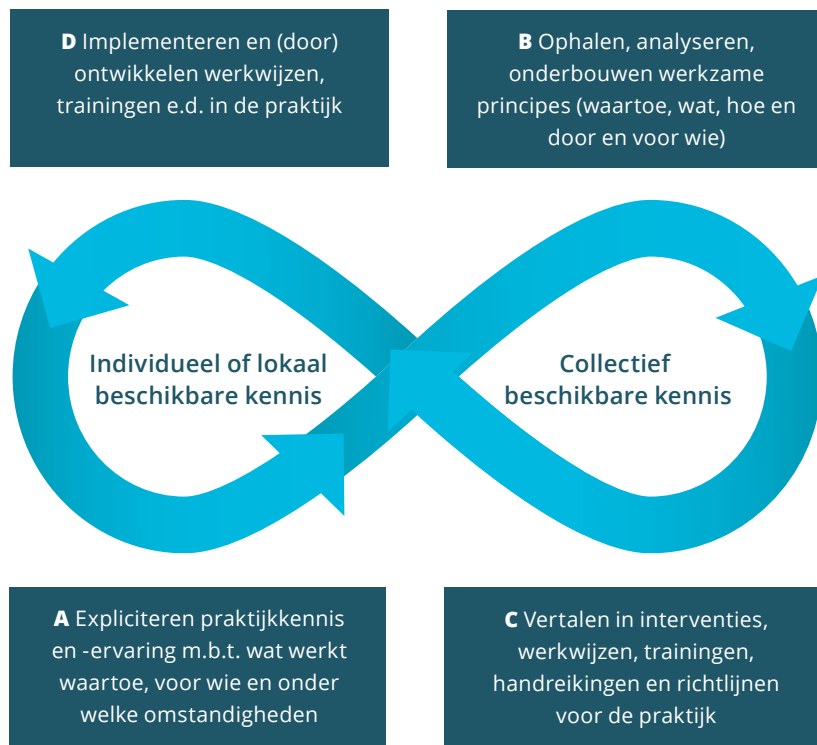
Er zijn veel mogelijkheden om de ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin meer samenhangend in te zetten. Juist als er sprake is van meerdere problemen – zoals armoede, opvoedingsvragen, schulden of verslaving – is er veel winst te behalen.

De vermaatschappelijking van de opvoeding, de jeugdhulp en het speciaal onderwijs vinden wij een goede ontwikkeling. We willen dat meer kinderen opgroeien in zo normaal mogelijke opvoedsituaties en zo weinig of zo kort mogelijk verblijven in tehuizen en gespecialiseerde zorg- en onderwijsinstellingen. Dat betekent in de praktijk: meer investeren in basis- en eerste-lijnsvoorzieningen, in inclusie en in het voorkomen van uitval – uit gezin, school, opvang en sociale verbanden. Sociale netwerken rond jeugdigen en gezinnen versterken is daarvoor een must, evenals verbindingen tussen formele en informele zorg en ondersteuning.

> 'Professionals vormen de dragende kracht van de transformatie. Geef hen dan ook de ruimte om de kwaliteit te bieden die nodig is. Het Nederlands Jeugdinstituut kan een bijdrage leveren aan scholing en kennisvergaring van deze professionals. Door kennis van goed werkende praktijkvoorbeelden breed toegankelijk te maken. Want veel wijkteams werken nu nog te geïsoleerd, teveel op zichzelf.'
(Ingrid van Engelshoven wethouder van Den Haag)
Uit: *Nijj?*, maart 2016.

Leren verbeteren

De jeugdsector heeft – naast haar uitvoerende taak – de opdracht zich te ontwikkelen en te verbeteren. Leren vindt vaak in de praktijk plaats. Kennis is daarbij van belang. Maar kennis heeft pas nut als die bijdraagt aan een leer- en verbeterbeweging. Voor de sector relevante kennis komt vanuit meerdere kanten en ontwikkelt en verspreidt zich langs verschillende kanalen. Idealiter ontstaat er een interactie tussen een collectief kennisbestand en toepassing van kennis in de praktijk – ook wel de ‘kennislemniscaat’ genoemd. Door kennis op deze manier te accumuleren én te laten stromen, ontstaat een systematisch leerproces.

Collectief kennisbestand

Het Nederlands Jeugdinstituut werkt op deze manier aan een collectief kennisbestand voor de sector. Ons praktisch toepasbare kennisbestand helpt kennisvragen in de jeugdsector te beantwoorden en wordt zowel vanuit de sector – denk aan ervaringen van professionals, aanbieders, bestuurders en cliënten – als van buitenaf (wetenschappelijk onderzoek, andere sectoren, buitenland) gevoed.

Het vernieuwen van onze kennisinfrastructuur én programmatisch samenwerken met vele partners waren belangrijke speerpunten in 2016. De kennisbanken en dossiers van het Nederlands Jeugdinstituut zijn geactualiseerd en uitgebreid met thema's die aansluiten op de transformatievraagstukken en recente ontwikkelingen en behoeften in de jeugdsector. Voorbeelden daarvan zijn 'vluchtelingenkinderen', 'radicalisering' en 'preventief jeugdbeleid'. Ook zag het dossier *Van jeugd naar volwassenheid* het licht, die de zogeheten 18-/18+-problematiek in kaart brengt.

De mogelijkheden voor digitaal interactief kennis maken en delen (www.kennisnetjeugd.nl) en de gebruikersvriendelijkheid van het kennis-

bestand (www.nji.nl) zijn in 2016 verder verbeterd. Veel investeerden we ook in het leggen van verbindingen met lokale en regionale kennispraktijken, zoals de Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd en de Werkplaatsen Sociaal Domein (zie Hoofdstuk 5).

Samen met de sector

Kennis ontwikkelen en kennis delen doen we natuurlijk niet alleen. We werkten in 2016 nauw samen met onze stakeholders en partners. Veel van hun vragen en bijdragen gingen over de transitie en de transformatie van de zorg voor de jeugd en het sociaal domein. Maar ook over specifieke vraagstukken van opvoeden en opgroeien – bijvoorbeeld vechtscheidingen, kindermishandeling, zorgintensieve kinderen en mediaopvoeding – en van (kosten)effectiviteit en vakmanschap.

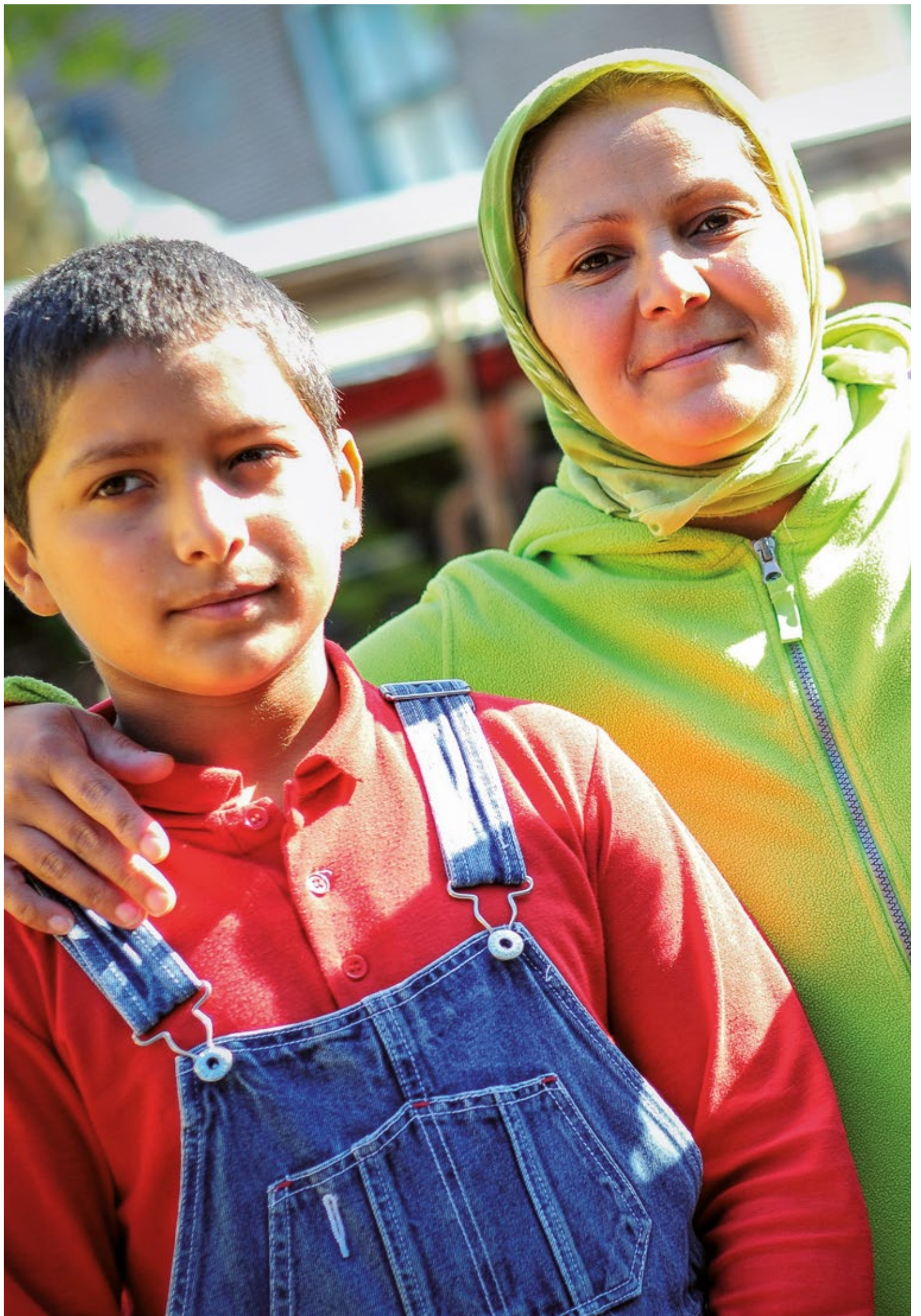
Ook de rol en positie van de landelijke kennisinstellingen en de relatie met de lokale en regionale kennisinfrastructuur waren veelbesproken thema's in 2016. In 2016 zijn wij gestart met het formuleren van een gezamenlijke *position paper* over de kennisinfrastructuur in het sociaal en zorg domein. Dat doen we samen met Movisie, Pharos, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en Vilans en in dialoog met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van VWS. Ook partijen als de Academische Werkplaatsen van ZonMw en de Werkplaatsen Sociaal Domein zijn aangesloten.

> NEDERLANDS JEUGDINSTITUUT: EEN KENNISNETWERKORGANISATIE

Het Nederlands Jeugdinstituut is een kennisnetwerkorganisatie. Zonder netwerk, geen collectief kennisbestand. De wisselwerking en samenwerking met onze partnerorganisaties is goud waard.

Een greep uit ons netwerk:

Academische Werkplaatsen Jeugd, Associatie Jeugdzorg, Augeo, Bernard van Leer, BPSW, CBS, Centrum voor Criminaliteitspreventie, Centrum School en veiligheid, cliëntorganisaties, Divosa, Defence for Children, Halt, hogescholen, Jeugdzorg Nederland, Kenniscentrum Kinderen Jeugdpsychiatrie, jeugdzorg-aanbieders en andere aanbieders in de jeugdsector, Jongerentaskforce, Kenniscentrum LVB, Kinderombudsman, Kinderpostzegels, MEE, Netwerk Veilig Thuis, NIP, NVO, ministeries van VWS, OCW, BZK, SZW en VenJ, VNG, MO-groep, Movisie, NCJ, Netwerk Directeuren Sociaal Domein, NISB, Nivel, NJR, NVO, Pharos, PO-raad, Pro Juventute, RIVM, SCP, SEJN, stedennetwerken G4 en G32, Sociaal Werk Nederland, Stichting Alexander, Stimulansz, TNO, Trimbos-instituut, universiteiten, Verwey Jonker Instituut, Vilans, VO-raad, Werkplaatsen Sociaal Domein, ZonMw.

2 Een sterke basis

Gezond en veilig opgroeien zorgt ervoor dat kinderen en jongeren zo normaal mogelijk kunnen leven, ook als ze ondersteuning nodig hebben. Toch is dat lang niet voor ieder kind een vanzelfsprekendheid. Door het ‘normale leven’ te versterken zijn veel problemen te voorkomen. Maar ook door vroegtijdig hulp dichtbij het kind te organiseren – thuis, op school en in de wijk. Ook in 2016 droeg het Nederlands Jeugdinstituut bij aan ‘een sterke basis’ voor alle kinderen.

Een sterke basis voorkomt dat gewone, alledaagse opgroei- en opvoedproblemen kunnen uitgroeien tot ernstige problemen. Met de transformatie streeft men ook naar minder door de overheid gefinancierde zorg en dienstverlening. Zelfredzaamheid en het oplossen van opvoed- en opgroeioproblemen op ‘eigen kracht’ van burgers, gezinnen en hun sociale netwerk zijn het streven.

Vraagstukken van inclusie en gelijke kansen voor kwetsbare groepen – zoals vluchtelingen en gezinnen in armoede – waren in 2016 belangrijke onderwerpen voor het Nederlands Jeugdinstituut. Ook thema’s als preventie, radicalisering, opvoedondersteuning en de ontwikkeling en professionalisering van wijkteams jeugd en gezin stonden hoog op de agenda.

Ministeries, onderwijs-, kinderopvang- en wijkorganisaties, fondsen en partnerorganisaties wisten medewerkers van het programma ‘een sterke basis’ in 2016 goed te vinden. Ook veel gemeenten klopten met vragen bij ons aan. Bijvoorbeeld met de vraag om mee te denken over de doorontwikkeling van wijkteams en de samenwerking tussen wijkprofessionals en Veilig Thuis.

Duizenden professionals en beleidsmakers uit de jeugdsector maakten gebruik van onze kennisproducten en online dossiers over een sterke basis en basiszorg voor alle jeugd. Daarnaast organiseerden we in 2016 tientallen bijeenkomsten en kennisnetwerken – meestal samen met het veld en stakeholders.

Bekijk voor meer informatie onder meer de online dossiers *Sterke basis* en *Samenwerken in de wijk* op www.nji.nl.

Preventie

Goede preventie voorkomt veel problemen in het leven van een jeugdige. Bij de eerste signalen van problemen actie ondernemen, is geboden. Preventie gaat over het stimuleren van *beschermende* maatregelen en het voorkomen van *belemmerende of risicovolle* factoren rond de veilige, gezonde en kansrijke ontwikkeling van kinderen. Preventie spaart ook kosten uit; het zorgt ervoor dat later minder dure zorg nodig is. In 2016 investeerde het Nederlands Jeugdinstituut op verschillende manieren in preventie.

Zo werkten wij in 2016 intensiever samen rond dit thema met verschillende kennisinstituten, waaronder Movisie, Vilans en het Nederlandse Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). Dat resulteerde onder meer in een preventiematrix voor gemeenten. Gemeenten zijn op zoek naar de samenhang in preventie van gezondheidsproblemen, veiligheidskwesties en kansenongelijkheid. De preventiematrix kan helpen in het lokale jeugdbeleid. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van VWS zetten ons aan tot deze intensievere samenwerking.

Radicalisering

Voorkomen van radicalisering was een actueel thema in 2016. Hoe gaan professionals en vrijwilligers om met jongeren die radicaliseren in de richting van jihadisme? Hoe signaleren ze dat? Hoe pakken ze radicalisering aan?

In opdracht van de ministeries van VWS en Veiligheid en Justitie (VenJ) voerden het Nederlands Jeugdinstituut en Movisie in 2016 een quickscan uit. Het rapport *Quickscan Radicalisering. Verkenning van de lokale praktijk* beschrijft de resultaten. De factsheet *Quickscan radicalisering* geeft een overzicht van de meest opvallende uitkomsten. Naar aanleiding van het rapport organiseerde het Nederlands Jeugdinstituut najaar 2016 een kleine conferentie.

Wij verzorgden ook de verslaglegging van een internationale conferentie over *democratic resilience* in Amsterdam, die werd georganiseerd door het ministerie van VWS en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Daarnaast namen we deel aan de radicaliseringsnetwerken van Jeugdzorg Nederland, Associatie Jeugdzorg, Sociaal Werk Nederland en Weerbaar opvoeden.

Kennisdeling over (voorkomen van) radicalisering en polarisatie met branche- en beroepsorganisaties stond tevens in 2016 hoog op de agenda. Met BV Jong en Movisie schreven we een notitie op basis van twee expertmeetings met jongerenwerkers over radicalisering.

Inclusie

Het Nederlands Jeugdinstituut wil dat alle kinderen naar vermogen meedoen en zich optimaal ontwikkelen, ongeacht hun afkomst of gezinsomstandigheden. In 2016 besteedden we extra aandacht aan de problematiek van vluchtelingen- en zorgintensieve kinderen.

Vluchtelingenkinderen

Hoe beschermen ouders in tijden van oorlog hun kinderen? En wat betekent dat voor de opvang van vluchteling gezinnen in Nederland? Die vragen wierp onderzoeker Carla van Os van Rijksuniversiteit Groningen op in de Mulock Houwer-lezing 2016 over vluchteling gezinnen in Nederland. De lezing organiseerden wij 24 november 2016 in samenwerking met Defence for Children en Pro Juventute.

Ook de Nationale Jeugdhulprijzen stonden geheel in het teken van vluchtelingenkinderen. Uit de 49 inzendingen werden 6 finalisten gekozen. Hun inzendingen werden aan het publiek voorgelegd via filmpjes. Ruim zesduizend mensen brachten hun stem uit. Asielvloggers van de Kinder- correspondent en de Toekomstacademie van New Dutch Connections gingen er met de hoofdprijzen vandoor.

Nieuw dossier: Vluchtelingenkinderen

Vluchtelingenkinderen zijn niet anders dan andere kinderen, maar 70 procent van hen is getraumatiseerd en heeft daarom extra begeleiding nodig. De psychosociale bagage die deze kinderen met zich meedragen, vormt een risicofactor voor een positieve ontwikkeling. Daarom heeft het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 een dossier over vluchtelingenkinderen samengesteld. Hierin is kennis verzameld voor het optimaal begeleiden van kinderen van vluchtelingen bij het opvoeden en opgroeien in Nederland. Kijk op www.nji.nl/vluchtelingenkinderen.

Zorgintensieve gezinnen

De zorg voor een kind met een handicap, stoornis of langdurige ziekte heeft een enorme impact op het hele gezin. Veel ouders van zorgintensieve kinderen gaan bijvoorbeeld minder werken of raken overwerkt. Hoe staat het in Nederland met zorgintensieve gezinnen? Hoe kunnen vrijwilligers deze gezinnen ondersteunen? Over die vragen boog het Nederlands Jeugdinstituut zich ook in 2016.

Samen met de programma's Moeders Informeren Moeders (MIM) en Home-Start voerden wij de pilot Ieders zorg uit. Doel: komen tot een tijdige ondersteuning van gezinnen waarin een kind met een handicap, stoornis of langdurige ziekte opgroeit. Het Nederlands Jeugdinstituut ontwikkelde een bijscholing om vrijwilligers van MIM en Home-Start voor te bereiden op het ondersteunen van de gezinnen met zorgintensieve kinderen.

Met Movisie en Stichting Lotje&Co organiseerden we 14 oktober 2016 een participatiedebat over zorgintensieve kinderen. In het debat – dat druk werd bezocht – kwamen veel ouders aan het woord.

Participatie en eigen kracht

Versterken van duurzame participatie en eigen kracht van jeugd, ouders en hun sociale netwerk is een van de doelen van de Jeugdwet. Het Nederlands Jeugdinstituut ontplooidde in 2016 verschillende activiteiten op dit gebied. Zo hielpen wij gemeenten bij cliëntervaringsonderzoeken, maakten we werk van kinderrechten en kindvriendelijke gemeenten en voerden wij het agentschap van *Erasmus+ Jeugd*.

Cliëntervaringen en eigen kracht

Samen met Stichting Alexander ondersteunden we tien gemeenten bij het uitvoeren van cliëntervaringsonderzoek. We testten de modelvragenlijst op gebruiksvriendelijkheid en validiteit. De samenwerking met landelijke en regionale cliëntenorganisaties ontwikkelden we verder via het kennisnetwerk waarin jeugdigen, ouders en cliënten en hun organisaties zijn vertegenwoordigd. We zetten een aparte groep op van jongeren (zelf) organisaties als onderdeel van het kennisnetwerk.

Daarnaast startte het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 een literatuurstudie naar de vraag: wat is de geschiedenis en stand van zaken van 'eigen kracht' in beleid en onderzoek? De studie – gefinancierd door Pro Juventute – gaan we ook gebruiken als nulmeting voor een onderzoek naar de effecten van de transformatie op de inzet van de eigen kracht van jeugd en ouders.

> GRENZEN OVERSTEKEN

'Tweede- en derde generatie migrantenjongeren maken veel minder gebruik van *Erasmus+*. Toch kan het Europese subsidieprogramma juist voor hen uitkomst bieden. *Erasmus+* biedt een goudmijn aan kennis, waar veel uit te halen valt. Dat weet ik uit eigen ervaring. Ik dacht dat ik Marokkaans was, maar dat was ik eigenlijk niet. Ik kreeg veel meer respect voor mijn eigen cultuur en daarmee ook respect voor andere culturen door *Erasmus+*. Dit is precies wat ik jongeren wil meegeven: door grenzen over te steken bijdragen aan je eigen ontwikkeling.' (Mohamed Bourik, jongerenwerker in Amsterdam)
Uit: *Njij?*, oktober 2016.

Erasmus+ jeugd

Erasmus+ is het Europese subsidieprogramma voor onderwijs, jeugd en sport. Het Nederlands Jeugdinstituut voert het agentschap voor het jeugddeel van *Erasmus+*. Het programma laat jongeren leren van elkaar op een niet-formele wijze. *Erasmus+ Jeugd* maakt jongeren bewust van de samenleving waar zij deel van uit maken en betreft hen bij de Nederlandse en Europese maatschappij.

In 2016 bood het Nationaal Agentschap in Nederland ruim zesduizend jongeren en jongerenwerkers de mogelijkheid deel te nemen aan een internationale activiteit van *Erasmus+ Jeugd*. Denk aan allerlei vormen van jongerenuitwisseling, Europees vrijwilligerswerk of een training als jongerenwerker. Vaak gaat het om jongeren in kwetsbare omstandigheden. Bijna alle deelnemers geven aan dat *Erasmus+ Jeugd* heeft bijgedragen aan hun persoonlijke ontwikkeling.

Kinderrechten en kindvriendelijke gemeenten

In 2016 hebben we ons ook bezig gehouden met de thema's kinderrechten en kindvriendelijke gemeenten. Op 20 november 2016 vond het symposium *Kinderrechten* plaats in Utrecht. De gemeente Utrecht vroeg het Nederlands Jeugdinstituut om mee te denken over het symposium. Naast een aantal programmaonderdelen verzorgden wij het dagvoorzitterschap.

Daarnaast nam het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 deel aan het landelijk netwerk *Kindvriendelijke gemeenten* van de VNG. De VNG wil dit thema onder meer door werkbezoeken aan kindvriendelijke gemeenten op de agenda zetten. *Child Friendly Cities* is een internationaal platform van gemeentebestuurders, gemeenteambtenaren en andere geïnteresseerden, gericht op het ontwikkelen en bevorderen van innovatief jeugdbeleid op lokaal niveau. De rechten van het kind zijn daarbij een belangrijk uitgangspunt. Deelname aan het netwerk biedt gemeenten de kans om inspiratie op te doen en kennis en voorbeelden uit te wisselen.

Kwaliteit kinderopvang

Een goede kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen is een belangrijk onderdeel van 'een sterke basis'. Wij willen professionals zo goed mogelijk toerusten om de brede ontwikkeling van jeugd te stimuleren en jeugdigen met speciale zorg- en ontwikkelingsbehoeften te ondersteunen. Trainingen spelen daarbij een belangrijke rol.

Trainingen

De train-de-trainer-trainingen *Oog voor Interactie* waren populair in 2016. Deze trainingen voeren we uit in samenwerking met het ROC Amsterdam. *Oog voor interactie* versterkt de interactievaardigheden en de taal die pedagogisch medewerkers met kinderen gebruiken. In 2016 volgden 85 stafmedewerkers en 15 licentiehouders deze training.

Ook verzorgden wij in 2016 een train-de-trainer *Basistraining voor- en vroegschoolse educatie (VVE)* voor trainers en docenten van roc's. Dat deden we in een samenwerkingsverband met Cito, De Activiteit en de CED-Groep, landelijke onderwijsadviesorganisatie. Ook voor pedagogisch medewerkers voerden wij in 2016 meerdere trainingen uit: *Hbo'er in de voorschool*, *Kaleidoscoop Implementatie Training* en *Kaleidoscoop Koptraining*. In totaal namen zeventig professionals deel aan de trainingen.

Samenwerking kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp

Om kinderen met speciale behoeften ook gebruik te kunnen laten maken van de 'gewone' kinderopvang is goede samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, buitenschoolse opvang en jeugdhulp noodzakelijk. In het kader van het project Alert4You – dat zich specifiek op deze thematiek richt – hebben we veel vragen over samenwerking tussen buitenschoolse opvang en jeugdhulp beantwoord.

Ook waren we betrokken bij een maatschappelijke kosten-batenanalyse over de samenwerking tussen kinderopvang en jeugdhulp in Den Haag. Resultaten worden in 2017 openbaar gemaakt.

Samenwerken in de wijk

Veel gemeenten organiseren de basiszorg voor jeugd en gezin in wijkteams. De wijkteams zijn ook de toegangspoort naar meer specialistische hulp. De opdracht aan de wijkteams is laagdrempelige hulp en ondersteuning te bieden volgens de principes van 'één gezin, één plan, één regisseur' en de 'eigen kracht' en zelfredzaamheid van cliënten en burgers te versterken. Zo hoopt men ook de toestroom naar specialistische hulp in te dammen. Dat zou kunnen door meer generalisten in te zetten, professionals die van vele markten thuis zijn.

Over dit onderwerp kregen we veel vragen van gemeenten en uit de praktijk. Hoe kan een gemeente ervoor zorgen dat de wijkteams hun werk goed kunnen doen en ook het jeugd- en opvoedingsperspectief daarbinnen is geborgd? Hoe kunnen we de samenwerking tussen wijkteams en bijvoorbeeld Veilig Thuis, huisartsen en gespecialiseerde hulp bevorderen? Wat zou een generalist moeten kunnen en hoe geven we daaraan vorm en inhoud? Het Nederlands Jeugdinstituut ondersteunde gemeenten en praktijk in 2016 bij het beantwoorden van deze en vele andere vragen. Zo startten we in 2016 het samenwerkingsprogramma *Integraal werken in de wijk* en onderhielden we diverse kennisdossiers over samenwerken in de wijk, opvoedingsondersteuning en multiprobleemgezinnen.

Integraal werken in de wijk

Wat werkt bij integraal werken in de wijk? Op verzoek van de VNG en het ministerie van VWS bundelden in 2015 de kennisinstututen Movisie, Vilans, NCJ, Trimbos-instituut, Nederlands Jeugdinstituut en de Werkplaatsen Sociaal Domein hun krachten rond dit thema. Dat resulteerde in het samenwerkingsprogramma *Integraal werken in de wijk (IWW)*.

In 2016 ontwikkelden wij een aantal kennisproducten en ondersteunden we veel gemeenten en professionals. Zo zijn ruim dertig vragen van gemeenten over de wijkgerichte aanpak opgepakt. Op verzoek van regio Eemland dachten we mee over de doorontwikkeling van hun wijkteams.

Ook verschenen drie publicaties over het realiseren van een goed samenspel tussen cliënt en professionals en tussen professionals en informele zorg zoals mantelzorg, burenhulp en vrijwilligers. Die staan in het dossier *Samenwerken in de wijk* op www.nji.nl en worden vaak gedownload.

Ondersteuning van jeugdprofessionals in de wijk

De website www.wijkteamswerkenmetjeugd.nl werd in 2015 gelanceerd. 2016 stond in het teken van doorontwikkeling van deze digitale toolbox. De digitale toolbox bundelt de kennis en hulpmiddelen van vijf organisaties: het

> DEELNEMERS OVER DE TRAINING OOG VOOR INTERACTIE:

'Wat ik echt heb geleerd van deze training is dat wij als pedagogisch medewerker veel te veel invullen voor de kinderen. We laten ze veel te weinig ontdekken, veel te weinig doen.'
(Rens Tienhoven, locatiemanager Stichting Eigen&Wijzer)

'Het is een brede training waar medewerkers veel handvatten krijgen om aan de slag te gaan met interactieve vaardigheden. Iedereen was super enthousiast.'
(Joke Spruit, projectmanager SKA Amersfoort)
Uit: www.nji.nl.

> SAMEN1PLAN.NL

'Twaalf jaar was Gildo en op het moment dat hij zijn CITO nog moest maken, stonden de wijkagent en de leerplichtambtenaar al op de stoep. School, Molendrift, coach, Gildo en zijn gezin vormen een team. Thuis worden er samen huisregels opgesteld. Niet meer blowen, op tijd aan tafel, samen afwassen. Op school zijn er ook strakke regels. Gildo gedijt daar goed bij. Zijn mentor helpt hem taken en huiswerk op te delen. De maatschappelijk werker zorgt samen met moeder voor overzicht in de financiën. Al deze acties worden binnen samen1plan.nl vastgelegd. De doelen die gehaald zijn worden binnen het systeem afgevinkt.' (Nynke Aukes, klinisch psycholoog bij Molendrift over een praktijkvoorbeeld waarbij samen1plan.nl werd ingezet).
Uit: Samen1plan.nl.

Nederlands Jeugdinstituut, Movisie, Van Montfoort, PI Research en Praktikon. Wijkteamswerkenmetjeugd.nl biedt een overzicht van kennis voor professionals die in een wijkteam werken met kinderen, opvoeders en gezinnen. Thema's zijn onder andere 'veiligheid thuis en op school', en 'problematisch gedrag en ouderschap'. We verzamelden in 2016 meer dan zeventig tools die jeugdprofessionals in het wijkteam kunnen inzetten bij hun contact met ouders en kinderen.

Samen1plan.nl

In 2016 zijn we in samenwerking met Movisie en jeugdhulporganisatie Molendrift gestart met de verspreiding en doorontwikkeling van de online samenwerkings-tool www.samen1plan.nl. Cliënten, hulpverleners, vrijwilligers – maar ook burgers die (nog) geen hulp krijgen – kunnen met deze tool gratis en online een plan maken, delen en bijhouden. De regie over het plan ligt bij de cliënt.

Brochures

In 2016 verschenen drie brochures over ruimte voor professionals, veilig opgroeien en aansluiting basiszorg en specialistische zorg in de wijk. Hoe geef je bijvoorbeeld invulling aan het begrip 'ruimte voor de professional'? Aan de hand van vragen kunnen professionals een inschatting maken van de kennis en competenties die ze hebben of nog moeten verwerven. De brochures zijn gebaseerd op gesprekken met vertegenwoordigers van professionals, gemeenten en cliënten. De bijeenkomsten organiseerden wij met professionals van wijkteams, Centra voor Jeugd en Gezin (CJG), gespecialiseerde zorg, cliënten en beleidsmakers van gemeenten.

Kijk voor het dossier *Samenwerken in de wijk* op www.nji.nl.

Opvoedsteun

Preventieve en laagdrempelige opvoedsteun is een speerpunt van veel gemeenten. Het Nederlands Jeugdinstituut ontplooidde in 2016 verschillende activiteiten om gemeenten en praktijk hierbij te ondersteunen.

Week van de Opvoeding 2016 in het teken van 'contact!'

De *Week van de Opvoeding* had in 2016 als motto: 'contact!' Ofwel: contact tussen ouders en kinderen en tussen ouders en professionals. De *Week van de Opvoeding* leeft in Nederland. Vooral lokale organisaties zoals consultatiebureaus en gemeenten zijn zeer betrokken. Bijna zeshonderd activiteiten werden op de website www.weekvandeopvoeding.nl aangemeld. Ook was er veel aandacht voor de week in regionale en landelijke kranten. Dit jaar konden ook ouders meedoen aan een *opvoedchallenge* waarvoor een promotiefilmpje en een masterclass werden georganiseerd.

Mediaopvoeding

Met wie heeft mijn kind contact via sociale media en wat gebeurt daar? Mediaopvoeding wordt steeds belangrijker en was ook in 2016 een belangrijk onderwerp voor het Nederlands Jeugdinstituut. Zo financieren wij de leerstoel *Mediaopvoeding* aan de Erasmus Universiteit. In dat kader verschenen in 2016 verschillende publicaties. Wij verzorgden een tiental lezingen over mediaopvoeding en onderwezen studenten over dit onderwerp. Ook adviseerden wij in 2016 het ministerie van VWS en verzorgden een inleiding over mediawijsheid tijdens het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie.

Het Nederlands Jeugdinstituut stimuleerde in 2016 mediacoaches, bibliothecarissen, medewerkers GGD en JGZ om de *Toolbox Mediaopvoeding* te gebruiken bij ouderbijeenkomsten over kind en media. Daarvoor ontvingen wij van Mediawijzer.net een subsidie. Het Nederlands Jeugdinstituut nam in dit traject deel samen met Family Factory en stichting Opvoeden.nl.

Samen met internetprovider Solcon maakten wij in 2016 een voorlichtingsfilmpje over mediaopvoeding voor ouders en kinderen. Ook bieden wij de Koninklijke Bibliotheek ondersteuning bij een pilot over de herinrichting van de lokale bibliotheek tot wegwijzer mediawijsheid en mediaopvoeding. Bekijk het filmpje via vimeo.com/187033968.

Opvoeden in de wijk

Hoe versterk je als gemeente de pedagogische kracht in de wijk, zodat kinderen en ouders eerder ondersteund worden en het risico op problemen of duurdere zorg op latere leeftijd vermindert? Met het kennispraktijknetwerk *Pedagogische kracht in de wijk (weer) op de kaart* maakte het Nederlands Jeugdinstituut het filmpje Samen opvoeden. Bekijk het filmpje via www.nji.nl, pedagogische kracht.

> SAMEN OPVOEDEN

'Wat we doen in Rotterdam om de pedagogische kracht in de wijk te versterken? We leggen onder andere de verbinding tussen scholen, welzijnsorganisaties en sportverenigingen, zodat ze samen kunnen kijken wat ze kunnen doen voor dat ene kind. In een aantal wijken maken we daar een wijkaanpak van.' (Marlieke de Groot, gemeente Rotterdam in het filmpje *Samen opvoeden*)

3 Integrale jeugdhulp en (speciaal) onderwijs

Integrale jeugdhulp gaat over het bieden van zowel passende als samenhangende jeugdhulp en onderwijs aan jeugdigen en gezinnen met zwaardere opvoed- en opgroei-problemen. Die problemen vragen vaak ook om intensievere vormen van hulp en ondersteuning. Het uitgangspunt daarbij is dat jeugdigen en gezinnen zo snel en zo goed mogelijk weer deel kunnen nemen aan het ‘gewone’ leven: thuis, op school, de sport, de buurt en op het werk. Passende jeugdhulp en onderwijs veronderstelt een goede verbinding en snelle schakels tussen generalistische hulp in de wijk en op school en (regionale) specialistische vormen van hulp en onderwijs.

Bij de hulpverlening aan kind en gezin met zwaardere opvoed- en opgroei-problemen zijn doorgaans meerdere hulpverleners betrokken. Professionals uit de wijkteams, de jeugd & opvoedhulp, jeugd-ggz en LVB-zorg, de jeugd-bescherming en het (speciaal) onderwijs. Maar ook vrijwilligers en mantel-zorgers. Integrale jeugdhulp staat voor het werken aan optimale samenwerking rond jeugdigen en gezinnen. Dat sluit aan bij de doelen van de transformatie: meer hulp op maat, betere samenwerking rond gezinnen en streven naar ‘normalisering’, volwaardige participatie en inclusie.

Integrale jeugdhulp

Versterken van ‘integrale jeugdhulp’ was in 2016 een belangrijk thema van het Nederlands Jeugdinstituut. Daarbij richtten wij ons op gemeenten en jeugdhulp, maar ook op specifieke doelgroepen uit bijvoorbeeld de kindergeneeskunde en andere onderdelen van de gezondheidszorg.

Rond dit thema werkten we met vele partners samen. Zoals met de ministeries van VWS en VenJ en de kennis- en onderzoeksinstituten NCJ, RIVM/CGL, Movisie, NISB, Vilans, Verwey Jonker Instituut, RIVM, Trimbos-instituut, Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie (KJP), Kenniscentrum LVB, Universiteit Maastricht, Erasmus MC en Universiteit Groningen. Daarnaast bundelden wij onze krachten met Pleegzorg Nederland en de Nederlandse Vereniging van Pleeggezinnen.

In 2016 brachten we een nieuw kennisdossier over integrale jeugdhulp online. Daarin zijn goede praktijkvoorbeelden van integrale jeugdhulp beschreven. Ook is een nieuwe versie uitgebracht van *CAP-J* – het classificatiesysteem om problemen van kinderen, jongeren en ouders in te delen. Daarnaast besteedden wij in 2016 veel aandacht aan pleegzorg.

Nieuwe versie CAP-J

Het Nederlands Jeugdinstituut ontwikkelde het eerste classificatiesysteem voor opvoed- en opgroei-problemen, het Classificatiesysteem voor de Aard van Problematiek van Jeugd (*CAP-J*). Hulpverleners en onderzoekers kunnen *CAP-J*

> AMBULANTE MULTIFOCALE TEAMS – NOORD-HOLLAND

Kenter Jeugdhulp werkt sinds kort met ambulante multifocale teams. Twee hulpverleners, een vanuit de jeugd-ggz en de andere vanuit Jeugd en Opvoedhulp (J&O), werken nu samen voor één gezin, met één dossier en één plan. Doel: integrale jeugdhulp van de bovenste plank. De multifocale teams werken regionaal en integraal samen in de ambulante specialistische jeugdhulp.

Regiomanager Zuid-Kennemerland Hella van de Beek: 'In het concretiseren van onze visie heeft het Nederlands Jeugdinstituut ons zeer geholpen. Er werden interviews gedaan met medewerkers over de beoogde doelgroep en de vraag wat nu integraal werken moest inhouden. Daarnaast organiseerde het instituut vijf ontwerpessies met vertegenwoordigers van de beide fusie-organisaties.' (Een praktijkvoorbeeld uit het dossier *Integrale Jeugdhulp* op www.nji.nl)

gebruiken bij het onderzoeken van problemen, de bespreking met collega's en de indicatie van de behandeling.

De geactualiseerde versie van *CAP-J* – verschenen in september 2016 – is vernieuwd aan de hand van de ervaringen van gebruikers. *CAP-J* is nu makkelijker te gebruiken. Ook is er een app ontwikkeld voor smartphones en zijn er rubrieken toegevoegd, zoals 'problemen met communicatieve vaardigheden' en 'rigiditeit in gedrag'. Kijk voor meer informatie op www.nji.nl/capj.

Dossier Integrale jeugdhulp

Welke aanpak is nodig om samenhangende en passende hulp te bieden aan gezinnen met complexe problemen? Daarover gaat het online dossier *Integrale jeugdhulp*. Het dossier werd 15 juni 2016 gepubliceerd. Verzamelen en verspreiden van kennis over integrale jeugdhulp uit wetenschap en praktijk, dat is het doel van het dossier. Kijk voor het kennisdossier op www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Integrale-jeugdhulp. We werkten hieraan samen met het Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie (KJP) en Landelijk Kenniscentrum LVB. Eind 2016 voegden we nieuwe praktijkvoorbeelden toe aan het dossier en voerden we een behoeftepeiling uit onder cliënten.

Kennisnetwerk Pleegzorg: professionals leren van elkaar

Om kinderen in de pleegzorg zo goed mogelijk te helpen, is het voor pleegzorgprofessionals belangrijk om te weten welke aanpak werkt en om goede contacten te hebben binnen de beroepsgroep. Daarom heeft het Nederlands Jeugdinstituut het *Kennisnetwerk Pleegzorg* ontwikkeld, in opdracht van Stichting Kinderpostzegels Nederland.

Kennisnetwerk Pleegzorg biedt professionals een platform voor kennisdeling. Er zijn praktijkervaringen te lezen, er worden polls gehouden en er is een forum met ruimte voor discussie. In het kennisdossier is informatie te vinden over bijvoorbeeld het pleegzorgtraject en de Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen. Ook kunnen professionals recente wetenschappelijke publicaties downloaden.

Kijk voor meer informatie op kennisnetwerkpleegzorg.nl.

> 'Ik vind het heel belangrijk dat je weet waarvoor je elkaar kunt benaderen. Soms merk je dat er wat schroom is om dat te doen. Mensen hebben het gevoel dat ze alles zelf moeten weten. Maar hoe mooi is het als je weet wat je van elkaar kunt leren en daarvan kunt profiteren?' (Pinie Smits, gedragsdeskundige Youké over het *Kennisnetwerk Pleegzorg*)
Uit: www.nji.nl.

Monitor Pleegzorg

De *Monitor Pleegzorg* is een nieuw instrument voor pleegzorgbegeleiders die de ontwikkeling van een pleegkind willen volgen en risico's op een voortijdige afbreking van de plaatsing in beeld willen brengen. Op basis van de verzamelde gegevens kan de pleegzorgbegeleider met het kind, de pleegouders en de ouders goede afspraken maken. Doel: het pleegkind woont op een stabiele plek waar het zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen.

We ontwikkelden in 2016 de *Monitor Pleegzorg* met de zorgaanbieders Horizon, De Rading, Kompaan en de Bocht, Parlan en Youké, in nauwe samenwerking met ervaringsdeskundigen, professionals en onderzoekers. Het project is mogelijk gemaakt met financiële steun van Stichting Kinderpostzegels Nederland.

Verbinding onderwijs-jeugdhulp

De Wet passend onderwijs verplicht scholen om passend onderwijs te bieden aan elke leerling. Dat betekent dat er een dekkend aanbod van onderwijs en jeugdhulp moet zijn, zodat leerlingen zoveel mogelijk in de reguliere omgeving onderwijs volgen. Goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is hiervoor een belangrijke voorwaarde. Ook in 2016 verbond het Nederlands Jeugdinstituut onderwijs en jeugdhulp binnen de context van de transformatie.

Met het programma *Verbinding onderwijs-jeugd* zorgt het Nederlands Jeugdinstituut voor het optimaliseren van de samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en participatie binnen de nieuwe kaders van Passend onderwijs, de Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het programma *Verbinding onderwijs-jeugd* maakt deel uit van een meerjarenplan en wordt gefinancierd door de ministeries van OCW en VWS.

Thema's en doelgroepen

Binnen het programma *Verbinding onderwijs-jeugd* richten we ons op twee doelgroepen: uitvoerende professionals in onderwijs, jeugdhulp en (arbeids)participatie en beleidsmakers en bestuurders van gemeenten, samenwerkingsverbanden, scholen, mbo-instellingen en zorgaanbieders. In 2016 waren de doelen:

- Verbinding scholen en wijkteams,
- Passende ondersteuning (onderwijs-zorgarrangementen),
- Participatie en toeleiding arbeid kwetsbare jeugd,
- Sturen op samenhang en effectieve samenwerking,
- Veilig en zorgzaam leer- en leefklimaat in en om school.

Werken vanuit en met de praktijk

Binnen *Verbinding onderwijs-jeugd* wordt nauw samengewerkt met de praktijk. Naast de reguliere activiteiten hebben we ook aandacht besteed aan een aantal actuele vraagstukken. Dat leverde in 2016 diverse nieuwe producten op. Zoals een ondersteuningsroute voor de verbinding tussen primair onderwijs en jeugdhulp en voortgezet onderwijs en jeugdhulp, praktijkbeschrijvingen over integraal arrangeren en workshops voor onderwijsraden en beroepsorganisaties.

Ook ontwikkelden wij een kwaliteitskaart met de basisprincipes voor de verbinding van onderwijs en (jeugd)hulp, een webinar over thuiszitters en een kwaliteitsmodel die gemeente- en schoolbesturen handvatten bieden om samen te sturen op resultaten en kwaliteit.

Landelijke werkagenda onderwijs-jeugd

De zogenoemde landelijke werkagenda onderwijs-jeugd is het beleidskader voor de ondersteuning van samenwerking met partners in de regio's. Op verzoek van de VNG en de VO- en PO-raad voerde het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 de projectleiding van deze werkagenda.

De ondersteuning is gericht op het helpen van gemeenten, onderwijs- en jeugdhulporganisaties bij het opzetten van activiteiten waarmee ze de schoolloopbaan en/of participatie van kinderen en jongeren bevorderen. Belangrijkste spelers en samenwerkingspartners in dit programma zijn de ministeries VWS en OCW, VNG, gemeenten, regionale samenwerkingsverbanden in het onderwijs, MBO Raad, branche- en beroepsorganisaties, inspecties en andere kennisinstituten, advies- en onderzoeksbureaus en Academische Werkplaatsen.

> 'HET NJI LEGDE VOOR ONS DE RELATIE TUSSEN JEUGDHULP EN ONDERWIJS'

'In West-Friesland zijn wij op verschillende scholen gestart met de pilot De Koploper. Daar werkt een generalist – de 'koploper' – die als aanspreekpunt fungeert voor de mentoren en zorgcoördinatoren. Zij signaleren problemen in het leven van een jongere. Wanneer de zorgvraag te complex is voor school, schakelt de zorgcoördinator de koploper in. De koploper koppelt dan de juiste professionals van het betreffende wijkteam aan de jongere. Het Nederlands Jeugdinstituut vergeleek voor ons de pilotscholen met andere vergelijkbare scholen zonder koploper. Wat blijkt? Door snel ingrijpen is op de langere termijn minder complexe – en dure – jeugdhulp nodig. Het project is nu uitgebreid naar alle scholen voor voortgezet onderwijs in de regio West-Friesland. Het Nederlands Jeugdinstituut helpt ons bij het in de praktijk brengen van de aanpak.' (Stef Macke, voorzitter van de regiegroep De Koploper West-Friesland en schooldirecteur van het Tabor College, vmbo-locatie d'Ampte in Hoorn). Kijk voor meer informatie op www.nji.nl, project De Koploper.

In 2016 voerde het Nederlands jeugdinstituut in dit kader verschillende projecten en activiteiten uit. We hielpen het proces van dialoog- en besluitvorming in verschillende regio's te versnellen met actuele informatie en maatwerkanalyses, *good practices* en beproefde methodieken. Wij ondersteunden regio's en gemeenten bij het maken van de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Ook organiseerden we in 2016 kennisuitwisseling rond vraagstukken die op meerdere plekken in het land speelden.

www.onderwijsjeugd.nl

In 2016 is de website www.onderwijsjeugd.nl gelanceerd met basale informatie over de werkagenda onderwijs-jeugdhulp. Daaraan gekoppeld is een vraagbaak opgericht waar mensen en regio's terecht kunnen voor informatie en praktische ondersteuning. Deze functie wordt steeds vaker benut. Vanuit de werkagenda is een praktisch referentiemodel gemaakt. Dat biedt gemeenten en onderwijsinstellingen handvatten om maatschappelijke resultaten te formuleren en op basis daarvan werkafspraken te maken. In een kwaliteitskaart zijn de basisprincipes van goede samenwerking verzameld, op basis van praktijkervaring en kennis van de afgelopen jaren.

Sturen op samenhang

Monitor Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp

Wat levert de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp op voor kinderen en gezinnen? Maar ook voor gemeenten, scholen en jeugdhulpinstellingen? We ontwikkelden in opdracht van de ministeries van OCW en VWS een praktisch meet- en sturingsinstrument: de *Monitor Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp*. De monitor geeft gemeenten, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, jeugdhulpinstellingen en scholen inzicht in de effectiviteit van de samenwerking. Hiermee voedt de monitor het gesprek tussen samenwerkingsverband en gemeente in het op overeenstemming gericht overleg (OOGO). De *Monitor Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp* wordt in steeds meer regio's gebruikt bij de beleidsontwikkeling. Eind 2016 waren dat er 23, bestaande uit 55 samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs en 146 gemeenten.

Quickscan aansluiting jeugdhulp-speciaal onderwijs

Er is nog een wereld te winnen als het gaat om effectief aansluiten op ondersteuningsvragen van kinderen, jongeren, ouders en scholen. Dat blijkt uit een quickscan naar de aansluiting van jeugdhulp op speciaal onderwijs die wij samen met Lecso in 2016 uitvoerden. De scan is gebruikt voor gesprekken tussen onderwijsraden en VNG over bovenregionale voorzieningen voor kwetsbare jongeren.

Onderwijs-zorgarrangementen

Sommige leerlingen hebben naast ondersteuning in het onderwijs ook aanvullende zorg nodig, omdat ze het fysiek of mentaal niet redden op school. Als een leerling een combinatie van onderwijs en zorg op school krijgt, spreken we van onderwijs-zorgarrangementen. Deze arrangementen komen zowel in het regulier onderwijs als in het speciaal onderwijs voor.

In 2016 ondersteunden we een landelijk kennisnetwerk rond de ontwikkeling van onderwijs-zorgarrangementen (oza's) voor zeer moeilijk opvoedbare

> IN VIJF STAPPEN NAAR EEN ONDERWIJS-ZORGARRANGEMENT (OZA)

In vijf stappen naar een passend onderwijs-zorgarrangement vormt de kernpublicatie van het zmolK1-pakket. De publicatie biedt vooral beleidsmakers houvast bij het bouwen aan de basis: het bepalen van benodigde onderwijs-zorgarrangementen (oza's) en de inrichting ervan. De doelgroep: kwetsbare kinderen met complexe onderwijszorgvragen die het niet redden zonder een gecombineerd aanbod van onderwijs en zorg. Download de brochure via www.nji.nl, publicaties.

> 'PROFESSIONAL KOPPELEN AAN LEERLING IS SOMS ZOEKTOCHT'

Het Nederlands Jeugdinstituut initieerde samen met de gemeente Utrecht, Deltion College Zwolle en de mbo-jeugdteams Amsterdam op 22 juni 2016 een bijeenkomst in Utrecht over samenwerken in een mbo-jeugdteam. Want veel jongeren worden niet door een wijkteam bereikt, maar wel door hun school.

Jeugdprofessionals, bestuurders, beleidsmedewerkers van gemeenten en directeurs van mbo-instellingen deelden kennis over regionale samenwerking rond mbo'ers met een hulpvraag. Gemeenten hebben vaak vragen over hoe je omgaat met mbo'ers die buiten hun gemeente naar school gaan en mbo-instellingen hebben vragen over hoe je omgaat met jongeren met complexe problemen die meer ondersteuning vragen dan de school aanbiedt.

Volgens directeur Studentenzaken bij het Deltion College in Zwolle is dat 'niet zo gek, want mbo-instellingen met een regionale functie hebben te maken met studenten uit soms wel vijftig omliggende gemeenten.' Dat alles vraagt om samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en allerlei (jeugd)hulpaanbieders binnen en buiten de eigen regio. Zij werken daarom vaak samen in mbo-jeugdteams.

Uit: www.nji.nl.

kinderen (zmlk). Dat deden wij in opdracht van het ministerie van VWS en samen met Lecso en de Vereniging Orthopedagogische BehandelCentra (VOBC). Diverse communicatiemiddelen voor de aanpak van zmlk werden gepubliceerd, zoals een vijfstappenplan en competentiebeschrijvingen voor werkers in een oza.

Op www.nji.nl beschreven wij tien voorbeelden van oza's. Ook organiseerden wij twee landelijke kennispraktijknetwerkbijeenkomsten. Daarnaast beantwoordden wij in 2016 veel vragen over oza's, zoals advies bij inrichting ondersteuningsplan samenwerkingsverband over oza's en de ondersteuning van een schoolbestuur (v)so in de verbinding met gemeenten en samenwerkingsverbanden. Ook brachten we kennis over financieringswijzen in kaart.

Ondersteuning mbo

Samen met de MBO Raad werkten wij aan specifieke thema's die in het mbo spelen. Dat deden wij in opdracht van de MBO Raad en het ministerie van OCW en samen met gemeenten en zorgaanbieders. In 2016 ondersteunden wij negen landelijke kenniskringen passend onderwijs en het mbo. Ook leverden wij bijdragen aan de nieuwsbrief *Passend onderwijs* van de MBO Raad. Daarnaast maakten wij een ontwerp voor de aansluiting en inrichting van gemeentelijke ondersteuning op het mbo.

Op basis van een verkenning in vier regio's inventariseerden wij kansen en dilemma's rond de samenwerking tussen gemeenten en mbo-scholen en over de financiering van jeugdhulp in het onderwijs. Ook organiseerden wij twee bijeenkomsten voor jeugdteams en schoolmaatschappelijk werkers. Ten slotte startte het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 een online werkgroep *Jeugdteams mbo* op kennisnetjeugd.nl en herijkten wij de brochure *Meldcode Huiselijke geweld en kindermishandeling in het mbo*. Tijdens de bijeenkomsten haalden we vragen op bij de mbo's en agendeerden deze op de landelijke werkagenda.

> HET MBO-JEUGDTEAM IN TIEL

'In Tiel onderzoeken wij hoe je de zorg aan leerlingen van het mbo en voortgezet onderwijs beter kan organiseren. Om alle leerlingen op het ROC Rivior zo goed mogelijk te ondersteunen, hebben wij een mbo-jeugdteam in het leven geroepen. Zo willen wij ook leerlingen uit andere wijken en regio's bereiken. Het mbo-jeugdteam bewaakt de samenhang tussen de binnen- en buitenschoolse zorg. Het Nederlands Jeugdinstituut bracht voor ons de omvang van de ondersteuning aan jongeren op het roc in kaart. Om hoeveel jongeren gaat het? Wat zijn de meest voorkomende problemen waar zij mee kampen? Hoe zit het met de thuiszitters en verzuim-meldingen? Welke organisaties zijn al betrokken en wat doen ze precies? Wat doet de school zelf? Hoe kunnen alle betrokken partijen elkaar versterken?

Daardoor hebben wij nu niet alleen inzicht in de cijfers, het drukt ons ook met de neus op de feiten. De uitkomsten nemen we mee voor de verdere ontwikkeling van het mbo-jeugdteam. Sowieso hebben we nu voldoende stof tot nadenken en voor het uitzetten van een goede bestuurlijke lijn.' (Marjolein Winter-Bults, beleidsmedewerker bij de gemeente Tiel)

Uit: *Nij?*, oktober 2016.

4 Veilig opgroeien

Kinderen en jongeren hebben een veilige omgeving nodig om gezond op te groeien, hun talenten te ontplooien en deel te nemen aan de maatschappij. Voor veel jeugdigen in Nederland is dit niet vanzelfsprekend – zij groeien op in een onveilige thuissituatie, worden gepest op school of zijn slachtoffer van geweld of misbruik door volwassenen of leeftijdgenoten met wie zij een relatie hebben.

Jaarlijks hebben in Nederland zo'n 118.000 kinderen te maken met vormen van kindermishandeling binnen het gezin, waaronder verwaarlozing, mishandeling en misbruik en getuige zijn van huiselijk geweld. De laatste jaren is ook veel ophef ontstaan over onveiligheid, mishandeling en misbruik in kinderopvang, scholen, pleeggezinnen en internaten.

Gemeenten en de jeugdsector doen er alles aan om onveiligheid, kindermishandeling of verwaarlozing te voorkomen, signaleren en stoppen. Professionals in wijkteams en pedagogische basisvoorzieningen – onderwijs, kinderopvang, sport en jeugdwerk – kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Maar ook huisartsen, ziekenhuizen, gespecialiseerde hulp, jeugdbescherming en justitie hebben hierin – samen en apart – een taak te vervullen. En niet in de laatste plaats de samenleving, 'omstanders', familie en andere betrokkenen bij kinderen en gezinnen waar sprake is (of kan zijn) van onveiligheid.

Het Nederlands Jeugdinstituut ondersteunde ook in 2016 gemeenten en professionals met kennis over preventie, signalering van en hulp na kindermishandeling en de beleidsontwikkeling voor risicogroepen.

Programma Veilig opgroeien

Het programma *Veilig opgroeien* van het Nederlands Jeugdinstituut draagt bij aan een veilige opvoed- en opgroeiomgeving voor jeugdigen – thuis, buitenshuis en op school. Daarbij richten wij ons op het in samenhang aanpakken van de problematiek rond veilig opgroeien.

Kindermishandeling en huiselijk geweld

In Nederland zijn jaarlijks honderdduizenden mensen slachtoffer van kindermishandeling en huiselijk geweld. Ondanks een uitgebreid stelsel van preventie en hulpverlening, de verplichte meldcode, het tijdelijk huisverbod en de grote inzet van deskundige beroepskrachten en vrijwilligers, dalen deze cijfers niet. De *Monitor Aanpak Kindermishandeling en Huiselijk Geweld* stond in 2016 dan ook volop in de belangstelling.

Verder werkte het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 onder meer aan een brochure over traumasensitieve hulp na kindermishandeling en ondersteunden wij de *Kring van Veiligheid*. Voor gemeenten is samen met Movisie een portal *Geweld in afhankelijkheidsrelaties* in ontwikkeling en worden de opbrengsten van zes collectieven tegen kindermishandeling in kaart gebracht.

> Een beleidsmedewerker van een gemeente over de Monitor Aanpak Kindermishandeling en Huiselijk Geweld: 'Voor mij is de monitor interessant om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten. Daarnaast haal ik er inspirerende praktijkvoorbeelden uit.'
Uit: www.nji.nl.

Monitor Aanpak Kindermishandeling en Huiselijk Geweld (MAK-HG)

De *Monitor Aanpak Kindermishandeling* werd in 2016 verbreed naar huiselijk en seksueel geweld. De monitor helpt gemeenten bij het formuleren van regiovisies en beleid rond kindermishandeling en huiselijk geweld. Dat doen wij in opdracht van de Bernard van Leer Foundation en samen met Movisie.

De monitor is een instrument dat gemeenten ondersteunt in hun beleid rond kindermishandeling. Momenteel zijn ruim 200 van de 390 gemeenten aangesloten op deze monitor. Gemeenten kunnen hun scores ook vergelijken met het landelijk gemiddelde en met gemeenten van soortgelijke omvang. Informatie delen met buur- of regiogemeenten kan ook, mits die andere gemeenten dat ook willen.

Veel gemeenten vinden het gebruik van gegevens voor de regiovisies en lokaal beleid lastig. Daarom zijn factsheets over specifieke deelonderwerpen opgesteld – zoals preventie bij kwetsbare zwangeren – en werden in 2016 regiobijeenkomsten georganiseerd. De monitor bevat ook digitale tipsheets over preventie en signalering plus gespreksvoering.

Kijk op www.nji.nl/Monitor-Aanpak-Kindermishandeling.

Kring van Veiligheid

Movisie en het Nederlands Jeugdinstituut ondersteunden in 2016 de *Kring van Veiligheid*. Daarin werkten onderzoekers, beleidsmakers, bestuurders, beroepskrachten en ervaringsdeskundigen samen aan een manifest om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling een nieuwe impuls te geven.

In het manifest *Huiselijk geweld te lijf* roepen zij op tot actie en herbezinning en doen zij voorstellen voor wat er moet gebeuren om eindelijk resultaten te boeken en een drastische teruggang van huiselijk geweld en kindermishandeling te bereiken. Kijk op www.nji.nl/nl/Publicaties/Huiselijk-geweld-te-lijf voor meer informatie.

> DE KRING VAN VEILIGHEID

Waarom lukt het ons maar niet om huiselijk geweld terug te dringen? Jacques Wallage, voorzitter van de *Kring van Veiligheid*, is er helder over op www.nieuwejeugdbescherming.nl. 'Te veel instanties en versnipperde informatie, te weinig samenwerking en verantwoordelijkheidsgevoel. In de kring roepen we op tot het verbeteren van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het manifest hebben we eerder dit jaar aan mogen bieden aan staatssecretaris Martin van Rijn en VNG-directeur Jantine Kriens.'

Uit: *Njij?*, oktober 2016.

Vechtscheidingen

Circa 16.000 jeugdigen in Nederland hebben ernstig last van de vechtscheiding van hun ouders. In 2016 leverden wij rond dit onderwerp bijdragen aan congressen en expertmeetings en boden wij gemeenten advies over het terugdringen van deze voor kinderen zeer belastende problematiek.

Wij maakten in 2016 samen met TNO, Universiteit Utrecht en het Trimbos-instituut de *Wegwijzer kind en scheiding* waarin preventieve programma's staan beschreven voor kinderen die met een scheiding geconfronteerd zijn.

Zie: www.nji.nl/wegwijzer-kind-en-scheiding.

Daarnaast organiseerden wij bijeenkomsten over vechtscheidingen samen met de vereniging Ouderschap Blijft. *Ouderschap Blijft* biedt ouderschapsbemiddeling en omgangsbegeleiding aan ouders die verwickeld zijn in een vechtscheiding. Ruim 300 hulpverleners bij 17 aanbieders voor jeugdhulp en maatschappelijk werk boden in 2016 *Ouderschap Blijft* aan. Speciaal voor wijkteams, Centra voor Jeugd en Gezin en organisaties voor maatschappelijk werk is in 2016 een lichtere variant van *Ouderschap Blijft* ontwikkeld.

> 'Gemeenten kunnen *Ouderschap Blijft* inkopen en op deze wijze faciliteren dat aanbieders het kunnen uitvoeren. Gelukkig zien veel gemeenten daar het belang van in: *Ouderschap Blijft* groeit gestaag en we zien ook een toenemende interesse vanuit de wijkteams.' (Bas Timman, voorzitter Raad van bestuur van Stichting Jeugdformaat en voorzitter van het bestuur van de Vereniging Ouderschap Blijft).
Uit: www.nji.nl.

De nieuwe jeugdbescherming

Door de transitie van de jeugdzorg naar gemeenten en de transformatiedoelen is ook de jeugdbescherming en jeugdreclassering onderwerp van vernieuwing. Uitgangspunt is dat de veiligheid van jeugdigen en hun omgeving een verantwoordelijkheid is van alle professionals, ongeacht het kader waarbinnen de hulp verleend wordt. Wij ontplooiden in 2016 verschillende activiteiten om de nieuwe jeugdbescherming een impuls te geven, bijvoorbeeld met het stimuleringsprogramma SWING.

SWING

Meer kinderen groeien veilig op met zo min mogelijk dwangmaatregelen. Dat is het doel van SWING, een stimuleringsprogramma dat veelbelovende initiatieven en projecten in de jeugdbescherming en -reclassering ondersteunt. Het Nederlands Jeugdinstituut verzorgt in opdracht van het ministerie van VenJ het programmamanagement van SWING en beheert de website www.nieuwejeugdbescherming.nl.

Wij ondersteunden in 2016 de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering bij de uitvoering van projecten die in het kader van SWING zijn gehonoreerd.

Op www.nieuwejeugdbescherming.nl zijn artikelen gepubliceerd over vernieuwingen in de jeugdbescherming, blogs en rapportages uit de SWING-projecten. In 2016 monitorde het Nederlands Jeugdinstituut elf proefprojecten. Daarnaast overlegden we over verbreding, consolidatie en borging van de uitkomsten van SWING. Ook versterkten wij de afstemming met VNG richting Veilig Thuis en de gecertificeerde instellingen.

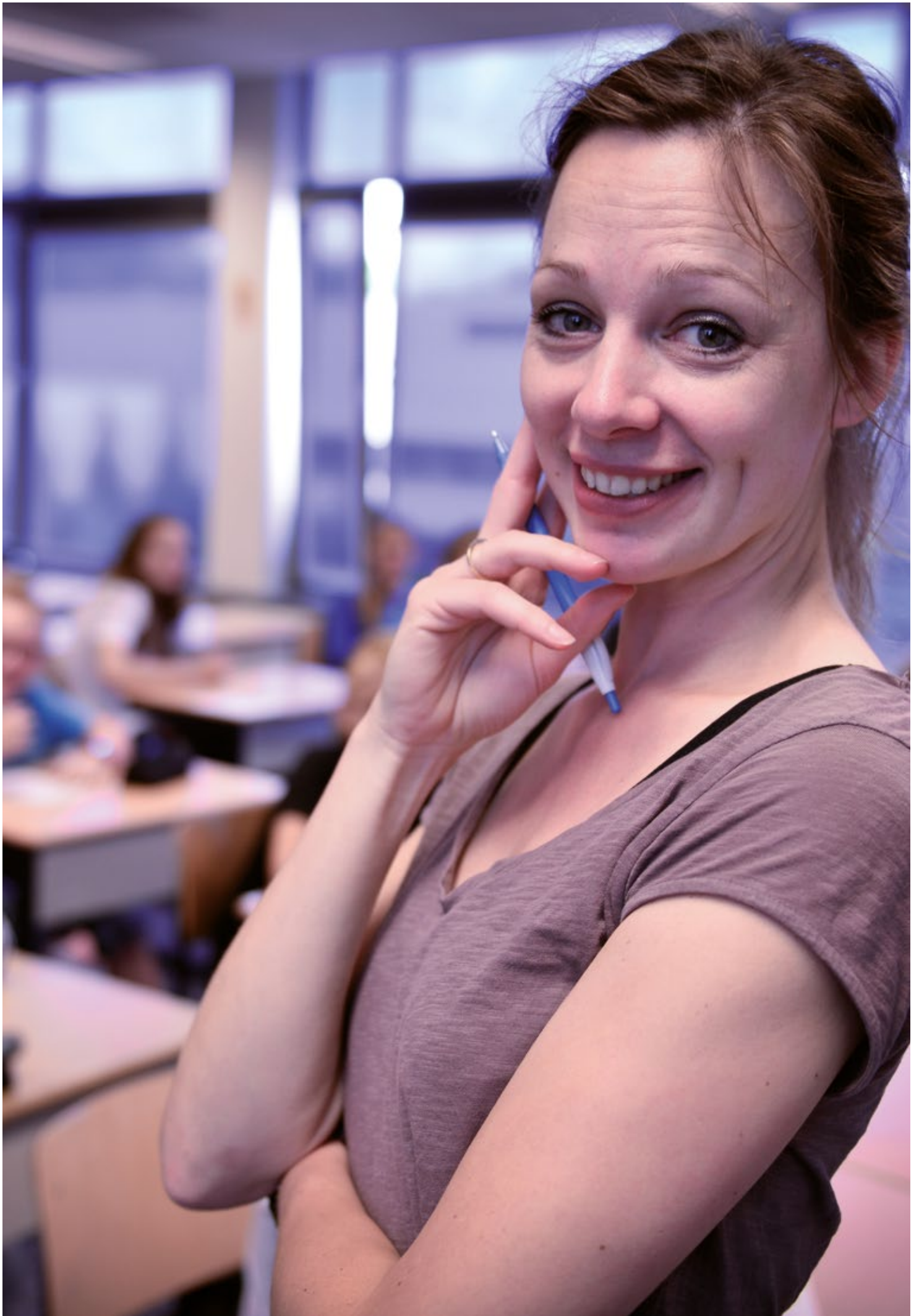
Naast het financieel en inhoudelijk ondersteunen van veelbelovende projecten, is in 2016 een succesvol landelijk symposium georganiseerd over de nieuwe jeugdbescherming waar zo'n achthonderd deelnemers aan deelnamen.

> ZESLUIK OVER HET FAMILIEGROEPSPLAN

Hoe werkt het familiegroepsplan in de praktijk? Waar lopen professionals tegenaan? In een zesluik laat het Nederlands Jeugdinstituut op www.nieuwejeugdbescherming.nl professionals aan het woord over het familiegroepsplan.

Families met kinderen die te maken hebben met problemen, hebben sinds de invoering van de Jeugdwet in 2015 het recht om zelf een familiegroepsplan op te stellen. In dit plan geven zij aan wat zijzelf met hulp van hun netwerk gaan doen en wat zij nodig hebben van professionals. Bij een ondertoezichtstelling benoemt de jeugdbeschermer de voorwaarden waaraan het plan moet voldoen.

Monique Bontje van Eigen Plan stelt: 'Het eigenaarschap van het familiegroepsplan ligt bij de familie en het netwerk, maar het moet ook gedragen worden door de hulpverlening.' En Janet Verburg van de William Schrikkergroep vertelt: 'Een ondertoezichtstelling heeft meer kans van slagen met een betrokken netwerk.'

5 Effectiviteit en vakmanschap

Duurzaam transformeren is alleen mogelijk als professionals hun vak verstaan en ‘weten en doen wat werkt’. Gemeenten staan voor de taak om binnen de beschikbare budgetten zoveel mogelijk jeugdigen en gezinnen te helpen. Naast kennis over de effectiviteit van programma's is ook kennis over de kosteneffectiviteit van programma's van belang.

Jeugdigen en gezinnen moeten uiteraard kunnen rekenen op vakbekwame professionals. Hun vakmanschap uit zich in een samenspel van professioneel handelen, zicht op resultaten en reflectie op handelen en resultaten. Verbinden van kennis uit wetenschap en praktijk was een belangrijk speerpunt voor het Nederlands Jeugdinstituut in 2016. Deze kennis maakten wij zoveel mogelijk in samenhang toepasbaar voor professionals.

Dat deden we uiteraard niet alleen. Belangrijke partners hierin zijn ZonMw (die de Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd en de consortia Effectiviteit Psychosociale Interventies Jeugd financiert) en het Samenwerkingsverband Effectieve Jeugdzorg Nederland (SEJN). Het Nederlands Jeugdinstituut ondersteunde het SEJN bij de voorbereidingen voor de start van de Lerende Databank Jeugd. Deze databank zal in 2017 verder gestalte krijgen.

Effectiviteit

Het Nederlands Jeugdinstituut maakte (ook) in 2016 de meest actuele kennis over effectiviteit beschikbaar in de databank *Effectieve jeugdinterventies*, de databank *Instrumenten* en in de databank *Wat werkt*. Voor het eerst is op een rijtje gezet welke kennis er is over de kosteneffectiviteit van jeugdinterventies in Nederland.

Databanken Effectieve Jeugdinterventies en Wat werkt

Wat werkt het best in welke situatie? In de databank *Effectieve jeugdinterventies* staan goed onderbouwde en effectieve jeugdinterventies die in de Nederlandse praktijk worden uitgevoerd. Deze databank bevat inmiddels 225 programma's voor hulp bij opgroeien en opvoeden. Een onafhankelijke erkenningscommissie heeft de interventies beoordeeld en erkend als 'goed onderbouwd' (177) of 'effectief'. Het aantal erkende interventies groeit nog steeds, net als het aantal herbeoordelingen. Steeds meer interventies worden ook erkend als 'effectief' (nu 48).

De databank biedt inzicht in de kwaliteit, uitvoerbaarheid en effectiviteit van deze jeugdinterventies. Daarnaast maakt het Nederlands Jeugdinstituut via de databank *Wat Werkt* inzichtelijk wat er uit Nederlands en internationaal onderzoek bekend is over effectieve aanpakken bij uiteenlopende problemen, werkwijzen en doelgroepen. Kijk voor de databanken *Effectieve jeugdinterventies* en *Wat Werkt* op www.nji.nl.

Erkenningscommissie Justitiële Interventies

In 2016 zette het Nederlands Jeugdinstituut de werkzaamheden van de in 2015 opgerichte Erkenningscommissie Justitiële Interventies voort. Dat deden wij in opdracht van het ministerie van VWS (op verzoek van het ministerie van VenJ) en in samenwerking met Movisie en Trimbos-instituut. De erkenningscommissie is een onafhankelijke externe commissie die de beschrijvingen van interventies volgens vaste criteria beoordeelt op hun niveau van effectiviteit.

De erkenningscommissie nam in 2016 tijdens 5 vergaderingen 14 interventies onder de loep. Veertien ontwikkelaars van interventies zijn ondersteund bij het beschrijven en onderbouwen ervan. In 2016 erkende de commissie twaalf interventies, waarvan negen als goed onderbouwd en drie als bewezen effectief. Na elke vergadering is een digitale nieuwsbrief verschenen en werden de erkende interventies voor jeugd en opvoeders gepubliceerd in de databank.

> GESLAAGDE INTRODUCTIE NIEUWE ERKENNINGSCOMMISSIE JUSTITIËLE INTERVENTIES

Op donderdag 3 maart 2016 waren ruim 60 ontwikkelaars, beleidsmakers en onderzoekers aanwezig in Utrecht bij de presentatie van de nieuwe Erkenningscommissie Justitiële Interventies. Naast een beoordeling geeft de nieuwe commissie ook advies over de inhoud, uitvoering en onderzoek van interventies.

Larissa Hoogsteder, Hoofd Behandelzaken Jeugd en Agressie en Vermogen bij De Waag, vertelde over haar ervaringen met het indienen van interventies bij de oude en nieuwe commissie. Ze sprak haar waardering uit voor de compactere aanvraag voor erkenning en de ondersteuning bij het schrijfproces.

Enkele reacties uit de zaal: 'We zijn blij dat het erkenningsstelsel voor justitiële interventies flexibeler is geworden.' En: 'Ik heb nog een aantal interventies. Die ga ik zeker indienen!'

Uit: www.nji.nl.

Voorjaar 2016 organiseerden wij een kennismakingsbijeenkomst voor ontwikkelaars, onderzoekers en beleidsmakers over effectieve jeugdinterventies. Najaar 2016 volgde een bijeenkomst voor het veld waar www.justitieinterventies.nl werd gelanceerd, waarop alle erkende interventies en informatie over het erkenningstraject zijn gepubliceerd. Veel ontwikkelaars weten de Erkenningscommissie Justitiële Interventies te vinden.

Kosteneffectiviteit in het jeugddomein

Wat weten we over de kosteneffectiviteit van interventies en programma's voor jeugd in Nederland? Om antwoord te geven op deze vraag hebben het Nederlands Jeugdinstituut en Universiteit Maastricht een systematisch literatuuronderzoek uitgevoerd. Dat deden wij in opdracht van het ministerie van VWS. Daarbij zetten wij alle onderzoeken in Nederland die twee jeugdinterventies onderling vergelijken op effecten en kosten op een rij en beoordeelden we de methodologische kwaliteit van de studies. De resultaten zijn naar buiten gebracht in een rapport, een factsheet, een posterpresentatie en het digitale dossier *Effectieve jeugdhulp*.

Denktank Evidence Based Practice

Als jeugdprofessional je werk doen op basis van wetenschappelijk onderzoek, praktijkkennis van professionals én ervaringskennis van cliënten. Dat is *evidence based practice*. Dat doe je in een lerende organisatie, met lerende collega's, waarbij voortdurend aandacht is voor het verbeteren van de zorg die je levert en je eigen vakmanschap daarin. De jeugdsector timmert hiervoor al jaren aan de weg.

Wat is de stand van zaken op dit moment en waar willen we de komende jaren naar toe? Daar buigt de Denktank Evidence Based Practice zich over. Op initiatief van het Nederlands Jeugdinstituut werken vertegenwoordigers van beroeps- en cliëntenorganisaties, aanbieders van zorg en welzijn, gemeenten en kennisinstituten toe naar een gezamenlijke werkagenda. Begin juli 2016 vond de aftrap plaats.

Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd en consortia Effectiviteit Psychosociale Interventies Jeugd

ZonMw financiert twaalf regionale Academische Werkplaatsen die zich bezighouden met het verbeteren van de jeugdhulp en vraagstukken die samenhangen met de transformatie. Binnen de Academische Werkplaatsen delen gemeenten, praktijkinstellingen, universiteiten en hogescholen, ouders en jongeren hun kennis.

Daarnaast zijn in het kader van het ZonMw-programma *Effectief werken in de jeugdsector* zes consortia in het leven geroepen. Deze consortia zoeken naar werkzame elementen voor interventies gericht op sociale vaardigheden, internaliserende gedragsproblemen, druk gedrag en ADHD, externaliserende gedragsproblemen, opvoedonzekerheid evenals zware opvoedproblemen en multiprobleemgezinnen.

Het Nederlands Jeugdinstituut onderhoudt relaties met de twaalf Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd en de zes consortia Effectiviteit Psychosociale Interventies Jeugd. Doel is om de kennis en ervaring die in ontwikkeling is te borgen in de kennisbestanden. De financiering van ZonMw loopt van 2015 tot en met 2020. We bouwen aan een duurzame samenwerking tussen de verschillende partijen zodat de werkplaatsen een rol kunnen blijven spelen in de kwaliteitsverbetering van de jeugdhulp in Nederland.

Vakmanschap

In het programma *Vakmanschap* werd in 2016 veel aandacht besteed aan de thema's: vergroten van autonomie van professionals, gedeelde besluitvorming, een leven lang leren, professionalisering van wijkteams en effectieve implementatie. Het Nederlands Jeugdinstituut coördineerde vanuit dit programma in 2016 tevens het Nederlands Implementatie Collectief (NIC) en werkte onder andere aan de voorbereiding van de *Week van de Implementatie*. Doel van de week en het NIC is delen van kennis over effectief implementeren in de jeugdhulp en de publieke gezondheidszorg. Kijk voor meer informatie op www.weekvandeimplementatie.nl.

Programma Professionalisering Jeugdhulp en Jeugdbescherming (PPJ&J)

In vervolg op het Kwaliteitskader Jeugd en de norm voor verantwoorde werktoedeling (2014) organiseerde het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 de verdere professionalisering in het jeugddomein. Dat doen wij in opdracht van het ministerie van VWS en samen met Andersson Elffers Felix (AEF), Movisie en beroeps- en brancheorganisaties.

> 'VERBINDING IS HARDER NODIG DAN OOI'

'De afgelopen jaren hebben we rond evidence based practice met z'n allen onvoorstelbaar veel stappen gezet. Vanuit de wetenschap, vanuit de cliënt en vanuit de praktijk. Tegelijkertijd zie ik dat praktijk, universiteiten, cliëntorganisaties, kennisinstituten, gemeenten, brancheorganisaties en beroepsorganisaties ieder vanuit hun eigen perspectief in de transformatie zitten. Tot nu toe is het niet echt gelukt om deze perspectieven te verbinden. Terwijl dat harder nodig is dan ooit. De kracht van verbinding is nodig om het verschil te kunnen maken op stelselniveau. Om een continu lerend proces neer te zetten, met elkaar. Ik hoop dat we die krachten in de denktank kunnen bundelen en een gezamenlijk perspectief kunnen ontdekken waar de cliënt beter van wordt.' (Ans van de Maat, voorzitter denktank en bestuurder bij Intermetzo)

Uit: *Nijj?*, oktober 2016.

Het programma Professionalisering Jeugdhulp en Jeugdbescherming (PPJ&J) bestaat uit drie programmaliijnen en één project:

- Ontwikkeling beroepsregistratie: voor alle professionals in de jeugdhulp op hbo- of wo- niveau (BIG of SKJ);
- Werkagenda professionalisering jeugdhulp: ontwikkelen van een gezamenlijke taal en op basis daarvan interdisciplinair leren en reflecteren;
- Kwaliteitskader in de praktijk: volgen van de norm van de verantwoorde werktoedeling in de praktijk; door gezamenlijk te leren kan de norm verder worden aangescherpt en kan kwaliteit worden bevorderd.

Het project *Positionering beroepsorganisaties* richt zich op versterken van het beroepsbesef van professionals. Het Nederlands Jeugdinstituut voert het subsidiebeheer voor het programma en participeert in het programma-secretariaat. Bovendien voeren we taken uit in de ondersteuning van de deelprojectleiders van de beroepsverenigingen. Kijk voor meer informatie op www.professionaliseringjeugdhulp.nl. Dit complexe samenwerkingsproject leidt gestaag tot verdere professionalisering van het jeugdveld.

Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

In opdracht van de beroepsverenigingen NIP, NVO en BPSW coördineerde het Nederlands Jeugdinstituut ook dit jaar de methodische ontwikkeling van de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. De invoering en evaluatie van deze richtlijnen borgden wij in goedlopende werkwijzen. Het gaat om zowel bestaande als nieuwe richtlijnen. Doel is: structurele borging van beheer, onderhoud en financiering van richtlijnen en kwaliteitsstandaarden na 2019.

Het project – dat wij uitvoeren in opdracht van genoemde beroepsverenigingen met financiering van het ministerie van VWS – loopt van 2016 tot 2019. Daarbij werkten we samen met een groot aantal professionals uit het veld, cliënten-(organisaties), kennisinstituten als KC KJP, KC LVB, Trimbos instituut, TNO, universiteiten en hogescholen en organisaties voor jeugdhulp uit verschillende branches.

In 2016 verbreedden wij de betrokkenheid bij en het gebruik van de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming – van ‘oude jeugdzorg’ naar ‘brede jeugdhulp’. Ook publiceerden wij twee nieuwe richtlijnen en herzagden wij bestaande richtlijnen. Deze worden gebruikt binnen de brede jeugdhulp en jeugdbescherming en zijn verbonden met onderwijs, JGZ en huisartsen.

6 Ondersteuning transformatie

Gemeenten zijn in 2016 ruim een jaar verantwoordelijk voor de zorg voor de jeugd. Hoe kunnen zij de zorg voor de jeugd meer nabij, effectiever en minder versnipperd organiseren? Gemeenten ondersteunen bij de transformatie van het jeugdstelsel, was een van onze speerpunten in 2016.

Gemeenten, onderwijs, jeugdhulp, kinderopvang en jeugdwerk en andere partijen in de jeugdsector geven samen vorm aan de zorg en ondersteuning van jeugd en gezin. Het Nederlands Jeugdinstituut werkt met gemeenten, onderwijs en aanbieders van zorg en ondersteuning aan de vernieuwing van de jeugdhulp, de zogeheten transformatie. Die is erop gericht dat kinderen, jongeren en gezinnen sneller hulp krijgen, dichtbij huis en dat er meer ruimte moet zijn voor professionals.

Wij denken mee over wat hiervoor de beste aanpak is. Zo adviseren wij gemeenten over de inrichting van de lokale jeugdhulp. Daarnaast zijn wij er om de transformatie op landelijk niveau te monitoren en sturen. Meer informatie over de transformatie van de jeugdhulp en wat het Nederlands Jeugdinstituut doet, is te lezen in het dossier *Transformatie jeugdhulp* op www.nji.nl/transformatie.

In 2016 ontwikkelde het Nederlands Jeugdinstituut zich verder als kennisinstituut dat ook gemeenten ondersteunt in hun nieuwe, brede taak in het jeugddomein. Daarom is in 2016 het programma *Ondersteuning transformatie* gestart. Het programma richtte zich in 2016 vooral op beleidsmakers en bestuurders van gemeenten. Deze zijn georganiseerd in onder meer de Vereniging Nederlandse Gemeenten, jeugdhulpregio's, directeuren sociaal domein, G4 en G32.

Met de VNG is in 2016 een intensieve samenwerking gegroeid onder het motto 'samen werken aan kennis voor de jeugd'. Het Nederlands Jeugdinstituut werkte ook in 2016 weer nauw samen met andere kennis- en onderzoeksinstellingen, brancheorganisaties, cliëntorganisaties en het professionele veld.

1. Ondersteunen bij de sturingsrol

Op de eerste plaats ondersteunen wij beleidsmakers en bestuurders van gemeenten, professionele wereld en wetenschap bij de sturingsrol van gemeenten in de transformatie van het jeugdstelsel. Accent ligt daarbij op de kwaliteitsverbetering van het jeugdstelsel en de verbinding tussen jeugd en andere thema's in het sociaal domein.

Zo ondersteunden wij veel gemeenten in 2016 bij de zogeheten implementatie van outcome-sturing. Gemeenten willen grip krijgen op vraag en aanbod en kwaliteit van jeugdhulp en roepen daarbij vaker de hulp van het Nederlands Jeugdinstituut in. In samenwerking met de unit Monitoring & Onderzoek werkten we aan het project outcome-sturing.

> HOE ZET JE ALS GEMEENTE SCHAARSE MIDDELEN SLIM IN?

'Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulp sinds 2015. We moeten meer doen, met minder geld. Dat is mogelijk als je de schaarse middelen slim inzet. Maar hoe weet je als gemeente waar? Aan de voorkant van de jeugdhulp, in de eerste lijn, of juist in de gespecialiseerde jeugdhulp? Daar is inzicht voor nodig, zodat je als gemeente de juiste dingen doet. Gemeenten zullen allereerst het zorggebruik in kaart moeten brengen. Wat is nu de stand van de jeugdhulp en welke voorzieningen zijn nodig? Wat spreekt er uit de getallen? Wat moet er ingekocht worden? Ook is er zicht op het budget nodig. Het Nederlands Jeugdinstituut geeft gemeenten inzicht in de lokale problematiek en zorggebruik van jeugdigen.' (wethouder Roos van Gelderen, Leiden)
Uit: *Nijj?*, februari 2016.

> VOOR DE JEUGD DAG 2016

De Voor de Jeugd Dag beoogt de transitie en transformatie een impuls te geven. In opdracht van de ministeries van VWS, VenJ, OCW en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) organiseert het Nederlands Jeugdinstituut de Voor de Jeugd Dag. De dag is uitgegroeid tot een landelijk evenement waar discussies plaatsvinden, vraagstukken worden besproken en informatie en goede voorbeelden worden gedeeld. Maar de Voor de Jeugd Dag is vooral een netwerkbijeenkomst.

Ook in 2016 was het Nederlands Jeugdinstituut verantwoordelijk voor een goed, aantrekkelijk programma voor de Voor de Jeugd Dag, die 3 oktober 2016 in Amsterdam plaatsvond. Daarbij werken wij nauw samen met onder meer het ministerie van VWS, VNG, VNG-congressen, Stichting Alexander.

De Voor de Jeugd Dag 2016 was een geslaagde dag met meer dan 1.500 bezoekers en sprekers tijdens 120 sessies over uiteenlopende onderwerpen en veel aandacht voor de verbinding onderwijs-jeugdhulp. Bezoekers beoordelen de Voor de Jeugd Dag gemiddeld met een 8,2. 97 procent vindt de dag zinvol, en 76 procent is van plan om weer te komen. Het beeld over de dag zelf, de organisatie ervan en de samenwerking in de projectgroep werd positief beoordeeld. Kijk voor meer informatie op www.voordejeugddag.nl.

2. Omzetten van lokale en collectieve dilemma's in vragen en antwoorden

Daarnaast wil het Nederlands Jeugdinstituut de transformatie volgen en antwoorden krijgen op de vraag: lukt het om betere zorg en ondersteuning te realiseren met minder geld? We zetten knelpunten en dilemma's die de transformatie met zich meebrengt om in collectieve vragen. Daarbij maken we de antwoorden en oplossingen met maatwerk toepasbaar in de regio's.

Zo vroegen Rotterdam, Kennemerland, Friesland, Deventer, Holland-Rijnland en Nijmegen ondersteuning van het Nederlands Jeugdinstituut bij vragen over de transformatie. Vooral over de vragen: hoe sturen we op kwaliteit? En hoe kunnen we de transformatie inhoudelijk invulling geven?

In 2016 werkten we onder andere aan de verspreiding van het *Kwaliteitsmodel Jeugd*. Hoe kan een gemeente alle onderdelen van het jeugdstelsel versterken, van de pedagogische basisvoorzieningen tot speciale scholen? Het Nederlands Jeugdinstituut heeft een model ontwikkeld dat gemeenten helpt om de gewenste resultaten op een systematische en effectieve manier te bereiken. Dat model is gestoeld op verschillende vragen en stappen:

- Hoe gaat het met de jeugd in onze gemeente en wat zijn onze ambities?
- Hoe maken we onze ambities meetbaar?
- Hoe helpen burgers, voorzieningen en partners onze ambities waar te maken?
- Hoe zorgen voorzieningen voor kwaliteit?
- Welke directe outcome leveren de voorzieningen?
- Welke verbeteracties zijn nodig?

Kijk voor meer informatie over het kwaliteitsmodel op www.nji.nl, *Kwaliteitshulp jeugd van goed naar beter*. Ook maakten wij een filmpje over het onderwerp vimeo.com/159358034.

3. Reflecteren op de transformatie

Het Nederlands Jeugdinstituut reflecteert ook op de transformatie. In alle hectiek is reflectie nodig. We toetsen ideeën en nieuwe ontwikkelingen op resultaten en werkzame factoren. Dat doen wij bijvoorbeeld door lezingen en presentaties en denktank- en inspiratiesessies te organiseren – zowel op verzoek als op eigen initiatief. Ook kijken wij over de grens bij het zoeken naar inspiratie over de transformatie. Zo organiseerden wij in 2016 diverse werkbezoeken en visitaties in het buitenland zoals in Denemarken en Duitsland.

Van jeugd naar volwassenheid

Gemeenten, Rijk en professionele organisaties handvatten bieden om integrale ondersteuning te organiseren voor kwetsbare jongeren in de overgang van volwassenheid. Dat is het doel van het project 16-27, dat wij in opdracht van de VNG en het ministerie van VWS uitvoeren tussen 2015 en 2017. Wij werken daarbij nauw samen met de VNG, gemeenten en de ministeries van VWS, OCW en SZW, evenals met branche- en beroepsorganisaties, zorgaanbieders en andere kennisinstellingen. In 2016 leverde het project mooie resultaten op.

Zo hebben wij samen met een gemeentelijke werkgroep van de VNG een handreiking gemaakt over dit onderwerp. Deze biedt gemeenten handvatten om de ondersteuning en zorg voor (vooral kwetsbare) jongeren in de overgang naar volwassenheid beter vorm te geven. De handreiking bevat veel feitelijke en praktische informatie en goede voorbeelden.

Ontwikkelagenda Van Jeugd naar Volwassenheid

Ook stelden wij de bredere ontwikkelagenda op *Van Jeugd naar Volwassenheid*, waarin gemeenten, departementen, brancheorganisaties en andere kennisinstellingen samenwerken. Het Nederlands Jeugdinstituut is projectleider van deze agenda.

Daarnaast droegen wij in 2016 bij aan landelijke bijeenkomsten rond 16-27, zoals de jeugdtop en de Jongerius-conferentie over de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars op dit gebied. Ook de internationale lessen blijven relevant. In 2016 voerde het Nederlands Jeugdinstituut bovendien een internationale quickscan uit rond 16-27. Wij organiseerden tevens een leerzame studiereis naar Berlijn.

Daarnaast entameerde het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 verschillende projecten en bijeenkomsten om gemeenten te ondersteunen rond dit thema. Zie ook: www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/van-jeugd-naar-volwassenheid.

7 Monitoring en onderzoek

Om de schaarse middelen voor jeugdhulp slim in te zetten hebben gemeenten en instellingen in de jeugdsector betrouwbare cijfers en informatie nodig. Op basis daarvan kunnen ze jeugdhulp weloverwogen inkopen, specifiek gericht op de lokale problematiek.

Het kosteneffectiever maken van de jeugdsector begint met kengetallen: hoe staat de jeugd ervoor? Welke diensten bieden de instellingen in dat kader en wat is de kwaliteit daarvan? Op basis daarvan zijn ambities en verbeteracties te formuleren. De vraag is niet alleen hoeveel kinderen gebruik maken van jeugdhulp en wat voor hulp deze kinderen ontvangen voor welke problemen. Er is ook behoefte aan zicht op de inrichting van deze hulp. Werken de juiste partijen samen? Wordt er gebruik gemaakt van effectieve methoden? Zijn de professionals voldoende toegerust?

Om inzicht te krijgen in dit soort vragen biedt monitoring een goede ondersteuning. Door te sturen op kwaliteit via monitoring kunnen gemeenten volgen hoe hun beleid uitpakt. Ook is een monitor een nuttig hulpmiddel om gemeenten en jeugdhulpaanbieders samen te laten werken aan de verbetering van de jeugdhulp.

De programma-unit *Monitoring en onderzoek* van het Nederlands Jeugdinstituut heeft als doel en taken het bundelen, overzichtelijk maken en beschikbaar stellen van kengetallen. Dusdanig dat deze bijdragen aan een leer- en verbetercyclus op het niveau van instellingen, gemeenten en schoolbesturen. Daarnaast ondersteunt deze unit de sector met kennis over de opzet en praktische uitvoering van kwantitatieve en kwalitatieve vormen van monitoring en onderzoek.

Inzicht in cijfers

Er zijn echter zoveel monitors en daarmee gegevens beschikbaar, dat gemeenten, schoolbesturen en aanbieders van diensten en hulp door de bomen het bos niet meer zien. Het Nederlands Jeugdinstituut ontwikkelt en beheert diverse monitors – zoveel mogelijk in combinatie met bestaande systemen – en biedt ondersteuning bij het gebruik ervan.

Wij hebben bovendien veel ervaring in het begeleiden van gesprekken over de cijfers. In 2016 gingen we veel in gesprek met beleidsmedewerkers van gemeenten, jeugdhulpaanbieders, inkopers en cliëntorganisaties. Herkennen ze de cijfers? Hoe zijn ze te duiden? Bieden de cijfers een volledig beeld of ontbreken er invalshoeken?

Het programma monitoring en onderzoek

De activiteiten binnen het programma *Monitoring en onderzoek* zijn uitgevoerd in samenhang met monitors op het terrein van *Waar staat je gemeente*, kindermishandeling en huiselijk geweld, aansluiting onderwijs-jeugdhulp en opleidingen en professionalisering.

Voor onderzoeksnetwerken vindt samenwerking plaats met onder meer ZonMw, Academische Werkplaatsen, onderzoeksnetwerken zoals SEJN en NEJA, Nederlands Implementatie Collectief (NIC) en onderzoeksconsortia. De unit *Monitoring en onderzoek* voert taken uit in het kader van de programma-subsidie van het ministerie van VWS. Daarnaast biedt de unit ondersteuning aan lopende programma's van het Nederlands Jeugdinstituut.

Database jeugdmonitors

In het kader van de instellingssubsidie werken medewerkers van dit programma onder andere aan kennisontwikkeling, -beheer en -deling over monitoring. In dit kader is een veelheid van activiteiten en producten gerealiseerd. De unit houdt een *Database jeugdmonitors* bij, met een overzicht van beschikbare landelijke en lokale jeugdmonitors. Deze zijn in 2016 geactualiseerd en worden in 2017 toegankelijk gemaakt via www.nji.nl.

Outcome-sturing in de jeugdhulp

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 wettelijk verplicht aan te geven welke 'outcome-criteria' voor jeugdhulpvoorzieningen zij hanteren. Daarmee kunnen gemeenten sturen op de maatschappelijke resultaten die ze willen bereiken met het jeugdbeleid.

Het Nederlands Jeugdinstituut werkt aan de ontwikkeling en implementatie van prestatie-indicatoren. Daarbij werken we nauw samen met VNG, het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), de ministeries van VWS en VenJ.

In het kader van *Outcome-sturing* in de jeugdhulp is samen met de VNG en de relevante branche-organisaties een harmonisatieslag gepleegd over de basisset van items voor de monitoring van outcome in de jeugdhulp.

Daarnaast is een start gemaakt met verdere uitwerking van de indicatoren voor de hulp in gedwongen kader. Met aanvullende subsidie zijn in tien gemeenten en regio's pilots gedaan om de harmonisatie, uitwerkingen en de benutting van de gegevens in de gemeente en door aanbieders uit te testen. Een overzicht van de pilots is te vinden op: www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Monitoring. Voorts is in het kader van deze activiteit een groot aantal lezingen, workshops, bijdragen aan discussiebijeenkomsten en consultaties in het land verzorgd. Een indruk daarvan is te verkrijgen in ons productenoverzicht (zie bijlagen).

De staat van de jeugd en de opvoeding

Voor *De staat van de jeugd en de opvoeding* droegen wij in 2016 bij aan de totstandkoming van de Staat van de Volksgezondheid en Zorg – een databank en website van een consortium van kennisinstituten. Daarin worden actuele cijfers verzameld over de gezondheid en het zorggebruik van de Nederlandse bevolking. De databank is beschikbaar via www.staatvenz.nl.

UNICEF-monitor Welbevinden

In 2016 actualiseerde het Nederlands Jeugdinstituut de gegevens van de UNICEF-monitor Welbevinden.

Mkba's

Voor de ontwikkeling van maatschappelijke kosten-batenanalyses in het jeugddomein zijn studies uitgevoerd naar de principes van mkba's en hun toepassingen in het jeugddomein.

Om de uitwisseling van data uit door ons beheerde monitors – zoals *Kinder-mishandeling en Huiselijk Geweld* en *Aansluiting onderwijs-jeugdhulp* en *Professionalisering* – met andere organisaties te faciliteren is er een datawarehouse ingericht.

Het kennisdossier over monitoring is ook opnieuw ingericht, bijgewerkt en online gekomen. Bekijk het dossier op www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Monitoring. Tot slot maakte het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 factsheets over suïcide bij jongeren en uithuisplaatsingen.

8 Het kennisprogramma

Als de jeugdsector bezig is met een transformatie, dan kan ons kennisprogramma natuurlijk niet achterblijven. Gemeentelijke en regionale kennis hebben in 2016 een duidelijker plek gekregen in de kennisinfrastructuur van het Nederlands Jeugdinstituut. Op de website werd in 2016 aandacht besteed aan actuele onderwerpen als vluchtelingenkinderen, het familiegroepsplan en radicalisering. Ook de vormgeving van onze kenniscollectie en -infrastructuur is gewijzigd. De uitgangspunten blijven hetzelfde: kennis verzamelen, verrijken, valideren en verspreiden.

Een breed publiek kent het Nederlands Jeugdinstituut ondertussen van de uitgebreide kenniscollectie, zoals de dossiers, databanken en actualiteiten. Deze zijn allemaal te raadplegen via www.nji.nl. De kenniscollectie wordt elk jaar geactualiseerd. Enkele onderwerpen die in 2016 werden toegevoegd zijn vluchtelingenkinderen, radicalisering, integrale jeugdhulp en het familiegroepsplan.

De *databank Richtlijnen* kreeg een volledig nieuwe inhoud en de *Nieuwsbrief Jeugd* met nieuws uit de sector werd (bijna) wekelijks verstuurd. Ook maakten we kennisuitwisseling tussen praktijk- en kennisorganisaties en gemeentes mogelijk – via de online community kennisnetjeugd.nl maar ook door netwerk-bijeenkomsten, workshops en lezingen. Daarnaast beantwoordden we in 2016 weer veel vragen van pers en professionals over opvoed- en opgroevraagstukken en ontwikkelingen in de sector.

Nieuw design www.nji.nl

De website van het Nederlands Jeugdinstituut kreeg begin 2016 een nieuw jasje. Het nieuwe ontwerp is responsiv. Daarmee hebben we nu één site die schaal naar mobiel en tablets. Ook zijn er verbeteringen doorgevoerd in de systemen waarmee we onze kenniscollectie onderhouden.

Alle databanken zijn nu gemigreerd vanuit Sharepoint naar het content-managementsysteem. Hierdoor is een foutgevoelige datakoppeling overbodig geworden. Deze slag is meteen benut om verbeteringen door te voeren in de databanken zelf. Ook zijn we gestart met overgang naar een ander systeem voor het versturen van onze mailingen en nieuwsbrieven.

Top 10 best bezochte dossiers

- Kindermishandeling
- Transformatie jeugdhulp
- Hechting en hechtingsproblemen
- Pesten
- Gedragsproblemen
- Opvoedingsondersteuning
- Scheiding
- Effectiviteit van jeugdinterventies
- Licht verstandelijk beperkte jeugd
- Beslissen over hulp

> KENNISNET JEUGD

Ervor zorgen dat beleidsmakers of jeugdprofessionals hun werk nog beter doen: kinderen beter, sneller en effectiever helpen. Dat is het doel van Kennisnet Jeugd. Professionals op het gebied van jeugdhulp, beleidsmakers, ouders en medewerkers van wijkteams delen op dit platform inspirerende ervaringen, succesverhalen en praktische tips met collega's door het hele land. Zodat ook zij kinderen die het moeilijk hebben, zo goed mogelijk kunnen ondersteunen.

Voorbeelden van vragen die in 2016 de revue passeerden: Maak je je zorgen om de transitie en de bezuinigingen? Hoe borg je de opgebouwde kennis over jeugdhulp? Ben je onzeker wat de gevolgen van de transitie voor jouw werk zijn? Deel het met andere beleidsmakers, professionals en ouders in de jeugdsector. Dan gaan we samen op zoek naar concrete oplossingen.

Kennisnet Jeugd is een initiatief van het Nederlands Jeugdinstituut. Kijk op www.kennisnetjeugd.nl.

Community www.kennisnetjeugd.nl

De blogs op de community site kennisnetjeugd.nl blijven zeer populair. Een greep uit de best gelezen blogs:

- *Wijkteam en school: een goede verbinding*: kennisnetjeugd.nl/blog/304-wijkteam-en-school-een-goede-verbinding;
- *Uithuisplaatsing, grootouders eerst*: kennisnetjeugd.nl/blog/254-uit-huis-plaatsing-grootouders-eerst;
- *De raadsonderzoeker is te laag opgeleid*: kennisnetjeugd.nl/blog/355-stelling-de-raadsonderzoeker-is-te-laag-opgeleid.

Ook vonden er discussies plaats. Veel reacties kwamen bijvoorbeeld binnen op het blog *Stop met de term drang*:

kennisnetjeugd.nl/blog/352-stop-met-de-term-drang.

Maar ook enkele van onze polls riepen reacties op, zoals deze stelling: 'Hele jonge zwangere meiden hebben specialistische hulp nodig die lokale professionals niet kunnen bieden'.

Klanttevredenheidsonderzoek

In het klanttevredenheidsonderzoek vroegen we de respondenten naar de kwaliteit van onze kenniscollectie (www.nji.nl, www.kennisnetjeugd.nl en onze *Nieuwsbrief Jeugd*). Gemiddeld komt daar een cijfer uit van 7,6. Daarnaast hebben we in het najaar de nieuwe website getest op bruikbaarheid met een kleine groep gebruikers. De uitkomsten van beide onderzoeken worden gebruikt voor een volgende verbeterslag en een nieuw te ontwikkelen visie op onze kennisinfrastructuur in 2017.

Lezingen

In 2016 organiseerde het Nederlands Jeugdinstituut vier lezingen in het kader van de lezingencyclus *Opgroeien en opvoeden tussen wetenschap en praktijk*. Dat deden we samen met de Universiteit Utrecht, NVO, Trimbos-instituut, Kenniscentrum LVB en Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie. Thema's waren: de JIM, zelfmoord onder jongeren, 16-27 en preventie antisociale gedragsproblemen. Het publiek bestond uit studenten, leden en relaties van de samenwerkende organisaties.

De *Mulock Houwer-lezing* stond dit jaar in het teken van vluchtelingen-kinderen (zie Hoofdstuk 2).

Bijzondere leerstoelen

Met het oog op samenwerking en het verspreiden van kennis, bekleedden medewerkers van het Nederlands Jeugdinstituut in 2016 weer twee bijzondere leerstoelen. Namelijk: Tom van Yperen op het bijzonder hoogleraarschap *Monitoring en innovatie zorg voor jeugd* aan de Rijksuniversiteit Groningen en Peter Nikken op het bijzonder hoogleraarschap *Mediaopvoeding* aan de Erasmus School of History, Culture and Communication.

Kennis in cijfers

www.nji.nl

Sessies	1.564.213
Gebruikers	944.238
Paginaweergaves	3.951.526
Terugkerende bezoekers	42,30%
Nieuwe bezoekers	57,70%
Klanttevredenheidsscore	7,3
Aantal dossiers	39
Aantal databanken	6

www.kennisnetjeugd.nl

Sessies	156.646
Gebruikers	109.864
Paginaweergaves	323.523
Pagina per sessie	2,07
Tijd per sessie	1:20
Terugkerende bezoekers	32,10%
Nieuwe bezoekers	67,90%
Aantal deelnemers	5.317
Klanttevredenheidsscore	7,2

Nieuwsbrief Jeugd

Aantal abonnees	21.348
Aantal nieuwsbrieven verstuurd	38
Klanttevredenheidsscore	7,6

Sociale media Nji

Twitter-volgers	21.641
Facebook-volgers	2.593
Linkedin-volgers	11.784

9 Personeel en organisatie

Het aantal medewerkers bij het Nederlands Jeugdinstituut steeg in 2016 van 112 (92,4 fte) naar 119 medewerkers (97,7 fte). Daarnaast waren 10 werknemers in dienst op basis van een arbeidsovereenkomst met uitgestelde prestatieplicht. Verder werden 8 stageplaatsen en 1 werkervaringsplek ingevuld. Het ziekteverzuim kwam in 2016 uit op gemiddeld 3,5 procent.

Strategisch hr-beleid

Het strategisch hr-beleid is gebaseerd op onze visie op een moderne kennis-organisatie. Centraal daarin staat het programmatisch verbinden van kennis- en praktijkontwikkeling. Wij willen meer samen met relevante partijen en experts kennis maken en delen. Belangrijk in onze visie is dat wij een goede balans willen nastreven tussen flexibiliteit en continuïteit.

Om meer maatschappelijk rendement te creëren, de verbinding tussen kennis en praktijk te versterken en om beter in te kunnen spelen op de ontwikkelingen in de buitenwereld streeft het Nederlands Jeugdinstituut naar een formatie die flexibel kan meebewegen met ontwikkelingen in de buitenwereld. Het Nederlands Jeugdinstituut wil gezaghebbend zijn en samenwerking in en met het veld realiseren. Vanuit de behoefte aan permanente ontwikkeling werken wij aan functionele en persoonlijke groei, opleiding en een actief in-, door- en uitstroombeleid.

In het afgelopen jaar hebben we meer ervaringen opgedaan met tijdelijke contracten – van jaarcontracten tot contracten van maximaal twee jaar én met meerjarencontracten tussen twee en vijf jaar.

Daarnaast zijn we verder gegaan in andere vormen van samenwerking, die in 2016 onder andere hebben bestaan uit:

- Uitwisseling van medewerkers,
- Detacheringen bij het Nederlands Jeugdinstituut,
- Detacheringen van Nji'ers,
- VNG traineeprogramma,
- Oud Nji'ers die als zelfstandigen diensten komen verrichten,
- Stages,
- Promotietrajecten met RUG en UU.

In de werkgroep *Nji beweegt* is een tussentijdse evaluatie gedaan van het strategisch hr-beleid en worden tevens de verdere vervolgstappen in de uitvoering van het beleid vormgegeven.

Afas

Nadat in 2015 de basis was ingericht voor Afas Profit en een kleine basis voor Insite, hebben we in 2016 heel hard gewerkt aan het inrichten van Insite. Denk aan loopbaanbudget (LBB), individueel keuzebudget (IKB) en verzuim-begeleiding. Daarnaast hebben we *workflows* ingebouwd. Ook zijn alle

personeelsdossiers gedigitaliseerd en is de 'hr-cockpit' ingericht en gebouwd. Tot slot is Outsite met behulp van Informatiemanagement beschikbaar gekomen – voorlopig nog voor werving en selectiedoeleinden.

Ontwikkelgesprekken

Op basis van het strategisch hr-beleid, onze visie op functioneren en ontwikkelen en de cao met nieuwe elementen als LBB en IKB is in 2016 begonnen met de ontwikkelgesprekken. Deze gesprekken faciliteren de dialoog over zaken als functioneren, loopbaanontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit, werkdrukbeleving, balans werk-privé.

Deze gesprekken hebben er mede toe geleid dat vrijwel iedereen binnen het Nederlands Jeugdinstituut een loopbaanplan heeft ingeleverd. Ook zien wij steeds meer variatie ontstaan in de IKB-aanvragen. Daardoor wordt dit budget dus ook meer ingezet als ondersteuning van persoonlijke behoeften.

Ook zien wij dat het loopbaanbudget (LBB) steeds vaker en voor steeds meer doeleinden – passend bij duurzame inzetbaarheid en vitaliteit – wordt ingezet. Er wordt goed aangesloten op de opleidingsbudgetten per programma(cluster), die de professionele ontwikkeling mogelijk maken.

Verzuim

Het verzuim is in 2016 op 3,5 procent uitgekomen. Dit is weliswaar meer dan in 2015, dat met 2 procent het laagste verzuimcijfer in de afgelopen jaren liet zien. Door twee significante griepgolven en middellange (< 6 weken) verzuimsituaties is dit voor ons een acceptabel percentage. Het verzuim zit een half procent boven de norm voor ons type organisatie.

Pilot

In 2016 is het Nederlands Jeugdinstituut gestart met een pilot om verzuimbegeleiding binnen het team te beleggen. Binnen het programma *Effectiviteit en integrale jeugdhulp* zijn twee teamleden enthousiast met deze rol gestart, nadat alle teamleden met de pilot akkoord gingen. De verantwoordelijkheid voor verzuim blijft bij de programmaleider en/of directeur. In 2017 wordt de pilot geëvalueerd.

Werkvermogenscan

De afgelopen jaren zijn stappen gezet naar een gezonder en vitaler Nederlands Jeugdinstituut. We merken steeds vaker hoe belangrijk thema's als 'duurzame inzetbaarheid' zijn voor de ontwikkeling van organisatie en individu – nu én in de toekomst. Niet alleen in het licht van het arbo- en verzuimbeleid – maar ook met de nieuwste ontwikkelingen van de cao Welzijn – worden we uitgedaagd om te kijken naar wat dit voor ieder van ons betekent.

Het Nederlands Jeugdinstituut vindt het belangrijk om iedere medewerker hierin te faciliteren. In samenwerking met Enrgy en de Arbobutler is de zogenoemde werkvermogenscan uitgevoerd. Dit is een waardevolle tool om inzicht te krijgen in ieders fysieke en mentale gezondheid.

Uitkomsten werkvermogenscan

Het was een behoorlijke klus, maar uiteindelijk heeft 80 procent van de collega's de vragenlijsten ingevuld. Een prachtige uitkomst. Uit de werkvermogenscan kwamen namelijk belangrijke pijlers naar voren. Die pijlers zijn:

1. *Hoge werkdruk*: denk daarbij aan leiderschap, regelmogelijkheden en samenwerking met collega's.
2. *Ongezonde leefstijl*: het inzetten op een gezonde bedrijfscultuur met meer en gezonder bewegen, gezonde voeding en voldoende ontspanningsmaatregelen.
3. *Arbeidsomstandigheden*: vooral fysieke belasting door veel beeldschermwerk blijft bij ons een aandachtspunt.

Risico-inventarisatie & Evaluatie (RIE)

Voor duurzame inzetbaarheid en de uitvoering van de werkvermogenscan en de acties die daaruit voortkomen, heeft het Nederlands Jeugdinstituut een subsidie toegekend gekregen. Hieruit is onder andere ook een nieuwe Risico-inventarisatie & Evaluatie (RIE) uitgevoerd. In overleg met de ondernemingsraad is bepaald dat de actiepunten in samenspraak met de organisatie worden aangepakt in 2017.

Workshops open inschrijving

Vanuit de genoemde pijlers en met de verkregen subsidies zijn wij gestart met twee workshops die in principe voor iedere medewerker toegankelijk zijn op basis van open inschrijving:

- workshop *Stress en Relax*
- workshop *Gezond Werken*

Met het bespreken van de werkvermogenscan in de teams, kunnen deze workshops ook binnen een team worden uitgevoerd. Specifiek voor de teams is ook een workshop *Bouwen aan Werkvermogen* beschikbaar.

Personeel in feiten en cijfers

Eind 2016 was de verhouding tussen tijdelijk en vast personeel: 55 procent vast en 45 procent tijdelijk. De procentuele verhouding tussen vrouwen en mannen was 84:15. In de loop van het jaar zijn 26 vacatures opengesteld. In 2016 stroomden 28 nieuwe medewerkers in. De uitstroom bedroeg 21 medewerkers. Het ziekteverzuim kwam in 2016 uit op gemiddeld 3,5 procent.

De ziekmeldingen werden begeleid door De Arbobutler. Het Nederlands Jeugdinstituut biedt ook gelegenheid om het spreekuur van de bedrijfsarts te bezoeken. Hiervan werd 56 keer gebruik gemaakt. In 2016 is Gardien Bedrijfsfysiotherapie B.V. niet in actie gekomen voor het uitvoeren van individuele werkplekonderzoeken voor medewerkers. Wel is een enkele keer de hulp ingeroepen van Sekondant (shared service centre) voor het optimaal afstellen van bureau- en stoelhoogtes.

Cijfers

Aantal medewerkers bij de start van het jaar	112
Aantal fte per 1 januari 2016	92,4
Aantal medewerkers per 31 december 2016	119
Aantal fte per 31 december 2016	97,7
Totale instroom	28
- waarvan instroom op vacatures die in 2016 werden opengesteld	26
- waarvan instroom op vacatures die in 2015 al waren opengesteld	2
Totale uitstroom	21
Aantal Muppers in 2016	10
Aantal stagiaires en werkervaringsplekken in 2016	8 stagiaires en 1 werkervaringsplek
Aantal externen (via andere instellingen) in 2016	1
Verhouding tijdelijk/vast per 31 december 2016	66 vast en 53 tijdelijk --> 55:45
Verhouding man/vrouw per 31 december 2016	101 vrouwen en 18 mannen --> 85:15
Ziekteverzuim over 2016 gemiddeld	3,5% (excl. zwangerschap)
Aantal keren dat de bedrijfsarts werd bezocht in 2016	56
Overleg OR met bedrijfsarts	1
Aantal individuele werkplekonderzoeken door Gardien bedrijfsfysiotherapie in 2016	0

10 Financiën

In 2016 behaalde het Nederlands Jeugdinstituut een positief resultaat van € 153.236. Ons eigen vermogen per 31 december 2016 bedraagt € 4.332.611.

In dit hoofdstuk wordt de verkorte staat van baten en lasten en balans weergegeven. De volledige jaarrekening is op te vragen via info@nji.nl.

Verkorte staat van baten en lasten 2016

(bedragen x € 1.000)	2016	2015
Opbrengsten		
Projectopbrengsten	14.807	14.311
Niet-projectgebonden opbrengsten	51	234
Totaal opbrengsten	14.858	14.545
Kosten		
Personele kosten en organisatiekosten	9.074	8.960
Projectkosten	5.655	4.934
Totaal kosten	14.729	13.894
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	128	651
Financieel resultaat	25	67
Bedrijfsresultaat	153	718

Toelichting

De opbrengsten 2016 zijn (afgerond) als volgt samengesteld:

- 30% instellingssubsidie van het ministerie van VWS;
- 60% opbrengsten ministeries, subsidies van fondsen en overige subsidie- en opdrachtgevers;
- 5% opbrengsten trainingen, congressen en verkopen;
- 5% overige projectopbrengsten en niet-projectgebonden opbrengsten.

In de projectopbrengsten is een bedrag begrepen van € 3 miljoen dat niet bestemd is voor het Nederlands Jeugdinstituut, maar betrekking heeft op aan derden door te betalen gelden (2015: € 1,3 miljoen).

De organisatiekosten betreffen onder meer de kosten voor huisvesting, facilitaire diensten, bureaustkosten, administratie (personele en financiële) en ict. De projectkosten bestaan uit materiële projectkosten en inhuur van derden. Ook in de projectkosten is het hierboven genoemde door te betalen bedrag van € 3 miljoen opgenomen.

Het resultaat uit gewone bedrijfsvoering bedraagt € 128.656; samen met het financiële resultaat ad € 24.580 (rente-inkomsten), komt het totale resultaat uit op € 153.236.

Verkorte balans per 31 december 2016

(bedragen x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
Activa		
Materiële vaste activa	367	458
Vlottende activa	11.222	14.523
Totaal activa	11.589	14.981
Passiva		
Eigen vermogen	4.333	4.179
Langlopende schulden	49	71
Kortlopende schulden	7.207	10.731
Totaal passiva	11.589	14.981

Toelichting

De vlottende activa bestaan uit de vorderingen op korte termijn en de liquide middelen. De liquide middelen van € 8,7 miljoen zijn relatief hoog, met name ten gevolge van ontvangen subsidievoorschotten van onder andere de Europese Commissie. In lijn hiermee bestaan de kortlopende schulden voor een belangrijk deel uit deze vooruit ontvangen subsidies.

Na toevoeging van het resultaat 2016 bedraagt het eigen vermogen per 31 december 2016 € 4,3 miljoen. Het eigen vermogen is opgebouwd uit een algemeen reserve van (afgerond) € 4,2 miljoen en een egalisatiereserve instellingssubsidie van € 0,1 miljoen.

Bijlagen

Financiers, productenoverzicht

Financiers

In 2016 hebben de volgende subsidiegevers en fondsen één of meer projecten gefinancierd:

- Bernard van Leer Foundation
- European Commission, Directorate General for Education and Culture
- Fonds Psychische Gezondheid
- Jeugd Innovatie Fonds
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Ministerie van Veiligheid en Justitie
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Stichting Het Kinderopvangfonds
- Stichting Kinderpostzegels Nederland
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- Voedingscentrum
- ZonMw
- Diverse gemeenten en provincies
- Overige financiers

Bovendien werden er een aantal projecten op indirecte wijze door fondsen en subsidiegevers gefinancierd. Het gaat om projecten die in samenwerking met andere instituten uitgevoerd zijn, maar waarvan de partner de penvoerder was.

Productenoverzicht 2016

Boeken, handleidingen, rapporten

Tenzij anders vermeld, is de uitgever Nederlands Jeugdinstituut te Utrecht.

- Addink, A., Foolen, N. (2016). *Behandelaanbod slachtoffers van loverboys en mensenhandel. Doorontwikkeling van zes behandelprogramma's*.
- Baat, M. de, Lekkerkerker, L. (2016). *Het draait om het kind! Eindrapport over de ontwikkeling van de Monitor Pleegzorg (opvoedingsvariant)*. Utrecht.
- Bakker, P.P. (2016). *Een keur aan IKC De Regenboog, Almere 2015*. Utrecht.
- Bakker, P.P. (2016). *Een keur aan IKC De Ruimte, Almere 2016*. Utrecht.
- Bakker, P.P. (2016). *Een keur aan Vrije Brede School Almere, Almere 2015*. Utrecht.
- Bakker, P.P. (2016). *Rapport audit keurmerk Rotterdams Jongerenwerk 2016. Stichting Push jongerenwerk 2016*. Utrecht.
- Bakker, P.P. (2016). *Rapport audit keurmerk Rotterdams Jongerenwerk 2016. MIERO Jongerenwerk Hoogvliet Rotterdam 2016*. Utrecht.
- Bartelink, C., Wilde, E.J. de (2016). *Outcome in Zicht: Monitoring door ontwikkelaars van interventies*. Utrecht.
- Berg, G(ert) van den, Repetur, L., Vergeer, M., Scheffelaar, A., Bakker, P.P., Boven, J. van (2016). *Quickscan Radicalisering. Verkenning van de lokale praktijk*. Utrecht.
- Berg, I. ten, Vink, C. (2016). *Commissie Vooronderzoek naar Geweld in de Jeugdzorg. Internationale Verkenning*. Den Haag: Commissie de Winter.
- Berns, J., Kooijman, K. (2016). *Registratierapport Moeders Informeren Moeders 2016*. Utrecht.
- Boer, F., Hoofdakker, B. van den, Prins, P., Hogemans-Weijers, W., Oud, M., Glind, G. van de, Sinnema, H. (2016). *Richtlijn ADHD voor jeugdhulp en jeugdbescherming*. Utrecht: Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk/ Nederlands Instituut van Psychologen/Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen.
- Bokhoven, I. van, Visser, A., Kooijman, K. (2016). *Gebruikersevaluatie Risicotaxatie-instrument Seksueel grensoverschrijdend gedrag (Ris)*. Utrecht.
- Bosch, H.C. van den, Lantinga, M. (2016). *Familiegroepsplan in de jeugdbescherming*. Utrecht.
- Bosch, H.C. van den, Deth, A. van (2016). *Procestool MDA++*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut/Movisie.
- Boven, J. van, Wilde, E.J. de, Anthonijsz, I., Beek, I. van Visser, A. (2016). *De monitor Leren Signaleren de Wet Meldcode en het thema geweld in afhankelijkheidsrelaties in opleidingscurricula in het MBO en HBO. Peildatum 1 februari*. Utrecht.
- Daamen, E., Hilverdink, P. (2016). *Youth Policy in the Netherlands*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut/European Knowledge Centre on Youth Policies.
- Daamen, W., Lekkerkerker, L., Verheijden, E., Bokhoven, I. van, Oudhof, M. (2016). *CAP-J. Classificatiesysteem voor de Aard van Problematiek van Jeugd. Tweede druk*. Utrecht.
- Daamen, W., Oudhof, M., Ince, D., Lekkerkerker, L. (2016). *Gebruikershandleiding CAP-J. Tweede druk*. Utrecht.
- Fafieanie, V., Wienke, D. (2016). *Handreiking voor het evalueren van ondersteuning van leerlingen in het voortgezet onderwijs*. Utrecht.
- Gorissen, W.H.M. (2016). *Doen wat werkt in de jeugdhulp – de stand van zaken. Discussienotitie t.b.v. de denktank evidence based practice in de jeugdhulp*. Utrecht.
- Jansen, C., Berge, I.J. ten, Bosch, H.C. van den, Vink, C. (2016). *Onderzoek naar geweld in de jeugdzorg. Lessen uit andere landen. Resultaten internationale verkenning*. Utrecht.
- Kooijman, K. (2016). *Aanvulling op: Preventie van kindermishandeling in drie stappen. Tips voor gemeenten*. Utrecht.
- Kooijman, K., Bokhoven, I. van, Visser, A. (2016). *Risicotaxatie-instrument seksueel grensoverschrijdend gedrag (Ris), versie 2.0*. Utrecht.
- Kooijman, K. (2016). *Succes of zorg? Hoe de cijfers van Veilig Thuis te interpreteren in relatie tot de Regionale Aanpak?* Amsterdam: Gemeente Amsterdam.
- Kooijman, K., Bokhoven, I. van, Visser, A. (2016). *Toelichting en handreiking bij het Risicotaxatie-instrument Seksueel grensoverschrijdend gedrag (Ris), versie 2.0*. Utrecht.
- Kremer, I.E.H., Kann, D., Berg, G. (Germie) van den, Dirksen, C.D., Hiligsmann, M., Evers, S.M.A.A. (2016). *Welke jeugd-interventies in Nederland zijn kosteneffectief? Systematische literatuurreview naar de huidige stand van zaken*. Utrecht.

- Kring van Veiligheid (2016). *Huiselijk geweld te lijf. Manifest Kring van Veiligheid*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut/Movisie.
- Lekkerkerker, L., Baat, M. de, Yperen, T.A. van (2016). *Het draait om het kind! Handleiding Monitor Pleegzorg (opvoedingsvariant)*. Utrecht.
- Nederlands Jeugdinstituut, VNG, brancheorganisaties jeugdhulp (2016). *Harmonisatie outcome in jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering – nadere uitwerking*.
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *De nieuwe jeugdbescherming. Samen om het kind*. Utrecht.
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Verkenning verbinding onderwijs en JGZ/SMW. Jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk*. Utrecht.
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Mulock Houwer en het MaagdenHuis. Over de opvoeding en vorming van competente rebellen*. Tekst Mulock Houwer-lezing 2015. Utrecht.
- Os, C. van (2016). *Broodje Pastrami: opvoeden in crisistijd*. Tekst Mulock Houwer-lezing 2016. Utrecht/Leiden: Nederlands Jeugdinstituut/Defence for Children.
- Rooijen, K. van, Berg, G. (Gert) van den (2016). *Enhancing the development of underprivileged young people. A meta study of relevant cognitive and non-cognitive skills and effective strategies for skill enhancement*. Utrecht.
- Snijder, M. (2016). *School en wijk in de praktijk: integraal arrangeren in Oost-Achterhoek*. Utrecht.
- Snijder, M. (2016). *School en wijk in de praktijk: ondersteuningsteam Oost-Achterhoek. Thuis én op school*. Utrecht.
- Vergeer, M., Nikken, P. (2016). *Media en kinderen met een LVB. Een analyse van wat er al is en wat nog nodig is om kinderen met een LVB te includeren bij mediawijsheid*. Utrecht.
- Vink, R.M., Wolff, M.S. de, Broerse, A., Kamphuis, M. (2016). *Richtlijn Kindermishandeling voor jeugdhulp en jeugdbescherming*. Utrecht: Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk/Nederlands Instituut van Psychologen/Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen.
- Wijnen, B., Middelkoop, L. van, Hilverdink, P. (2016). *Van 18-min naar 18-plus. Handreiking voor gemeenten in de overgang van jeugd naar volwassenheid*. Den Haag/Utrecht: Vereniging Nederlandse Gemeenten/Nederlands Jeugdinstituut.
- Wilde, E.J. de (2016). *Achtergrond van de checklist beoordeling instrumentarium pedagogische kwaliteit*. Utrecht.
- Wilde, E.J. de, Donker, A. (2016). *Jeugdhulp in Zoetermeerse wijken. Een cijfermatige verkenning*. Utrecht.
- Yperen, T.A. van, Wijnen, B., Hageraats, R. (2016). *Evaluatie Jeugdwet: Meer kwaliteit en minder zorgen*. Utrecht.

Artikelen, hoofdstukken in boeken

- Baat, M. de (2016). Onder de loep: actueel onderzoek over pleegzorg. *Mobiel*, 2016 (5).
- Bartelink, C., Yperen, T.A. van, Berge, I. ten (2016). Reply to the Letter to the Editor of Van der Put, Assink, & Stams about “Deciding on child maltreatment: A literature review on methods that improve decision-making. *Child Abuse & Neglect (online)*, 2016. Utrecht.
- Berger, M., Booy, Y. (2016). Mentoring in de jeugdzorg. In: *Justitiële interventies. Voor jeugdige daders en risicjongeren* (pp. 211-224). Amsterdam: Boom uitgevers.
- Berger, M.A., Stals, K., Berk, M.A., Hoogenboom, M. de Kleermaeker (2016). Professionalisering van jeugdprofessionals: leven lang leren. In: *De Jeugdprofessional in ontwikkeling* (pp. 125-138). Deventer: Wolters Kluwer.
- Boland, A., Schonewille, J., Schuyt, I. van der (2016). VVE-programma’s: obstakel of houvast? *HJK - De wereld van het jonge kind*, 2016 (2), 16-19. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.
- Goense, P.B., Boendermaker, L., Yperen, T.A. van (2016). Measuring Treatment Integrity: Use of and Experience with Measurements in Child and Youth Care Organizations. *The Journal of Behavioral Health Services & Research*. Utrecht.
- Gorissen, W.H.M., Yperen, T.A. van (2016). Evidence-based werken in de Nederlandse jeugdhulp. In: W. Taels (red.), *Evidence-based werken in de Vlaamse jeugdhulp, een praktijkverhaal* (pp. 81-90). Gent: ‘De Cocon’, Jeugdhulp aan Huis.
- Hoex, J., Reiling, E. (2016). EQF: vijf pijlers voor kwaliteit. Het Europese kwaliteitskader voor kinderopvang. *BBMP* 8, 5/6, 30-34. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Kesselring, M., Winter, M. de, Yperen, T.A. van, Lecluijze, S. (2016). Partners in parenting: An overview of the literature on parents’ and nonparental adults’ perspectives on shared responsibilities in childrearing. *Issues in Social Science*, 2016, 4 (1), 69-97.
- Lantinga, M. (2016). Reclassering Nederland werkt nog meer lokaal. www.nieuwejeugdbescherming.nl.
- Lantinga, M. (2016). Hoe koopt de gemeente Haarlemmermeer jeugdzorg in? www.nieuwejeugdbescherming.nl.
- Metselaar, J., Knorth, E.J., Yperen, T.A. van, Bergh, P. van den, Horstman, J., Anthonio, G., Blom, H. (2016). Participatie in de zorg voor jeugd. In: *De participatiesamenleving!? Een positief-kritische beschouwing vanuit een meervoudig perspectief* (pp. 25-46). Leeuwarden: Stenden.

- Nikken, P. (2016). Vragen en ondersteuningsbehoefte bij de mediaopvoeding door ouders van jonge kinderen. *Tijdschrift voor communicatiewetenschap*, 44 (1). Amsterdam: Boom uitgevers.
- Wilde, E.J. de (2016). Misverstand: Hoeveel? *Relatiemagazine NJij?*, 2016 (3), 38-39. Utrecht.
- Yperen, T.A. van (2016). Om eigen kracht aan te spreken in de jeugdzorg heb je beroepskrachten nodig. www.socialevraagstukken.nl.

Blogs

- Abrahamse, S. (2016). **Maak gebruik van de ruimte voor reflectie.** www.kennisnetjeugd.nl, 9 juni 2016.
- Anthonijsz, I. (2016). **Weg met vechtscheiding, op naar relatieondersteuning.** www.kennisnetjeugd.nl, 2 februari 2016.
- Bakker, P.P. (2016). **Erasmus+, een goede deal voor gemeenten.** www.kennisnetjeugd.nl, 13 september 2016.
- Bartelink, C. (2016). **Samen beslissen – het kan en het moet.** www.kennisnetjeugd.nl, 19 januari 2016.
- Bartelink, C. (2016). **Meer resultaten in het belang van de cliënt.** www.kennisnetjeugd.nl, 6 december 2016.
- Berg, G. van den (2016). **Hoe we kinderen met een achterstand vooruit kunnen helpen.** www.kennisnetjeugd.nl, 28 juni 2016.
- Berg, G. van den (2016). **Overleden na mishandeling.** www.kennisnetjeugd.nl, 24 november 2016.
- Berge, I.J. ten (2016). **We moeten met elkaar zoeken naar wat helpt.** www.kennisnetjeugd.nl, 15 november 2016.
- Bosch, H.C. van den (2016). **Registratievereiste bij kindermishandeling?** www.kennisnetjeugd.nl, 4 februari 2016.
- Bosch, H.C. van den (2016). **Daling ots reden voor een feestje?** www.nieuwejeugdbescherming.nl, 26 juli 2016.
- Bosch, H.C. van den (2016). **Registratievereiste bij kindermishandeling?** www.nieuwejeugdbescherming.nl, 4 februari 2016.
- Daamen, E. (2016). **Pedagogisch medewerkers willen rollenspelen.** www.kennisnetjeugd.nl, 8 september 2016.
- Drion, N. (2016). **Gemeenten schieten nog tekort bij preventie kindermishandeling.** www.kennisnetjeugd.nl, 12 januari 2016.
- Drion, N. (2016). **Morele dilemma's, zijn daar ook richtlijnen voor?** www.kennisnetjeugd.nl, 9 februari 2016.
- Drion, N. (2016). **Wat ik leer van incidenten.** www.kennisnetjeugd.nl, 25 februari 2016.
- Drion, N. (2016). **Een rechtvaardige balans tussen gelijkheid en maatwerk.** www.kennisnetjeugd.nl, 24 maart 2016.
- Drion, N. (2016). **Pedagogische onkunde van overheidswege.** www.kennisnetjeugd.nl, 14 april 2016.
- Drion, N. (2016). **Pedagogische kennis als wapen.** www.kennisnetjeugd.nl, 24 mei 2016.
- Drion, N. (2016). **Wachtlijsten bij Veilig Thuis zijn acceptabel. Of niet?** www.kennisnetjeugd.nl, 14 juni 2016.
- Drion, N. (2016). **Familiegroepsplan: lakmoesproef voor de transformatie.** www.kennisnetjeugd.nl, 4 augustus 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Evidence based innoveren: iedereen kan het.** www.kennisnetjeugd.nl, 9 februari 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Wijkteam en school: een goede verbinding!** www.kennisnetjeugd.nl, 2 maart 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Effectieve zorg inkopen: vier essentiële vragen.** www.kennisnetjeugd.nl, 5 april 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Meer privacyregels lossen wantrouwen niet op.** www.kennisnetjeugd.nl, 25 mei 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Zorg samen voor de juiste hulp op het juiste moment.** www.kennisnetjeugd.nl, 5 juli 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Wetenschap en praktijk zorgen samen voor effectieve jeugdhulp.** www.kennisnetjeugd.nl, 11 augustus 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Effectieve interventies en een goede werkalliantie kunnen niet zonder elkaar.** www.kennisnetjeugd.nl, 11 oktober 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **De specialist als teamlid in de wijkteams jeugd.** www.kennisnetjeugd.nl, 20 december 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Maatwerk is niet mogelijk zonder protocollen.** www.kenniscentrum-kjp.nl, 6 september 2016.
- Gorissen, W.H.M. (2016). **Expertise én vakmanschap nodig in de eerstelijns jeugdhulp.** www.kenniscentrum-kjp.nl, 20 december 2016.
- Hageraats, R. (2016). **Regie in de zorg? Ruimte voor professionals?** www.kennisnetjeugd.nl, 7 januari 2016.
- Hageraats, R. (2016). **Niet elke verandering is goed.** www.kennisnetjeugd.nl, 26 januari 2016.
- Hageraats, R. (2016). **De transformatie tot nu: kritiek en kansen.** www.kennisnetjeugd.nl, 29 november 2016.
- Kalthoff, H. (2016). **Blijf investeren in de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie.** www.kennisnetjeugd.nl, 10 maart 2016.
- Kalthoff, H. (2016). **Educatieve kwaliteit voorschoolse voorzieningen verhogen: lessen uit onderzoek.** www.kennisnetjeugd.nl, 30 juni 2016.
- Lange, M. de (2016). **Gedeelde besluitvorming: niet eenvoudig, wel noodzakelijk!** www.kennisnetjeugd.nl, 29 januari 2016.
- Lange, M. de (2016). **Hoe maken we de zorg beter en goedkoper?** www.kennisnetjeugd.nl, 18 februari 2016.
- Lange, M. de (2016). **Verwelkom een nieuwe aanpak zorgvuldig.** www.kennisnetjeugd.nl, 6 september 2016.

- Nikken, P. (2016). **Internetfilters helpen ouders niet echt bij mediaopvoeding.** www.kennisnetjeugd.nl, 12 mei 2016.
- Schonewille, J. (2016). **Waarom kiezen voor een 'erkend' vve-programma.** www.kennisnetjeugd.nl, 5 april 2016.
- Spoelstra, J. (2016). **Reflecteren als een scheidsrechter.** www.kennisnetjeugd.nl, 26 april 2016.
- Stals, K. (2016). **Professionele autonomie: jouw regels of die van een ander?** www.kennisnetjeugd.nl, 22 november 2016.
- Vriends, S.L. (2016). **Er is een kindeke geboren op aard.** www.kennisnetjeugd.nl, 22 december 2016.
- Vriends, S.L. (2016). **Gemeente, toon moed en investeer in preventie.** www.kennisnetjeugd.nl, 10 mei 2016.

Video's

- Berns, J.M., Brinckman, L., Sondeijker, F., Leusink, B. (regisseur) (2016), Opvoedchallenge: In contact. www.weekvandeopvoeding.nl.
- Berns, J.M., Brinckman, L., Sondeijker, F., Leusink, B. (regisseur) (2016), Opvoedchallenge: Relatie. www.weekvandeopvoeding.nl.
- Berns, J.M., Brinckman, L., Sondeijker, F., Leusink, B. (regisseur) (2016), Opvoedchallenge: Ouderbetrokkenheid. www.weekvandeopvoeding.nl.
- Berns, J.M., Brinckman, L., Sondeijker, F., Leusink, B. (regisseur) (2016), Opvoedchallenge: Mediaopvoeding. www.weekvandeopvoeding.nl.
- Berns, J.M., Brinckman, L., Sondeijker, F., Leusink, B. (regisseur) (2016), Opvoedchallenge: Balans. www.weekvandeopvoeding.nl.
- Berns, J.M., Brinckman, L., Sondeijker, F., Leusink, B. (regisseur) (2016), Opvoedchallenge: Grenzen stellen. www.weekvandeopvoeding.nl.
- Berns, J.M., Brinckman, L., Sondeijker, F., Leusink, B. (regisseur) (2016), Opvoedchallenge: Seksualiteit. www.weekvandeopvoeding.nl.
- Brinckman, L., Hoex, J. (2016). Oog voor interactie; wat doet de taal- en interactietraining voor jou? www.nji.nl/trainingen/oog-voor-interactie.
- Brinckman, L., Valkestijn, M. (2016). Samen opvoeden in de wijk. www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Sterke-basis-voor-de-jeugd.
- Lierop, R., In60seconds (2016). Integrale jeugdhulp in twee minuten. www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Integrale-jeugdhulp.
- Nederlands Jeugdinstuut, Calisproducties (2016). Finalisten van de nationale jeugdhulpprijzen, 6 initiatieven gericht op vluchtelingenkinderen. www.nji.nl/nl/Actueel/Actueel-Prijzen/Nationale-Jeugdzorg-Prijzen.
- Nederlands Jeugdinstuut, In60seconds (2016). Kwaliteitsmodel voor de jeugdsector. www.nji.nl/nl/Transformatie-jeugdhulp/Kwaliteitsmodel-Jeugdhulp-van-goed-naar-beter.
- Nederlands Jeugdinstuut, In60seconds (2016). Verbinding onderwijs en jeugdhulp. www.nji.nl/Verbinding-onderwijs-en-jeugdhulp.

Brochures, factsheets, folders

- Bakker, P.P., Hoogeboom, F. (2016). *Factsheet Veiligheid in verbinding. Tips voor samenwerken tussen school, jeugdhulp, politie en justitie rondom veiligheid.*
- Daamen, W., Hardeman, S. (2016). *CAP-J: Classificatiesysteem voor de Aard van Problematiek van Jeugd.*
- Daamen, W., Oudhof, M., Ince, D., Lekkerkerker, L. (2016). *Placemat CAP-J.*
- Fafieanie, V., Kessel, B. van (2016). *Een kader om continuïteit te borgen. Handreiking: Continuïteit van onderwijszorgarrangementen in het speciaal onderwijs.*
- Fafieanie, V., Radema, D., Kessel, B. van (2016). *Onderwijszorgarrangementen voor zmolkers. Infobrochure.*
- Fafieanie, V., Radema, D., Kessel, B. van (2016). *Kerncompetenties. Voor uitvoerders van onderwijszorgarrangementen voor zmolkers.*
- Fafieanie, V., Radema, D., Kessel, B. van (2016). *Competentieprofiel leerkracht speciaal onderwijs. Gespecialiseerd in de omgang met zmolk-leerlingen.*
- Heer, F. de, Smokers, K., Adriaans, N.P.A. (2016). *EVS folder Nederlandse Vrijwilligers. Wil jij op een op goedkope manier langere tijd naar het buitenland en ben je enthousiast?*
- Heer, F. de, Smokers, K., Adriaans, N.P.A. (2016). *EVS folder Nederlandse Gastorganisaties. Zoek je enthousiaste internationale vrijwilligers die fulltime aan de slag gaan voor jouw organisatie?*
- Hilverdink, P., Unger, M. (2016). *Condition and principles for successful cross sectoral cooperation in the field of youth. Outcomes of the European Youth Work Expert Meeting.*

- Houte de Lange, S. ten, Bosch, A. van den (2016). *Toeval bestaat niet. Tijd voor een goede samenwerking tussen wijkteams en actieve bewoners.*
- Kann, D., Berg, G. van den, Kremer, I. (2016). *State of the Art: Kosteneffectiviteit in het jeugd domein. Wat is er bekend over de kosteneffectiviteit van programma's en interventies in het jeugd domein in Nederland?*
- Kluit, M. (2016). *Samenwerken in de wijk. Tien vragen rondom de samenwerking tussen sociale wijkteams en andere professionals.*
- Kooijman, K., Visser, A. (2016). *Nieuwsbericht Risicotaxatie-instrument Seksueel grensoverschrijdend gedrag (Ris). Een hulpmiddel om het risico op seksueel grensoverschrijdend gedrag in te schatten.*
- Lange, M. de, Verheijden, E.E., Chênevert, C. (2016). *Integrale specialistische jeugdhulp. "Niemand kan het alleen. Ook wij als hulpverlening niet."*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Ieder kind gezond en veilig. Nederlands Jeugdinstituut voor gemeenten.*
- Nederlands Jeugdinstituut, Ministerie van VWS, Ministerie van VenJ, VNG (2016). *Factsheet familiegroepsplan.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Voor een sterke basis. Wet- en regelgeving voor positieve ontwikkeling in opvang en onderwijs.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Familiegroepsplan in Oldenzaal. Terugblik na een jaar transformatie.*
- Nederlands Jeugdinstituut, RIVM Centrum Gezond Leven, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Kenniscentrum Sport, Movisie, Trimbos-instituut (2016). *Gezond en wel in de wijk. Magazine voor gemeenten over werken aan gezondheid en welzijn in de wijk.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Factsheet huiselijk geweld tijdens de zwangerschap.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling in het middelbaar beroepsonderwijs.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Handreiking gegevensuitwisseling. Voor scholen die samenwerken met externe partners.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Infographic gegevensuitwisseling. Voor scholen die samenwerken met externe partners.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Samen sterk voor passend onderwijs aan zmolk'ers. Introductie zmolk-pakket.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Onderwijs-zorgarrangementen voor zmolk'ers. Visie en basisaanpak.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Basisaanpak voor zmolk'ers. Checklist.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *In vijf stappen naar een onderwijs-zorgarrangement (OZA) voor zmolk'ers.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Toolkit bij de implementatie van de 'basisaanpak'. voor gespecialiseerde zmolk-directie, -management en -staf.*
- Nederlands Jeugdinstituut (2016). *Toolkit bij de implementatie van de 'basisaanpak'. voor gespecialiseerde zmolk-professionals.*
- Preventiebeleid voor gemeenten (2016). *Gezond klein, gezond groot.*
- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2016). *Brochure Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. Van knelpunt tot richtlijn.*
- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2016). *Keuzehulp voor ouders bij beslissingen in jeugdhulp en jeugdbescherming.*
- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2016). *Shared Decision Making: checklist hulpverleners.*
- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2016). *Werkblad Richtlijn Kindermishandeling voor jeugdhulp en jeugdbescherming.*
- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2016). *Werkblad Richtlijn ADHD voor jeugdhulp en jeugdbescherming.*
- Sondeijker, F. (2016). *Website ondersteunt samenwerking in hulpverlening en legt regie bij hulpvrager.*
- Stals, K., Abrahamse, S., Berens, S. (2016). *Generalistisch werken met jeugd en gezin in de wijk. Tien taken in de praktijk.*
- Udo, N. (2016). *Praktijkvoorbeeld Ouderpanel Midden-Limburg.*
- Vergeer, M. (2016). *Ravottuh: avontuurlijke, groene speelterreinen in Rotterdam. Update 2013.*
- Verweij-Kwok, S. (2016). *Alles uit de kast voor VVE in Boxtel. Het Boxtels model stimuleert samenwerken en kennis delen.*
- Wersch, S. van (2016). *Samen zorgen voor passend onderwijs. Onderzoek naar de aansluiting (v)so en jeugdhulp.*
- Wersch, S. van (2016). *Succesvolle aansluiting voortgezet onderwijs en jeugdhulp? Onderzoek naar de aansluiting tussen vo en jeugdhulp op gemeentelijk niveau.*
- Wienke, D. (2016). *Pesten: wat kun je er tegen doen?. Bijdragen aan een veilige en zorgzame leeromgeving.*
- Yperen, T.A. van, Wijnen, B., Hageraats, R. (2016). *Evaluatie Jeugdwet: Meer kwaliteit en minder zorgen. Samenvatting.*

Nieuwsbrieven

- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2016). *Nieuwsbrief Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming* (1 t/m 3).
- Manders, K., *Nieuwsbrief Van 16 tot 27 jaar* (1 t/m 2).
- Groeneveld, J., *Nieuwsbrief Monitor Aansluiting Onderwijs en Jeugdhulp* (1).
- Kalthoff, H. (2016), *Nieuwsbrief VVE Thuis* (1 t/m 2).
- Kalthoff, H. (2016), *Nieuwsbrief Stapprogramma's* (1 t/m 2).
- Lierop, A.J.F. van, Manders, K., Golsteijn, M., Euverman, E., (2016). *Nieuwsbrief Jeugd*, jaargang 9 (1 t/m 38).
- Nederlands Jeugdinstituut, *Nieuwsbrief Kennisnet Jeugd* (1 t/m 52).
- Veldt, M.C.A.E. van der (2016). *Nieuwsbrief Erkenningscommissie Justitiële Interventies* (juni–december 2016).

Bijeenkomsten, congressen en expertmeetings

- Kansfonds, *Kennisbijeenkomst Kansfonds Projecten Opgroeien in Armoede*, te Soesterberg, op 3 juni 2016.
- Kinderwerkwinkel, Nederlands Jeugdinstituut, BV Jong, De Schoor, Movisie, Verdiwel, Steunpunt Kindervakanties, *Kinderwerkersdag*, te Almere, op 14 november 2016, aantal deelnemers 80.
- Ministerie van VWS, Nederlands Jeugdinstituut, *Meeting Directors Generals, EU Presidency The Netherlands*, te Amsterdam, op 7 april 2016, aantal deelnemers 50.
- Ministerie van VWS, Universiteit Maastricht, Nederlands Jeugdinstituut, *Youth & Mental Health*, te Maastricht, op 17 februari 2016, aantal deelnemers 80.
- Nederlands Jeugdinstituut, ActiZ, GGD GHOR, NCJ, Preventief op Maat, Jeugdzaak, Family Foundation, *Overleggroep Preventie en Opvoedsteun*, te Utrecht, op 10 mei 2016, aantal deelnemers 8.
- Nederlands Jeugdinstituut, Avans Hogeschool, *Werkbezoek Prof. A. Harris aan het Nji*, te Utrecht, op 25 april 2016, aantal deelnemers 20.
- Nederlands Jeugdinstituut, Dave Hill, Director of Children's Services across the UK, *Masterclass on Commissioning and Outcomes*, te Amsterdam, op 3 oktober 2016, aantal deelnemers 25.
- Nederlands Jeugdinstituut, Defence for Children, Hogeschool Leiden, *Mulock Houwer-lezing*, te Leiden, op 24 november 2016, aantal deelnemers 180.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Drie coördinatorenbijeenkomsten Moeders Informeren Moeders*, te Utrecht, op diverse data 2016, aantal deelnemers 15.
- Nederlands Jeugdinstituut, Erasmus Plus Jeugd, Contour de Twern, Tilburg, *Internationale Expertmeeting Youth Work engaging with other sectors*, te Tilburg, juni 2016, aantal deelnemers 40.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Leiden, *Internationale review 18-/+ aanpak, gemeente Leiden*, te Leiden, op 5 oktober 2016, aantal deelnemers 8.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Utrecht, *Utrecht Kinderrechtenstad*, te Utrecht, op 23 november 2016, aantal deelnemers 150.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Innovatiearena Veilig Opgroeien - kindermishandeling en jeugdbescherming*, te Utrecht, op 7 maart 2016, aantal deelnemers 25.
- Nederlands Jeugdinstituut, Kempe Center, NESPCAN, *Lessons learned in Netherlands and Colorado, USA, in (not) protecting maltreated children*, te Utrecht, op 21 april 2016, aantal deelnemers 20.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennisnetwerk Jeugdmonitoring: Cliënttevredenheidsmetingen*, te Utrecht op 22 september 2016.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennisnetwerk Jeugdmonitoring: Kosteneffectiviteit*, te Utrecht op 15 december 2016.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennisnetwerk Jeugdmonitoring: Privacy en (beveiligde) gegevensuitwisseling*, te Utrecht op 21 april 2016.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennisnetwerk Jeugdmonitoring: respons verhogende maatregelen en non-respons*, te Utrecht op 18 februari 2016.
- Nederlands Jeugdinstituut, LCGW, *Netwerk Jeugd*, te Nieuwegein, op diverse data 2016, aantal deelnemers 16.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Learn and Share*, te Utrecht, op 26 april 2016.
- Nederlands Jeugdinstituut, *LIRIK debat*, te Utrecht, op 9 mei 2016, aantal deelnemers 17.
- Nederlands Jeugdinstituut, Ministerie BZK, WMO werkplaats Utrecht, *Leerkring Privacy vanuit de focus op de samenwerking met de verschillende partners*, te Zeist, op diverse data 2016, aantal deelnemers 19.
- Nederlands Jeugdinstituut, Ministerie van BZK, WMO, *Leerkring Het perfecte wijkteam, bestaat het? Positionering en functie*, te Soest, op diverse data 2016, aantal deelnemers 19.

- Nederlands Jeugdinstituut, Ministerie van VWS, Gemeente Den Haag, *Delegatie Minister Vandeuren Vlaanderen*, te Den Haag, op 21 november 2016, aantal deelnemers 20.
- Nederlands Jeugdinstituut, Ministerie van VWS, *International expertmeeting Young people and mental health*, te Amsterdam, van 2 tot 4 november 2016, aantal deelnemers 30.
- Nederlands Jeugdinstituut, Movisie, *Evaluatie Risicotaxatie-instrument Seksueel grensoverschrijdend gedrag*, te Utrecht, op 18 januari 2016, aantal deelnemers 7.
- Nederlands Jeugdinstituut, Movisie, *Landelijke MDA++ dag*, te Amersfoort, op 26 mei 2016, aantal deelnemers 120.
- Nederlands Jeugdinstituut, Movisie, Trimbos-instituut, *Erkenningscommissie Justitiële Interventies*, te Utrecht, op 3 november 2016, aantal deelnemers 55.
- Nederlands Jeugdinstituut, Movisie, Trimbos-instituut, *Introductie- en Kennismakingsbijeenkomst Erkenningscommissie Justitiële Interventies*, te Utrecht, op 3 maart 2016, aantal deelnemers 60.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Netwerkbijeenkomst Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming*, te Utrecht, op 21 april 2016, aantal deelnemers 50.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVO, UU, Kenniscentrum LVB, Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, Trimbosinstituut, *Lezingencyclus Opvoeden en opgroeien tussen wetenschap en praktijk*, te Utrecht, op diverse data 2016, aantal deelnemers 140.
- Nederlands Jeugdinstituut, Regio Zuid-Holland-Zuid, *Outcome in Zicht*, te Dordrecht op diverse data 2016, aantal deelnemers 14.
- Nederlands Jeugdinstituut, Programma Basiszorg Jeugd en Gezin, *Ruimte voor de Professional – CJG Den Haag*, te Den Haag, op 10 mei 2016, aantal deelnemers 5.
- Nederlands Jeugdinstituut, Programma Basiszorg Jeugd en Gezin, *Ruimte voor de professional – Gemeente Geldrop-Mierlo*, te Geldrop-Mierlo, op 14 april 2016, aantal deelnemers 6.
- Nederlands Jeugdinstituut, Programma Basiszorg Jeugd en Gezin, *Ruimte voor de professional – OKT Geuzenveld Sloterveer*, te Utrecht, op 14 april 2016, aantal deelnemers 7.
- Nederlands Jeugdinstituut, Programma Basiszorg Jeugd en Gezin, *Ruimte voor de professional – Wijkteam Langedijk*, te Utrecht, op 14 april 2016, aantal deelnemers 10.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Slotbijeenkomst leernetwerk invoering richtlijnen JH en JB*, te Utrecht, op 11 februari 2016.
- Nederlands Jeugdinstituut, Stichting Alexander, *Overleg pilots MCJO*, te Utrecht, op 15 september 2016, aantal deelnemers 15.
- Nederlands Jeugdinstituut, Stichting Alexander, VNG, *Voorlichting pilots MCJO*, te Utrecht, op 21 januari 2016, aantal deelnemers 30.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Studereis Berlijn; Gemeentelijke aanpak voor 18-/+*, te Berlijn, van 9 tot 11 november 2016, aantal deelnemers 24.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Symposium Nieuwe Jeugdbescherming*, te Amersfoort op 18 april 2016, aantal deelnemers 525.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Terugkombijeenkomst: Toegang tot hulp, driedaags seminar*, te Utrecht, op 22 januari 2016, aantal deelnemers 15.
- Nederlands Jeugdinstituut, Trimbos Instituut, University of Massachusetts, *Effectieve justitiële interventies*, te Utrecht, op 25 april 2016, aantal deelnemers 12.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Studiebezoek Turks Ministerie van Familiezaken*, van 5 tot 9 december 2016, aantal deelnemers 15.
- Nederlands Jeugdinstituut, Vereniging Ouderschap Blijft, *Studiedag Ouderschap Blijft*, te Utrecht, op 10 oktober 2016, aantal deelnemers 135.
- Nederlands Jeugdinstituut, VNG, *Learn en Share: Aansluiting basiszorg-specialistische jeugdhulp*, te Utrecht, op 21 april 2016, aantal deelnemers 30.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Werkbezoek Gemeente Uppsala Zweden*, te Utrecht, op 29 september 2016, aantal deelnemers 10.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Werkbezoek Noors Ministerie Jeugd en Gezin*, te Utrecht, diverse data 2016, aantal deelnemers 20.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Werkbezoek Noorse Regio jeugdhulp*, te Rotterdam, op 27 september 2016, aantal deelnemers 15.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Werkbezoek Zweden*, te Zweden, op diverse data 2016, aantal deelnemers 32.
- Nederlands Jeugdinstituut, Movisie, BPSW, *Werkgroep advies competentieprofielen jeugdhulp en jeugdbescherming*, te Utrecht, op diverse data 2016, aantal deelnemers 12.

- Nederlands Jeugdinstituut, *Wijkteams en veiligheid van het kind*, te Utrecht, op diverse data 2016, aantal deelnemers 15.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Workshop transformatie gemeente Rijswijk*, te Rijswijk, op 19 april 2016, aantal deelnemers 20.
- Regio Food Valley, Nederlands Jeugdinstituut, *Outcome in Zicht*, te Ede op diverse data 2016, aantal deelnemers 12.
- Regio Haaglanden / H10, *Outcome in zicht*, te Delft op 8 april 2016, aantal deelnemers 20.
- Regio Hart van Brabant, Nederlands Jeugdinstituut, *Outcome in Zicht*, te Tilburg op diverse data 2016, aantal deelnemers 20.
- Regio Nijmegen, Nederlands Jeugdinstituut, *Outcome in Zicht*, te Utrecht, op diverse data 2016, aantal deelnemers 11.
- RIGG Groningen, Nederlands Jeugdinstituut, *Kwaliteits- en Toegangskader RIGG Groningen*, te Groningen, op 26 mei 2016, aantal deelnemers 30.

Kennisateliers, kenniskringen en kennispraktijknetwerken

- Bakker, P.P, Berns, J., Kalthoff, H.: *Kenniskring IKC & Ouderbetrokkenheid*, 3 bijeenkomsten (diverse data 2016), 15 deelnemers.
- Berens, S.: *Kenniskring Ruimte voor de j&g professional gemeente Delft*, 1 bijeenkomst (28 juni 2016), 10 deelnemers.
- Berens, S., Ooms, H.: *Kenniskring Leerkring Transformatie Flevoland: toegang sociaal domein*, 1 bijeenkomst (7 februari 2016).
- Berens, S.: *Praktijknetwerk Innovatiebijeenkomsten buurt- en wijkteamorganisaties*, 3 bijeenkomsten (diverse data 2016), 40 deelnemers.
- Berens, S., Abrahamse, S.: *Kenniskring Ruimte voor de professional/CJG Den Haag*, 1 bijeenkomst (10 mei 2016).
- Berens, S., Stals, S.: *Kenniskring Ruimte voor de professional/plus team Geldrop Mierlo*, 1 bijeenkomst (14 april 2016).
- Bosch, H.C. van den: *Praktijknetwerk Heidag MDA++*, 1 bijeenkomst (20 juni 2016), 10 deelnemers.
- Bosch, H.C. van den: *Praktijknetwerk Oriëntatie bijeenkomst uitvoering drang regio Kennemerland*, 1 bijeenkomst (2 september 2016), 15 deelnemers.
- Gorissen, W.H.M., *Kenniskring Het EBP Beraad*, 6 bijeenkomsten (diverse data 2016), 15 deelnemers.
- Hilverdink, P., Middelkoop, L. van, Wijnen, B.: *Kenniskring Learn and Share bijeenkomsten voor gemeenten over 18-/+ aanpak*, 3 bijeenkomsten (diverse data 2016), 120 deelnemers.
- Ooms, H., Abrahamse, S.: *Kenniskring Ruimte voor de professional/CJG Langedijk*, 1 bijeenkomst (2016).
- Ooms, H., Abrahamse, S.: *Kenniskring Ruimte voor de professional/OKT Amsterdam*, 1 bijeenkomst (14 april 2016).
- Spoelstra, J.: *Kenniskring HBO Kennisnetwerk*, 1 bijeenkomst (1 april 2016), 14 deelnemers.
- Valkestijn, M.: *Kenniskring Pedagogische kracht in de wijk (weer) op de kaart*, 2 bijeenkomsten (diverse data 2016), 40 deelnemers.
- Vianen, J.: *Praktijknetwerk Werktafel DANS: expertise en leren*, 1 bijeenkomst (8 november 2016), 5 deelnemers.

Lezingen

- Abrahamse, S., Verheijden, E. - *Het Nji en de professionalisering van de jeugdhulp*. Ter gelegenheid van het College Pedagogische Wetenschappen Universiteit Utrecht op 9 mei 2016.
- Abrahamse, S. - *Werken bij het Nji en de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming*. Ter gelegenheid van de Loopbaan oriëntatiedag Universiteit Leiden op 9 maart 2016.
- Baat, M. de - *Methodiekhandleiding pleegzorgbegeleiding*. Ter gelegenheid van de miniconferentie pleegzorg op 12 december 2016.
- Baat, M. de - *Jeugdhulp in gezinsvormen*. Ter gelegenheid van de miniconferentie pleegzorg op 12 december 2016.
- Baat, M. de - *Pleegzorg: de kracht van een (tijdelijk) ander thuis!* Ter gelegenheid van de bijeenkomst J42 op 19 mei 2016.
- Baat, M. de - *Traumasensitief werken in de jeugdzorg*. Ter gelegenheid van het HBO Kennisnetwerk op 1 april 2016.
- Baat, M. de - *Traumasensitief werken in de jeugdzorg*. Ter gelegenheid van het congres Van wijk tot wetenschap op 24 november 2016.
- Baat, M. de - *Factoren die bijdragen aan succesvolle pleegzorg*. Ter gelegenheid van de studiedag AIT: Focus op hechting op 21 november 2016.
- Baat, M. de - *Richtlijn Pleegzorg*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst Stichting Overijsselse Pleegouders op 10 november 2016.
- Baat, M. de - *Pleegzorg: de kracht van een (tijdelijk) ander thuis!* Ter gelegenheid van het minisymposium 'Van weeshuis naar pleegzorg in gezinsvormen' op 3 november 2016.

- Baat, M. de – *Traumasesensief werken in de jeugdzorg*. Ter gelegenheid van het congres Nieuwe Jeugdbescherming op 18 april 2016.
- Baat, M. de – *Traumasesensief werken in de jeugdzorg*. Ter gelegenheid van het congres Jeugd in Onderzoek op 14 maart 2016.
- Balledux, M. – *Spelend leren*. Ter gelegenheid van de ledenvergadering Brancheorganisatie Maatschappelijke kinderopvang op 27 september 2016.
- Berens, S. – *Samen beslissen over passende hulp in de wijk*. Ter gelegenheid van het congres Van wijk tot wetenschap op 24 november 2016.
- Berens, S., Kielstra, C. – *Opvoedondersteuning; wat levert het Sophie en Sami op*. Ter gelegenheid van de Voor de Jeugd dag 2016 op 3 oktober 2016.
- Berge, I.J. ten – *Child abuse in The Netherlands*. Ter gelegenheid van het werkbezoek Noorse delegatie op 18 november 2016.
- Berge, I.J. ten – *Hulp aan mishandelde kinderen: samen doen wat werkt*. Ter gelegenheid van het symposium Jeugd- en Gezinsonderzoek Nijmegen op 13 oktober 2016.
- Berge, I.J. ten – *Zin en onzin van het werken met risicotaxatie-instrumenten*. Ter gelegenheid van het Kennisnetwerk HBO op 17 juni 2016.
- Bosch, H.C. van den – *Vechtscheiding*. Ter gelegenheid van het congres vereniging van Familierecht advocaten en scheidingsbemiddelaars (vFas) op 9 juni 2016.
- Brandenburg, N. – *Posterpresentatie Kaleidoscoop*. Ter gelegenheid van de International HighScope Conference 2016 op 10 mei 2016.
- Donker, A. – *Outcome jeugd / Ruimte voor jeugdhulp*. Ter gelegenheid van de Raad op Zaterdag op 30 januari 2016.
- Donker, A. – *Outcome jeugd / Ruimte voor jeugdhulp*. Ter gelegenheid van de Raad op Zaterdag op 24 september 2016.
- Fafieanie, V., Evers, M. – *De toekomst van OPDC/Rebound*. Ter gelegenheid van de conferentie: Op weg met passend onderwijs op 16 mei 2016.
- Foolen, N., Bokhoven, I. van – *Workshop: Terugblik en vooruitblik: richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming*. Ter gelegenheid van het congres Jeugd in Onderzoek op 14 maart 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Workshop: De denktank evidence based werken in de jeugdhulp*. Ter gelegenheid van het Kennisfestival Rotterdam op 12 december 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Over leiderschap en lidmaatschap*. Ter gelegenheid van het KAMG Congres Medisch Leiderschap op 25 november 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Ontwikkelingen in het jeugdveld*. Ter gelegenheid van het Onderwijs NSPOH voor bestuurders in de publieke gezondheid op 16 november 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Conclusies: van kennis naar beleid over relatie-ondersteuning*. Ter gelegenheid van de conferentie Hoe babyproof zijn relaties? op 7 november 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Ontwikkelingen in het jeugdveld*. Ter gelegenheid van de bijscholing artsen verstandelijk gehandicapten op 20 oktober 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Onderzoek maatschappij en gezondheid*. Ter gelegenheid van het minisymposium opleiding maatschappij & gezondheid NSPOH op 7 oktober 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Ontwikkelingen in het jeugdveld*. Ter gelegenheid van de Bijscholing directeurs publieke gezondheid op 21 september 2016.
- Gorissen, W.H.M., Zwikker, M. – *De Databank Effectieve Jeugdinterventies*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst Platform Jeugd-FACT te Utrecht op 17 juni 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Intensieve gezinsinterventies in het nieuwe jeugdstelsel; past dat wel?* Ter gelegenheid van het congres De Juiste Hulp op het Juiste Moment van PI Research te Amsterdam op 9 juni 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Investing in children's services, improving outcomes* – leiden discussietafel. Ter gelegenheid van de conferentie van het European Social Network over 'Investing in children's services, improving outcomes' te Brussel op 30 mei 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Onderzoek maatschappij en gezondheid*. Ter gelegenheid van het minisymposium Opleiding maatschappij & gezondheid NSPOH op 20 mei 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Effectiviteit en Vakmanschap*. Ter gelegenheid van het werkbezoek Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement aan Nederland op 15 april 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Het belang van richtlijnen en interventies*. Ter gelegenheid van de beleidsdag Youké – sterke jeugd op 5 april 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Netwerktafel jeugdhulp en passend onderwijs*. Ter gelegenheid van de conferentie 'Samen Verbinden' van de samenwerkingsverbanden PO en VO op 22 maart 2016.

- Gorissen, W.H.M. – *Monitoring en Sturing* – workshopvoorzitter. Ter gelegenheid van Jeugd in Onderzoek 2016 op 14 maart 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Ouderschap en gebruik van eigen kracht* – workshopvoorzitter. Ter gelegenheid van Jeugd in Onderzoek 2016 op 14 maart 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Effectiviteit en Vakmanschap*. Ter gelegenheid van het werkbezoek delegatie Jeugdzorg Nederland aan het Nji op 15 februari 2016.
- Gorissen, W.H.M. – *Effectiviteit en Vakmanschap*. Ter gelegenheid van het werkbezoek delegatie Ministerie van VWS aan het Nji op 19 januari 2016.
- Hageraats, R. – *Wijkteams Sociaal Samen Doen*. Ter gelegenheid van de Winteracademie te Amsterdam op 18 januari 2016.
- Hageraats, R. – *‘De professional in the lead?’*. Ter gelegenheid van de Focusdag jeugdprofessionals te Rotterdam op 26 januari 2016.
- Hageraats, R., Bron, K. (AEF) – *24 uurssessie over Zorglandschap met Branches, VNG, gemeenten en Ministeries VWS en VenJ*. Ter gelegenheid van de Sessie Zorglandschap te Driebergen op 17 en 18 februari 2016.
- Hageraats, R. – *Hervorming Zorg voor de Jeugd*. Ter gelegenheid van het gastcollege Universiteit van Amsterdam te Amsterdam op 17 maart 2016.
- Hageraats, R. – *Jeugdbescherming/jeugdreclassering*. Ter gelegenheid van het debat SWING congres Jeugdbescherming/jeugdreclassering te Amersfoort op 18 april 2016.
- Hageraats, R. – *Transformatie Jeugd: ‘Breder leren kijken en barrières doorbreken’*. Ter gelegenheid van de Dag voor de Jeugdhulp, Gemeente.nu op 21 april 2016.
- Hageraats, R. – *Transformatie van de zorg: schak(ele)n op 3 borden*. Ter gelegenheid van de Learn & Share-bijeenkomst Nji en Movisie voor gemeenten over contractering op 22 april 2016.
- Hageraats, R. – *Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Utrecht*. Ter gelegenheid van de kennismakingsbijeenkomst te Utrecht op 14 juni 2016.
- Hageraats, R. – *Module jeugd*. Ter gelegenheid van het opleidingsprogramma Integrale wijkteams Sociale Zaken te Maastricht op 20 juni 2016.
- Hageraats, R. – *Kopgroep Jeugdhulp voor inclusieve Kindcentra, Kopgroep Wethouders voor Kindcentra, Kopgroep Kinderopvang/Peuterspeelzaal-bestuurders voor Kindcentra, Pettelaargroep/onderwijsbestuurders voor Kindcentra*. Dagvoorzitter/moderator ter gelegenheid van het werkbezoek te Amersfoort op 23 juni 2016.
- Hageraats, R. – *Sociale pijler over 18-/18+: jongeren op weg naar zelfstandigheid*. Presentatie ter gelegenheid van de wethouders G32 op 29 juni 2016.
- Hageraats, R. – *Sturen op kwaliteit*. Presentatie ter gelegenheid van de werkconferentie inkoop/contractering J42-VNG op 30 juni 2016.
- Hageraats, R. – *Zorgaanbieders en Samenwerkingsverbanden Onderwijs (met enkele vervolgsessies in werkgroepen)*. Voorzitter/begeleiding ter gelegenheid van de werkconferentie gemeenten Regio Zuid/Midden-Kennemerland te Haarlem op 11 juli 2017.
- Hageraats, R. – *Jongerius over 18-/18+*. Dagvoorzitter (samen met Jose Manshanden) ter gelegenheid van de conferentie op 7 september 2016.
- Hageraats, R. – *Integraal Werken in de Wijk van gezamenlijke kennisinstututen*. Ter gelegenheid van de stakeholdersbijeenkomst te Utrecht op 21 september 2016.
- Hageraats, R. – *Werkagenda verbinding onderwijs-jeugd*. Gespreksleider ter gelegenheid van het bestuurlijk overleg Passend Onderwijs, geïnitieerd door gemeente Lelystad, met vertegenwoordigers gemeenten en samenwerkingsverbanden onderwijs 6 regio’s in en rond Flevoland te Lelystad op 28 september 2016.
- Hageraats, R. – *Pitch over rol Nji in verbinding praktijk-kennis, ZonMw – coördinatoren Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd*. Ter gelegenheid van de pitch over rol Nji te Utrecht op 10 oktober 2016.
- Hageraats, R. – *Samen werken aan kwaliteit*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst gemeente Alkmaar, Samenwerkingsverbanden PO en VO Noord-Kennemerland en GGD te Alkmaar op 27 oktober 2016.
- Hageraats, R. – *Samen werken aan kwaliteit in de verbinding Onderwijs-Jeugdhulp*. Ter gelegenheid van de presentatie werkgroep Werkagenda Onderwijs jeugd te Utrecht op 18 november 2016.
- Hageraats, R. – *Voortgang Transformatie Jeugd*. Ter gelegenheid van het werkbezoek minister Vlaamse regering te Den Haag op 21 november 2016.
- Hageraats, R. – *Samenwerking gemeente-zorgaanbieders*. Ter gelegenheid van de conferentie Van Wijk naar Wetenschap, Kenniscentrum KJ&P te Utrecht op 24 november 2016.
- Hageraats, R. – *Visiedag management Stichting Prokino Zorg*. Ter gelegenheid van de presentatie over Transformatie Jeugd te Amsterdam op 7 december 2016.

- Hageraats, R. – *Kopgroep Jeugdhulp voor inclusieve Kindcentra, Kopgroep Wethouders voor Kindcentra, Kopgroep Kinderopvang/Peuterspeelzaal-bestuurders voor Kindcentra, Pettelaargroep/onderwijsbestuurders voor Kindcentra*. Dagvoorzitter/moderator ter gelegenheid van het werkbezoek te Lent op 9 december 2016.
- Hageraats, R. – *18-/18+*. Ter gelegenheid van de VNG-dag over Transformatie Jeugd te Eindhoven op 15 december 2016.
- Hageraats, R. – *18-/18+ voor professionals*. Ter gelegenheid van de werkconferentie te Amsterdam op 22 december 2016.
- Hilverdink, P. – *Youth Work engaging with education, employment and care; how to build research options?* Ter gelegenheid van de Annual Meeting of Youth Researchers and National Correspondents for the Partnership on Youth of the Council of Europe and the European Commission, Budapest op 7 september 2016.
- Kooijman, K. – *Systematische preventie van kindermishandeling*. Ter gelegenheid van het congres Huiselijk geweld en Kindermishandeling op 8 december 2016.
- Kooijman, K., Bokhoven, I. van – *Herziene versie Risicotaxatie-instrument Seksueel grensoverschrijdend gedrag (RiS)*. Ter gelegenheid van het Traject evaluatie en herziening RiS op 8 maart 2016.
- Kooijman, K., Lantinga, M. – *Hoe gaan we de opbrengsten Collectieven tegen kindermishandeling beschrijven?* Ter gelegenheid van het projectleidersoverleg op 23 mei 2016.
- Kooijman, K., Bokhoven, I. van – *Gebruikersevaluatie Risicotaxatie-instrument Seksueel grensoverschrijdend gedrag*. Ter gelegenheid van het Bijstellen RiS op 18 januari 2016.
- Lange, M.I. de, Steege, M. van der – *Wegwijs in het oerwoud van richtlijnen*. Ter gelegenheid van het slotsymposium Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming op 30 november 2016.
- Lange, M.I. de, Alblas, E. – *Aansluiting specialistische jeugdhulp*. Ter gelegenheid van het congres Samen om het kind in de wijk op 27 november 2016.
- Lange, M.I. de – *Klaar voor vertrek? Neem voorbereiding en doorgaande zorg mee*. Ter gelegenheid van het Jeugd- en gezinssymposium. Afscheid en dan? op 15 oktober 2016.
- Lange, M.I. de, Oyen, J. van – *In dialoog over passende hulp*. Ter gelegenheid van de Voor de jeugddag op 5 oktober 2016.
- Lange, M.I. de – *Evidence based werken in de jeugdhulp*. Ter gelegenheid van de master Klinische kinder- en jeugdpsychologie, Universiteit Utrecht op 18 september 2016.
- Lange, M.I. de, Addink, A. – *Elk jaar beter en goedkoper*. Ter gelegenheid van het congres Jeugd in Onderzoek op 14 maart 2016.
- Lange, M.I. de, Oyen, J. van – *In dialoog over passende hulp*. Ter gelegenheid van het congres De Kracht van het sociale wijkteam op 24 maart 2016.
- Lekkerkerker, L. – *Kennis Jeugd voor gemeenten*. Ter gelegenheid van de VNG regiobijeenkomst Jeugdwet op 15 december 2016.
- Lekkerkerker, L., Baat, M. de – *Monitor Pleegzorg*. Ter gelegenheid van het Landelijk pleegzorg overleg Jeugdzorg Nederland op 13 september 2016.
- Lekkerkerker, L., Baat, M. de – *Monitor Pleegzorg*. Ter gelegenheid van de Algemene ledenvergadering Jeugdzorg Nederland op 17 mei 2016.
- Lekkerkerker, L., Baat, M. de – *Netwerktafel Monitor Pleegzorg*. Ter gelegenheid van het congres Jeugd in Onderzoek 2016 op 14 maart 2016.
- Nikken, P. – *Praktische tips voor mediawijs opvoeden*. Ter gelegenheid van het Kind expertise centrum – Universiteit Utrecht op 9 november 2016
- Nikken, P. – *Media, kinderen en onderwijs*. Ter gelegenheid van de NVO studiedag op 4 november 2016.
- Nikken, P. – *De invloed van film en TV op kinderen en jongeren*. Ter gelegenheid van de HAN studiedag, Nijmegen op 13 oktober 2016.
- Nikken, P. – *Guiding young children's digital media use: Concerns and competences among parents from different socioeconomic backgrounds*. Ter gelegenheid van de International Communications Association (ICA) conferentie, Fukuoka, Japan op 11 juni 2016.
- Nikken, P. – *Strengthening media-literacy and critical thinking*. Ter gelegenheid van de EU exchange aanpak radicalisering op 20 april 2016.
- Nikken, P. – *Kind en media*. Ter gelegenheid van de studiedag Kinderrijk op 15 april 2016.
- Nikken, P. – *Kind en media: De professional aan zet*. Ter gelegenheid van het referaat bij de Hogeschool van Amsterdam op 30 maart 2016.
- Nikken, P. – *Kinderen en (social) media; de professional aan zet*. Gastles ter gelegenheid van de bijeenkomst in het onderwijsprogramma voor JGZ-professionals (i.s.m. Rino Groep) op 23 maart 2016.
- Ooms, H., Wilde, E.J. de – *Brainstormbijeenkomst Monitoring*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst Monitoring gezelschap 'de Kluit' op 22 november 2016.

- Ooms, H., Vianen, J. van – *De lerende jeugdprofessional in de wijk*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst jeugdprofessional op 8 november 2016.
- Ooms, H. – *Integraal Werken in de Wijk*. Ter gelegenheid van de Denksessie/werkbezoek andere gemeenten aan gemeente Gouda op 7 november 2016.
- Ooms, H. – *Jeugdprofessional in het Sociale Domein*. Ter gelegenheid van de coördinatiegroepsbijeenkomst op 3 november 2016.
- Ooms, H. – *Integraal Werken in de Wijk*. Ter gelegenheid van de Ontwikkeling kenniskaarten voor gemeente Amersfoort/regio Eemland op 19 oktober 2016.
- Ooms, H. – *Integraal Werken in de Wijk* (thema: doorontwikkeling sociale teams). Ter gelegenheid van de denksessie/werkbezoek andere gemeenten aan gemeente Gouda op 12 oktober 2016.
- Ooms, H. – *Versterking Eigen Kracht*. Ter gelegenheid van de implementatiebijeenkomst versterking Eigen Kracht CJG de Kempen op 11 oktober 2016.
- Ooms, H. – *Expert meeting Integraal Werken in de Wijk*. Ter gelegenheid van de Voor de Jeugddag op 3 oktober 2016.
- Ooms, H., Sondeijker, F. – *Versterking Eigen Kracht*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst CJG de Kempen op 29 september 2016.
- Ooms, H. – *Integraal Werken in de Wijk*. Ter gelegenheid van de stakeholdersbijeenkomst Integraal Werken in de Wijk op 21 september 2016.
- Ooms, H. – *Integraal Werken in de Wijk* (thema: ontschotting). Ter gelegenheid van de dompelsessie in de Wijk op 13 september 2016.
- Ooms, H. – *Integraal Werken in de Wijk*. Ter gelegenheid van de inspiratiebijeenkomst Integraal Werken in de Wijk voor Kennisinstituten en partners op 12 september 2016.
- Ooms, H. – *Integraal Werken in de Wijk* (besluitvorming). Ter gelegenheid van de bijeenkomst Toegang Integraal Werken in de Wijk op 5 september 2016.
- Ooms, H. – *Integraal werken in de wijk*. Ter gelegenheid van het congres Volksgezondheid 7 april 2016.
- Spanjaard, H., Veerman, J.W. – *Erkende interventies en werkzame elementen. Evidence-based werken 2.0*. Ter gelegenheid van de presentatie, gehouden op de conferentie Jeugd in Onderzoek te Den Bosch op 14 maart 2016.
- Spoelstra, J., Stals, K. – *Wijzer in implementeren. Implementeren en inspireren*. Ter gelegenheid van de NIDCAP masterclass 2016 op 22 april 2016.
- Stals, K. – *Richtlijnen in handen van professionals*. Ter gelegenheid van de Richtlijnenmarkt Just op 11 april 2016.
- Stals, K. – *Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming en de verbinding met het hoger onderwijs*. Ter gelegenheid van het symposium Lectoraat Zorg voor Jeugd, NHL Hogeschool Leeuwarden op 29 januari 2016.
- Stals, K. – *Richtlijnen in handen van professionals*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst Delft Kwaliteitskader Jeugd op 2 februari 2016.
- Valkestijn, M. – *Versterking van de pedagogische basis*. Ter gelegenheid van het 20-jarig jubileum TOS op 17 november 2016.
- Veldt, M.C.A.E. van der – *Stand van zaken Erkenningscommissie*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst Erkenningscommissie Justitiële Interventies op 3 november 2016.
- Veldt, M.C.A.E. van der – *Achter de schermen*. Ter gelegenheid van de introductie- en kennismakingsbijeenkomst Erkenningscommissie Justitiële Interventies op 3 maart 2016.
- Veldt, M.C.A.E. van der, Berg, G. van den – *Effective Interventions. The Dutch approach*. Ter gelegenheid van het werkbezoek van Prof. A. Harris aan het Nji op 25 april 2016.
- Vink, C., Sondeijker, F., *Casusregie*. Lezing bij De Vaart-Welzijn te Assen op 10 mei 2016.
- Vriends, S.L. – *Versterken van de kracht van ouders, hoe doe je dat?* Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van Home-start in Amsterdam op 6 oktober 2016.
- Vriends, S.L. – *Coreferent voor lezing Paul Verhaeghen over Autoriteit en Opvoeden*. Ter gelegenheid van de Academische Werkplaats Samen voor de Jeugd Den Haag op 15 juni 2016.
- Vink, C. – *Transformation of children's services*. Ter gelegenheid van de ESN conference Investing in Children op 30 mei 2016.
- Wiering, D., Yperen, T.A. van – *Rotterdam groeit: Beleidskader Jeugd 2015-2020*. Ter gelegenheid van de conferentie Jeugd in Onderzoek te Den Bosch op 14 maart 2016.
- Wijnen, B. – *18+/18-*. Ter gelegenheid van de lezingencyclus Opvoeden en Opgroeien tussen wetenschap en praktijk op 3 november 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Nederland*. Ter gelegenheid van het VNG Congres Veilig Verder op 8 december 2016.
- Wilde, E.J. de – *The Municipal Monitor on Child Abuse and Neglect and Domestic Violence: supporting municipalities with knowledge and practices*. Ter gelegenheid van het bezoek van de Turkse delegatie op 5 december 2016.

- Wilde, E.J. de – *VIB, gehechtheid en monitoring*. Ter gelegenheid van de studiedag AIT: Focus op hechting op 21 november 2016.
- Wilde, E.J. de – *The Municipal Monitor on Child Abuse and Neglect and Domestic Violence: supporting municipalities with knowledge and practices*. Ter gelegenheid van het bezoek van de Noorweegse delegatie op 18 november 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Gelderland-Zuid*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters en bestuurlijke driehoek in regio Gelderland-Zuid op 10 november 2016.
- Wilde, E.J. de, Knippenbergh, P. van – *Kennis op Maat*. Ter gelegenheid van het NRO-congres op 2 november 2016.
- Wilde, E.J. de – *Preventie suïcide onder jongeren*. Ter gelegenheid van de lezingencyclus Opvoeden en Opgroeien tussen wetenschap en praktijk op 29 september 2016.
- Wilde, E.J. de, Kooijman, K. – *Monitor Aanpak Kindermishandeling en Huiselijk Geweld in Drenthe*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst VT-regio Drenthe op 28 september 2016.
- Wilde, E.J. de – *Falen in de Suïcidepreventie?* Ter gelegenheid van het congres suïcidepreventie Haagse Hogeschool op 22 september 2016.
- Wilde, E.J. de – *Monitoring en sturing in jeugdbeleid*. Ter gelegenheid van de presentatie Jeugdbeleid Rotterdam op 22 september 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in De Baronie*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters en bestuurlijke driehoek in regio De Baronie op 20 juni 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Hart van Brabant*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters en bestuurlijke driehoek in regio Hart van Brabant op 26 mei 2016.
- Wilde, E.J. de – *Monitoring en sturing in de jeugdhulp*. Ter gelegenheid van de NSPOH-bijeenkomst op 19 mei 2016.
- Wilde, E.J. de – *Well-being and mental health in young people: the role of participation and youth work*. Ter gelegenheid van de DG-meeting EC op 16 mei 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Twente*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters DVO Twente op 9 mei 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Markiezaten*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters en bestuurlijke driehoek in regio Markiezaten op 26 april 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Noord-Holland Noord*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters en bestuurlijke driehoek in regio Noord-Oost Gelderland op 22 april 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Gelderland-Midden*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters en bestuurlijke driehoek in regio Gelderland-Midden op 20 april 2016.
- Wilde, E.J. de, Haan, L. de – *Burgemeesters op de Bres: Aanpak Kindermishandeling in Noord-Oost Gelderland*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst burgemeesters en bestuurlijke driehoek in regio Noord-Oost Gelderland op 31 maart 2016.
- Wilde, E.J. de – *Monitoring en sturing in de jeugdhulp*. Ter gelegenheid van de NSPOH-bijeenkomst op 21 januari 2016.
- Yperen, T.A. van – *Meer kwaliteit, minder zorgen*. Ter gelegenheid van de VNG-regioconferentie Jeugdwet 'Blik op 2017', te Eindhoven op 15 december 2016.
- Yperen, T.A. van – *Leren sturen op outcome*. Ter gelegenheid van de VNG-regioconferentie Jeugdwet 'Blik op 2017', te Eindhoven op 15 december 2016.
- Yperen, T.A. van – *Kennis maken met samenwerking: naar een alliantie van burgers en professionals*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst van Directeuren Maatschappelijke Ondernemingen Noord Nederland (DIMON), te Leek op 1 december 2016.
- Yperen, T.A. van – *Orthopedagogische behandeling centraal*. Ter gelegenheid van de supervisorenbijeenkomst van de NVO, te Utrecht op 30 november 2016.
- Yperen, T.A. van – *Samen werken aan kwaliteit: de school als werkplaats*. Ter gelegenheid van het Diner Pensant 'De school als werkplaats' van het ROC Frieslandcollege te Leeuwarden op 15 november 2016.
- Yperen, T.A. van – *Leading to a better outcome*. Ter gelegenheid van de reference speech at the Dave Hill Masterclass 'The importance of leadership: commissioning in children's services in England' at Amsterdam op 30 oktober 2016.
- Yperen, T.A. van – *Na de transitie*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst van de Adviesraad Sociaal Domein Goeree Overflakkee, te Middelharnis op 11 oktober 2016.
- Yperen, T.A. van – *Steering on social impact*. Ter gelegenheid van the thematic symposium 'Cost-effectiveness and evidence-based youth policy' of the EUSARF Conference 'Shaping the Future', at Oviedo, Spain op 15 september 2016.
- Yperen, T.A. van – *Eigen kracht voor duurzame kwaliteit*. Ter gelegenheid van de Zorgsalon van de academische werkplaats Tranzo, te Tilburg op 23 juni 2016.
- Yperen, T.A. van, Berge, I.J. ten – *Veiligheid in Transformatie*. Ter gelegenheid van de Denktank outcome monitoring veiligheid jeugd op 17 juni 2016.

- Yperen, T.A. van, Berge, I.J. ten – *Veiligheid in transformatie*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst ‘Outcome-monitoring veiligheid’ van het Ministerie van Justitie en Veiligheid te Den Haag op 27 mei 2016.
- Yperen, T.A. van – *Samenwerken voor kwaliteit*. Ter gelegenheid van de conferentie ‘Goede jeugd-ggz: broodnodig!’ van de Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychotherapeuten te Utrecht op 26 mei 2016.
- Yperen, T.A. van – *Leren sturen op kwaliteit*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst van de regio Zuid Kennemerland en IJmond te Velzen op 24 mei 2016.
- Yperen, T.A. van – *Maatschappelijk partnerschap in kwaliteit*. Ter gelegenheid van de presentatie, gehouden voor het WMO Platform Sudwest Fryslan te Sneek op 23 mei 2016.
- Yperen, T.A. van, Wijnen, B. – *Transformatie-monitor: informatie voor een veranderbeweging*. Ter gelegenheid van de presentatie, gehouden voor het platform van G32 gemeenten te Utrecht op 13 mei 2016
- Yperen, T.A. van – *Maatschappelijk partnerschap in kwaliteit*. Ter gelegenheid van de presentatie en workshop, gehouden in de Drieluik Inkoop voor Nederlandse Gemeenten te Amersfoort op 1 april 2016.
- Yperen, T.A. van – *Versterken van de pedagogische kracht in de wijk: onderbouwing en verantwoording*. Ter gelegenheid van de presentatie, gehouden op de tweede bijeenkomst van het Kennis-Praktijk-Netwerk Pedagogische kracht in de wijk te Utrecht op 8 maart 2016.
- Yperen, T.A. van – *Effectief vernieuwen: risico- en beschermende factoren*. Ter gelegenheid van de Aftrap PACT-pilot gemeente Eersel te Eersel op 2 februari 2016.
- Yperen, T.A. van, Wijnen, B. – *Evaluatie Jeugdwet: perspectief beroepspraktijk*. Ter gelegenheid van het referaat gehouden op de ZonMw-bijeenkomst Inrichting Evaluatie Jeugdwet te Utrecht op 28 januari 2016.
- Yperen, T.A. van – *Challenges and Developments in Youth Mental Health Care*. Ter gelegenheid van de key note presentation at the European Conference on Youth Mental Health at Maastricht, The Netherlands op 17 februari 2016.
- Zwikker, M., Graaf, I. de – *Indikken en implementeren. Ideeën voor effectieve implementatie van ingedikte interventies en werkzame elementen*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst consortia Indikken van interventies (ZonMw) op 14 juni 2016.

Lidmaatschappen (advies)orgaan

- Anthonijsz, I., lid Raad van Advies DONS (Duurzaam Ouderschap Na Scheiding).
- Anthonijsz, I., lid klankbordgroep TNO-project Ontwikkeling en toetsing van handvatten voor schoolmaatschappelijk werkers in het voortgezet onderwijs, voor jongeren van gescheiden ouders, met gebruik van nieuwe media.
- Baat, M. de, lid Alliantie Kind in Gezin.
- Baat, M. de, lid Werkgroep Richtlijn Pleegzorg.
- Baat, M. de, lid Werkgroep Richtlijn Kindermishandeling.
- Baat, M. de, lid Werkgroep herziening pleegzorg en gezinshuizen gemeente Den Haag.
- Baat, M. de, lid Community of change Pleegzorgprogramma Kinderpostzegels.
- Bakker, C.J., lid Adviesraad Kindcentra 2020 onder auspiciën van het Kinderopvangfonds.
- Bakker, C.J., lid Associatie Jeugd.
- Bakker, C.J., voorzitter Begeleidingscommissie onderzoek en ontwikkeling Vlaggensysteem Residentiële jeugdhulp (i.s.m. Avans Hogeschool, Movisie, Rutgers WPF, TNO).
- Bakker, C.J. lid Bestuur Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Utrecht.
- Bakker, C.J., lid Bestuur Consortium Staat van Volksgezondheid en Zorg (i.s.m. RIVM, Trimbos, CBS, SCP, Nivel).
- Bakker, C. J., voorzitter Commissie Mulock Houwerlezing (met Pro Juventute en Kinderrechtenhuis/Defence for Children).
- Bakker, C.J., lid Curatorium bijzonder leerstoel ‘Monitoring en innovatie Jeugdzorg’ Rijksuniversiteit Groningen.
- Bakker, C.J., lid Curatorium bijzondere leerstoel ‘Media-opvoeding’ Erasmus Universiteit.
- Bakker, C.J., lid Het Evidence Based Practice Beraad.
- Bakker, C.J., ambassadeur Platform Onderwijs, Zorg en Arbeidstoeleiding.
- Bakker, C.J., lid Raad van Advies Kenniscentrum Sociale Innovatie Hogeschool Utrecht.
- Bakker, C.J., lid Raad van Toezicht Defence for Children Nederland.
- Bakker, C.J., voorzitter Stichting Samen1Plan.
- Bakker, C.J., voorzitter Stuurgroep lezingenreeks ‘Opvoeden en opgroeien tussen wetenschap en praktijk’ (i.s.m. Trimbos, NVO, NCJ, Universiteit Utrecht, Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, Kenniscentrum LBC).
- Bakker, C.J., voorzitter Vakjury Nationale Jeugdzorgprijzen.
- Bakker, C.J., voorzitter Werkveldcommissie Algemene Sociale Wetenschappen Universiteit Utrecht.
- Bakker, P.P., lid Adviescommissie Innovatiegelden Sociaal Domein gemeente Arnhem en omstreken.

- Bakker, P.P., lid *Klankbordgroep This is Me! Weerbaarheidsprogramma van Kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS/Movisie) en Verweij-Jonker Instituut.*
- Berg, G. (Germie) van den, lid *Organisatiecommissie van het landelijk congres Jeugd in Onderzoek.*
- Berg, G. (Germie) van den, coördinator *Netwerk Effectief Jeugdinstel Amsterdam.*
- Berg, G. (Germie) van den, lid *Wetenschappelijke klankbordgroep JBRA.*
- Berg, G. (Germie) van den, lid *Academische Werkplaats Transformatie Jeugd – Utrecht.*
- Berg, G. (Germie) van den, lid *Kenniswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam.*
- Berg, G. (Germie) van den, lid *Promotiecommissie van het onderzoek 'Effectiviteit van School2Care' van promovenda S. Pronk (co-promotor).*
- Berge, I.J. ten, adviseur *Bestuursraad Intersectorale aanpak kindermishandeling Gelderland.*
- Berge, I.J. ten, ambassadeur *Netherlands Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect (NeSPCAN).*
- Berge, I.J. ten, lid *Begeleidingscommissie Gezond Terug, Rijksuniversiteit Groningen.*
- Berge, I.J. ten, lid *Commissie van Advies LVAK.*
- Berger, M.A., secretaris *Commissie Azough.*
- Berger, M.A., lid *Programmteam Professionalisering Jeugdhulp en Jeugdbescherming.*
- Berns, J.M., lid *Ontwikkelgroep VVE en ouderbetrokkenheid.*
- Berns, J.M., lid *Resonansgroep VVE en ouderbetrokkenheid.*
- Berns, J.M., lid *Resonansgroep Ouders in de voor- en vroegschoolse educatie.*
- Bosch, H.C. van den, lid *Begeleidingscommissie methode voorgedij.*
- Gorissen, W.H.M., lid *Maatschappelijke Adviesraad Dynamics of Youth – Universiteit Utrecht.*
- Gorissen, W.H.M., lid *Het EBP Beraad.*
- Gorissen, W.H.M., lid *Expertgroep 'De illusie van evidence based medicine' van de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving.*
- Gorissen, W.H.M., lid *Samenwerkingsverband Effectieve Jeugdzorg Nederland (SEJN): bestuurlijke overleg en stuurgroep.*
- Gorissen, W.H.M., lid *Adviesraad project 'Kennis naar het voorveld' van Kenniscentrum KJP.*
- Gorissen, W.H.M., lid *Stuurgroep Generieke modules kind en jeugd van Kenniscentrum KJP.*
- Gorissen, W.H.M., lid *Adviesraad Centrum Gezond Leven van het RIVM.*
- Hilverdink, P., lid *Wiki Correspondents Netwerk van de Europese Commissie.*
- Hilverdink, P., *National Correspondent for the European Knowledge Centre on Youth Policies van het Partnership on Youth van de Raad van Europa en de Europese Commissie.*
- Hoex, J.A.M., lid *Discussiegroep BBMP Verbreding Curriculum.*
- Hoex, J.A.M., lid *Klankbordgroep Monitor Gastouderopvang.*
- Hoex, J.A.M., lid *Landelijk Pedagogienplatform Kindercentra.*
- Hoex, J.A.M., lid *Werkgroep European Quality Framework.*
- Kalthoff, H., lid *Ontwikkelgroep VVE en ouderbetrokkenheid.*
- Kalthoff, H., lid *Resonansgroep VVE en ouderbetrokkenheid.*
- Kalthoff, H., lid *Kansfonds, expertgroep Armoede.*
- Kalthoff, H., lid *Resonansgroep Ouders in de voor- en vroegschoolse educatie.*
- Kalthoff, H., lid *Begeleidingscommissie Zorgend Ouderschap.*
- Kooijman, K., lid *Werkgroep herziening JGZ Richtlijn kindermishandeling.*
- Kooijman, K., lid *Bestuur Stichting Voorkoming van kindermishandeling.*
- Kooijman, K., lid *Beroepsgroepenoverleg Jeugdgezondheidszorg.*
- Lange, M. de, lid *Community of change Pleegzorgprogramma Kinderpostzegels.*
- Lange, M. de, voorzitter *Werkgroep kennisinfrastructuur GGZ.*
- Nikken, P., voorzitter *Commissie Ernstige Schade Audiovisuele Media van het Commissariaat voor de Media.*
- Nikken, P., adviseur *Kijkwijzer wetenschapscommissie van NICAM.*
- Nikken, P., lid *wetenschapsraad EU Kids Online.*
- Nikken, P., lid *netwerk Mediawijzer.nl in het kader van het OCW-programma Mediawijsheid.*
- Pieters P., lid *Nationale werkgroep Gestructureerde Dialoog.*
- Valkestijn, M., lid *Wetenschappelijke adviesraad Sterke Meidenwerk Hogeschool van Amsterdam.*
- Valkestijn, M., lid *Denktank Utrecht kinderrechtenstad.*
- Valkestijn, M., lid *kerngroep Child Friendly Cities Nederland.*
- Valkestijn, M., lid *landelijke Werkplaats Kindcentra.*
- Verweij-Kwok, S., lid *KIDDO redactieraad.*

- Vink, C. adviseur *Kinderrechtencollectief*.
- Vink, C. lid *Eurochild*.
- Yperen, T.A. van, adviseur *C4Youth: Collaborative Centre on Care for Children and Youth with behavioural and emotional problems* (Bureau Jeugdzorg Groningen, Elker, GGD Groningen, Accare, Jonx|Lentis, Hanzehogeschool Groningen, UMCG en RuG).
- Yperen, T.A. van, lid *Raad van Advies Zorg Welzijn en Activering gemeente Rotterdam*. Voorzitter: K. Putters
- Yperen, T.A. van, voorzitter *begeleidingscommissie onderzoek 'Licht Pedagogische Hulpverlening (LPH12+) van de MJD in Groningen'* van Intraval, i.o.v. Gemeente Groningen.
- Yperen, T.A. van, voorzitter *begeleidingscommissie onderzoek 'Empowered door Signs of Safety? Onderzoek naar de werkzaamheid van Signs of Safety in de jeugdzorg'*, van TNO i.o.v. ZonMw.
- Yperen, T.A. van lid *Gezondheidsraad, Beraadsgroep Volksgezondheid*.
- Yperen, T.A. van, adviseur *Transitie Autoriteit Jeugd* (op persoonlijke titel).
- Yperen, T.A. van, lid *Adviesraad Academische Werkplaats Transformatie Jeugd DWARS, gemeente Rotterdam*.
- Yperen, T.A. van, lid *externe adviescommissie ZonMw-programma Zorg voor Jeugd* (op persoonlijke titel).
- Yperen, T.A. van, lid *Monitoring Board Moeders van Rotterdam, Erasmus MC Rotterdam*.
- Yperen, T. van, lid *Wetenschappelijke Adviesraad Raad voor de Kinderbescherming*.

Trainingen

Totaal aantal trainingen: 74

Totaal aantal deelnemers: 922

- Bartelink, C., *Beslissen over jeugdhulp: Richtlijn Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 15.
- Berens, S., *Rapporteren ofzo*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 8, aantal deelnemers: 130.
- Berns, J., Kalthoff, H., *Landelijke bijeenkomst coördinatoren Stapprogramma's*, 20 juni 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 14.
- Berns, J., Kalthoff, H., *Trainersbijeenkomst VVE Thuis*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 9.
- Berns, J., Kalthoff, H., *Workshop Bereslim*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 6, aantal deelnemers: 80.
- Berns, J., *Landelijke bijeenkomst VVE Thuis*, 9 maart 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 6.
- Berns, J., Vergeer, M., *Ieders zorg*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 2, aantal deelnemers: 24.
- Blauwhoff, J., Strik A., *Oog voor Interactie (staftrainers)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 11.
- Brandenburg, N., *Rekenprikkel*, 14 december 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 11.
- Brandenburg, N., *Spel, hoe begeleid je dat...?*, 10 oktober 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 17.
- Denkers, D., Eersel, E. van, Kroes, J., Schonewille, J., *Trainersdag Kaleidoscoop*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 2, aantal deelnemers: 40.
- Denkers, D., *Hercertificering Trainer Kaleidoscoop*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 2, aantal deelnemers: 2.
- Eersel, E. van, *HBO'er in de Voorschool - groep 6 (7 bijeenkomsten + coaching en intervisie)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 16.
- Eersel, E. van, *KIT-training Kaleidoscoop (6-daagse)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 12.
- Eersel, E. van, Kroes, J., Wieren-Vijn, E., Broers, S., Denkers, D., *Hercertificering Kaleidoscoop (startbijeenkomst + coaching)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 5, aantal deelnemers: 58.
- Eersel, E. van, Kruif, S. de, *Train-de-trainer Basistraining VVE (3-daagse)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 17.
- Eersel, E. van, Meer, L. van der, *Train-de-trainer Basistraining VVE (3-daagse)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 15.
- Eersel, E. van, Schoemaker, J., *Oog voor Interactie (staftrainers)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 2, aantal deelnemers: 20.
- Eersel, E. van, Schonewille, J., *HBO'er in de Voorschool - groep 8 (7 bijeenkomsten + coaching en intervisie)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 24.
- Eersel, E. van, Strik, A., *Oog voor Interactie (staftrainers)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 14.
- Eersel, E. van, Denkers, D., *KIT-training Kaleidoscoop (6-daagse)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 6.
- Graaff, E. de, Gelder, D. van, Zanten, A. van, *Training Ouderschap Blijft*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 6, aantal deelnemers: 47.

- Haxe, I., Mourits, E., *LIRIK-training*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 9, aantal deelnemers: 102.
- Hoex, J., Schoemaker, J., *Oog voor Interactie (licentiehouders)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 15.
- Hoex, J., Schoemaker, J., *Oog voor Interactie (staftrainers)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 2, aantal deelnemers: 23.
- Hoex, J., Schonewille, J., Vermeulen, A., *Training HNT Pedagogisch versterken GGD inspectie kinderopvang*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 9, aantal deelnemers: 140.
- Kroes, J., *Koptraining Kaleidoscoop (6-daagse)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 12.
- Nikken, P., *Mediaopvoeding*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 2, aantal deelnemers: 20.
- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming, Jong, R. de, (NSPOH), *Implementatietraining 2, Leernetwerk Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming*, 21 januari 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 6.
- Schoemaker, J. en Blauwhoff J., *Oog voor Interactie (staftrainers)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 11.
- Schoemaker, J., *Oog voor Interactie (staftrainers)*, diverse data 2016. Aantal trainingen: 1, aantal deelnemers: 5.
- Vink, C., *Workshop wijkteams, kinderen & armoede*, 16 september 2016, aantal deelnemers: 22.

Websites

Websites die door het Nederlands Jeugdinstituut actief worden beheerd

- www.erasmusplus.nl
- www.go-europe.nl
- www.justitieinterventies.nl (sinds eind oktober 2016)
- www.kennisnetjeugd.nl
- www.nieuwejeugdbescherming.nl
- www.nji.nl
- www.staatvenz.nl
- www.weekvandeopvoeding.nl
- www.wijkteamswerkenmetjeugd.nl
- www.youthpolicy.nl

Twitter

Twitteraccount @HetNji

1 januari 2016

19.821

31 december 2016

21.641

Nederlands
Jeugdinstituut

Nederlands Jeugdinstituut

Postbus 19221
3501 DE Utrecht

T 030 230 6344

E info@nji.nl

www.nji.nl